

קונטרס

# הבינו

פרשת צו  
תשפ"ב

שנה ד'  
חוברת כ"ז  
גליון 192

שיעורי

הרב שמעון  
שפיצער שליט"א



קול הבינני



בארה"ב: 718.686.8300

ארץ ישראל: 072.257.7726

שמעו ותחי נפשכם!

האזינו למאות שיעורים  
השווים לכל גפש הנאמרים  
מדי יום ביומו בכל מקצועות  
התורה והחסידות מסודרים  
להפליא ומלאים כל טוב.



להצטרף לקבלת  
השיעורים או החוברות  
באימיל ולשלוח הערות:



Tel. 718.387.1122 E.Y. 053.315.0588  
Email. Info@MachonHavineini.com

# מפתח הענינים

## מדור אמונה ובטחון - שיעור קל"ח

יום שלישי פרשת ויקרא - ה' אדר ב' תשפ"ב

### הבאת היסורים על האדם כפעולה של אהבה.....ה

כי את אשר יאהב ה' יוכיח | תוספת הבנה בקושיית הפני יהושע' | קושיא עצומה הנוגעת לכל אחד | עולמך תראה בחייך | תוכחת מגולה מאהבה מסותרת - משל ונמשל | נאמנים פצעי אוהב | ההיא אחיזת עינים הוה | כל המשנה ידו על התחתונה | כי אתך אנכי וברכתך גם כי יזקין לא יסור ממנו | עשר בשביל שתתעשר | שינוי על-ידי התבטלות | ותפול לפני רגליו | נתיב לא ידעו עיט | אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי | תעיתי כשה אובד | ברום עולם מושבך | תפילה לעני כי יעטוף | הקב"ה מעמיד את האדם על רגליו

יום חמישי פרשת ויקרא - ז' אדר ב' תשפ"ב

### שמחה אמיתית רק על-ידי מילוי השליחות.....ט

משנכנס אדר מרבים בשמחה | כולם שקולים לפני המקום בחיבה | מתנשאים לעומת שרפים | ושמחת בכל הטוב | לעשות רצונך אלוקי חפצתי | שליחות = חיות = שמחה | בחינה של שקר | כל זה אכניס ברוח השקר | בנין נערים סתירה | אין תחליף למילוי השליחות | בטל רצונך מפני רצונו | תלמוד תורה בכפוף לשליחות

יום ראשון פרשת צו - י' אדר ב' תשפ"ב

### עקירת הקנאה הגוזלת את שמחת מילוי השליחות.....כח

מחה תמחה את זכר עמלק | תענוג שאין כמותו למלאכים | רקב עצמות קנאה | וסרה קנאת אפרים | יגון ואנחה בלבבו | קנאת הלבנה | הלבנה מספרת את סיפורנו | שהם עתידים להתחדש כמותה | יפה כלבנה | ותלבש אסתר מלכות | וראך ושמח בלבבו | תיקון לקלקול הנחש | ומשביע לכל חי רצון | הנפש זקוקה להתרגשות | אורה ושמחה וששון ויקר

יום שני פרשת צו - י"א אדר ב' תשפ"ב

### פורים - יום עזיבת קנאה ותחרות.....לו

עיצומו של יום עוקר | בין ישראל לעמים | החלשת כח הרע | גילוי סודו של מאחו העינים | חייב איניש לבסומי בפוריא | ימי הפורים לא יבטלו | מקור שמחת הפורים | טעם קביעת החג ביום המנוחה | שנאת עמלק מוחה את שורשו | באבוד רשעים רנה | אין שום דבר שמצדיק פירוד לבבות | אוהבי ה' שנאו רע | לא תחמול עליו | סור מרע ועשה טוב | משפט

אחד יהיה לכם | ידיד ה' ישכון לבטח | מויתור לא מפסידים | סורו כל פועלי און | ממנו יראו וכן יעשו

יום חמישי פרשת תצוה - י"ג אדר תשפ"א

### קבלת התורה מאהבה בזכות הצער והקושי .....

קיימו מה שקיבלו כבר | נס בתוך גדרי הטבע | הוכחה לאהבתו של הקב"ה | הקב"ה מתעסק בקטנוניות שלנו | דור הולך ודור בא | רגשות הכרת הטוב להקב"ה | כמים הפנים לפנים | אהבת עולם אהבתיך על כן משכתך חסד | מתשובה מיראה לתשובה מאהבה | הכל לפי המספר | עושה שלום ובורא רע | התקרבות אל הקב"ה על ידי הרע | משל לילד בעל קשוי ריכוז | כי ממנו נקח לעבוד את ה' | אחוז בכסא כבודי והחזר להן תשובה | זדונות נעשין לו כשגגות | ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם | נהפכה עליהם רעתם

## מדור עיון תפילה - שיעור מ"ו

יום רביעי פרשת ויקרא - ו' אדר ב' תשפ"ב

### תפילה מתוך אמונה שהקב"ה יכול להושיע בלי שום מהלך הגיוני .....

שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו | חדשים לבקרים רבה אמונתך | דרכו של טוב להטיב | יצרתיו אף עשיתיו | אכן יש ה' במקום זה ואנכי לא ידעתי | עד אנה אשית עצות בנפשי | אסתר סוף כל הניסים | טעות מכוונת - יד ההשגחה בחרקוב שבאוקריינא | אמונה בהשגחה פרטית | היד ה' תקצר? - סיפור השגחה | זה עני קרא וה' שמע

## מדור הילולא דצדיקיא

ערב שבת קודש כי תשא - י"ז אדר א' תשע"ט

### הגאון רבי יואל ב"ר שמואל סירקיש הבית-חדש זצ"ל .....

רפאות תהי לשריך | הלכתא כוותיה | מן השמים הסכימו כמותו | על מזבח הדפוס | הוצאת פסק דין לאור קודם הסתלקותו | הצלת רשעים מן הגהינום | התרת עוף על-פי פסק הב"ח | כשרות אתרוגי קורפו

## מדור אמונה ובטחון

שיעור קל"ח

לזכות אליעזר בן פיגא ומשפחתו  
פטרון מדור אמונה ובטחון

נדבת הר"ר אהרן אונגער הי"ו

לרגל הולדת בתו למזל"ט

נדבת הר"ר חיים יצחק סופר הי"ו

לרגל שמחת הברית

יום שלישי פרשת ויקרא - ה' אדר ב' תשפ"ב

### הבאת היסורים על האדם כפעולה של אהבה

והבאנו את קושית הפני יהושע' (ברכות שם) איך אפשר לקרוא להם יסורין של אהבה, והרי אין דרכו של אוהב לייסר את השני כדי ליתן לו אח"כ שכר. כעת ננסה להבין יותר את הקושיא וכמו כן להבין ביתר עומק את פירוש המושג "להרבות שכרו בעולם הבא" ונראה בע"ה איך זה נוגע לכל אחד ואחד.

#### תוספת הבנה בקושיית הפני יהושע'

בעצם יש דרך פשוטה להבין את קושיית הפני יהושע', וניקח דוגמא משני בני אדם, הלא נראה שהאהבה בין שני בני אדם מתבטאת בקרבה גדולה השרויה ביניהם, כי לכן יתנו זה לזה בכל עת וייהרו ככל האפשר שלא לעשות שום

#### כי את אשר יאהב ה' יוכיח

בשיעור הקודם התחלנו ללמוד את דברי רבינו המחבר בפנים בענין צדיק ורע לו שיש בזה כמה חשבונות, יתכן שהקב"ה רוצה לכפר לו על עוונותיו, ויתכן שאע"פ שאין לו עוונות, הקב"ה רוצה להרבות לו שכרו בעולם הבא. ומקור חשבון זה בגמרא ברכות (ה, א): אם רואה אדם שיסורין באין עליו - יפשפש במעשיו וכו' תלה ולא מצא, בידוע שיסורין של אהבה הם, שנאמר: כי את אשר יאהב ה' יוכיח. ופירש רש"י: הקב"ה מייסרו בעולם הזה בלא שום עון, כדי להרבות שכרו בעולם הבא יותר מכדי זכויותיו.

וההסבר - מי אומר שיתקבל על לבו. סוף דבר, האוהב את חברו לא יעשה לו שום פעולה שנחשבת מצד עצמה כפעולה מצערת הגם שהוצאה יכולה להיות טובה, אלא אדרבא, יאמר בלבו: "אמנם יתכן שהדבר טוב לו, אבל אני צריך לשאול אותו קודם, שהרי איני יכול לדעת איך ירגיש אחרי זה..."

נמצא שקושיית הפני יהושע' היא כזו: **הלא אהבת הקב"ה אותנו היא האהבה החזקה ביותר**, וכל האהבות הקיימות בעולם, הן רק משל לאותה אהבה אמיתית, ואם כן **לא יתכן שהקב"ה יתנהג אתנו במהלך המנוגד לחוקי האוהבים זה את זה**, שהרי הקב"ה הוא זה שברא את האהבות הקיימות בעולם, ולא בראן אלא בשביל תכלית אחת, כדי שנוכל להבין על ידן את האהבה השוררת בינו ובין כנסת ישראל, וכמו שכתב **האוה"ח הק'** (בא יא, ה) שכל הדברים הגשמיים שברא הקב"ה נועדו להבין על ידם מושגים רוחניים<sup>2</sup>.

הקושיא עצומה: איך יתכן שיתנהג אתנו הקב"ה באופן שכולם מבינים שאין שני אוהבים מתנהגים כך זה עם זה? הן לא יתכן שאחד יגנוב את מגבעתו של חברו ויגרום לו בזיונות, ואח"כ יצטדק בפניו שעשה כן מפני שאמרו שמי שמביא מגבעת אחת מקבל כנגדה שתיים. אוהבים אין עושים כן. והרי כך אמרו **חז"ל** בענין זכין של אדם שלא בפניו

פעולה העלולה לצער את השני, כי פעולה כזו מרחקת. וככל שיוסיפו ליתן ולהיטיב זה לזה, הקרבה ביניהם תתחזק ועמה תתעצם האהבה שבלבם.

ובכן, מה יקרה אם באחד הימים תזדמן בפני אחד מהם השקעה טובה שעשויה להביא לידי הכנסה גדולה, הוא רוצה לשתף את אוהבו הנאמן בהשקעה זו כדי שגם לו יהיה חלק ברווחים, אך משום מה אינו יכול לתפוס אותו והזמן קצר כי ההזדמנות חולפת, היעלה בדעתו לגנוב מחשבונו מיליון דולר או כמה אלפי דולר כדי להכניסם באותה השקעה, ואח"כ כשישאל אותו מדוע גנב ממנו, יענה ויאמר: "רציתי להטיב לך?" הן כל אחד יודע ומבין שלא יעלה בדעתו לעשות כן, וכל-כך למה? כי אחרי הכל מדובר בפעולה של ריחוק, שהרי יתכן שחבירו זקוק עכשיו לכספו ומעדיף שזה יישאר אצלו מאשר ישקיע אותו עכשיו ויקבל ממנו אח"כ רווחים גדולים. ועוד זאת יתכן שאינו רוצה לסכן את כספו, וכמאמר העולם: "טוב ציפור אחת ביד משתי ציפורים על העץ" (ויש כעין זה בחז"ל<sup>3</sup>). ואף אם נניח שאין סיכון גדול באותה השקעה, לא יעשה כן לאוהבו מפני שסוף כל סוף מדובר בפעולה של ריחוק, שהרי לפני שיציג בפניו את ההסבר העמוק למה הוציא לו כסף מחשבונו, זה יתפרש אצל אוהבו כאילו פעל כנגדו וייווצר ביניהם ריחוק,

א. קהלת רבה ד, ו. בשם מתלא אמר.

ב. שם הוא מדבר בענין האבן השואבת - המגנט, שהקב"ה בראה כדי שנוכל להבין על ידה ענין העלאת הניצוצות.

היא נוגעת גם לאדם הפשוט, אע"פ שהוא יודע שחטא ושהיסורים מכפרים עליו, עם כל זה יתעורר ההרגש בלבו - "אמנם מכיר אני את כל החשבונות, אבל סוף כל סוף אני מרגיש עכשיו ריחוק, ואע"פ שהוא מבטיח לי שאח"כ ארויח מזה, הלא הוא נוהג עמי כסותר על מנת לבנות ואם כן איני יכול להרגיש עכשיו את האהבה, כי איני חושב שידידי הטוב היה מצער לי באופן חמור כל-כך".

סיכום הקושיא: רבינו המחבר כתב שאחד מהמהלכים של צדיק ורע לו הוא כי הקב"ה רוצה להרבות שכרו בעולם הבא אע"פ שאין לו שום עוון, וזה נקרא בלשון הגמרא יסורין של אהבה. ועל זה הבאנו את קושית ה'פני יהושע' שאוהב אמיתי לא היה עושה כך לחברו. והסברנו שידיד קרוב לא יעשה פעולות של ריחוק אשר רק בעתיד תצא מהן תועלת, אלא ישאל קודם כדי שאף הפעולה עצמה תהיה פעולה המקרבת ולא להיפך. והוספנו על זה שקושיא זו מטרידה ומצערת את כל אחד בשעה שהוא סובל יסורים, אשר לכן הקושיא זקוקה לתשובה המתקבלת על לבו של אדם כדי שתוכל לעזור לו.

### עולמך תראה בחייך

ובכן, מה היא התשובה? הנה בשיעור הקודם הבאנו את תשובת ה'פני יהושע', וכעת נבוא להשיב ממקום אחר באופן שייחשב כתוספת ביאור בתשובת ה'פני יהושע'. נקודת התשובה היא שמוכרח להיות שכאשר האדם סובל יסורים יש גילוי של אהבה בו ברגע. כשאומרים

זהו רק כשאין הזכייה גורמת לו חובה בשום צד, אבל אם היא גורמת לו חובה מצד אחר - לא. ידידים ואוהבים אין עושים זה לזה פעולות כאלה שמהותן לצער את השני, ואם כן איך יתכן שייסר הקב"ה איש תם וישר אך ורק כדי להרבות שכרו לעתיד?

### קושיא עצומה הנוגעת לכל אחד

אכן האמת היא שחסרה לנו בהבנת צדיק ורע לו, איך פועל מהלך היסורים, ולכן אנו מתקשים בקושיא זו. וכשמתבוננים הלא אין קושיא זו נוגעת רק לצדיקים הנקיים מכל עוון ואשמה, אלא בעומק היא זו המצערת את לבו של כל מי שסובל יסורים. הוא אמנם מאמין שהם לטובתו, הוא מאמין שהם מכפרים לו על עוונותיו, הוא מאמין בכל זה באמת, אך עם כל זה היות שהמכה שקיבל עכשיו כואבת לו, הוא מרגיש כך: "אני שומע, אני שומע שהכל לטובה, אני שומע שהקב"ה אוהב אותי, אבל דבר אחד אני יודע - ידידי הטוב לא היה עושה לי ככה. בארבעים שנה האחרונות שום ידיד לא עשה לי ככה ואיני מאמין שאי פעם יעשה לי ככה..." אלו הן האותיות היוצאות מהרגשת לבו של הסובל יסורים הגם שהוא רוצה להאמין, כי כואב לו, לא רק באצבעו השבורה, אלא גם, ובעיקר, בלבו הדואב - "ידידי הטוב לא היה עושה לי ככה".

אמור מעתה: השאלה נוגעת לא רק לצדיקים, כי אילו היתה נוגעת רק להם, לא היתה נוגעת כמעט, כי מי הוא זה שיאמר נקי אני מכל חטא ועוון? אלא

רכבו של אביו, התיישב בתוך הרכב והתחיל לנהוג מבלי לדעת איך ולאן. תוך כדי נסיעתו במורד הכביש, והנה רכב משטרה נוסע מאחוריו ומהבהב לו שיעצור בשוליים. לבו התחיל להלום בחזקה – "מה אענה לשוטר? אין לי מה לענות לו". השוטר ביקש ממנו להראות לו את רשיון הנהיגה שלו, והבחור אמר: "אין לי". השוטר התחיל לצעוק עליו: "מה?! אתה נוהג בלי רשיון?! אתה יודע עד כמה אתה מסכן גם את עצמך וגם את הנוסעים האחרים בכביש?!".

מה עשה הבחור? הוא היה אז בדיוק ליד חנות גדולה הומה אדם. אמר לשוטר: "אתה רואה את החנות כאן? אבא שלי הלך לקנות פה, ובינתיים אני התיישבתי ברכבו והזזתי מעט. הוא ניסה בזה להמתיק את הדינים ולהציג בפני השוטר תמונה פחות מפחידה, שלא יידע שהגיע עם הרכב מריחוק מקום. אמר לו השוטר: "בסדר גמור! אני ממתין לך כאן, לך תקרא את אביך מהחנות". נכנס הבחור לחנות, ניגש אל היהודי הראשון שראה ואמר לו: "שמע נא! אני זקוק לטובה גדולה ממך. כך וכך פני הדברים והנה נקלעתי לצרה צרורה. הסתכל נא עלי! אבי אתה, בסדר?". הלה הרהר כמה רגעים והסכים לשתף פעולה.

היהודי יצא מהחנות יחד עם הבחור, ותוך כדי הליכתם יחדיו, התחיל להתנפל עליו בקולי קולות: "אני סובל ממך יומם ולילה! אתה עושה לי צרות יגון ואנחה! אתה מחריב לי את חייה! אתה עושה לי בזיונות! לא אתן לך לנהוג ברכב לפני גיל ארבעים! איני רוצה אותך בביתי! לך

"להרבות שכרו בעולם הבא" אין פירושו – "עכשיו תסבול ותצטער, אך שמע היטב! סוף הכבוד לבוא. יום אחד ייצא מזה דבר טוב". כי אם זהו הפשט, אין דרכם של אוהבים לעשות כדבר הזה. **מוכרח להיות שתוך כדי היסורים, כבר מקבל האדם את שכרו, כי לכן מתברר שהפעולה מצד עצמה היא פעולה של אהבה.**

ראיה לזה מהברכה שבירכו האמוראים זה לזה כל פעם שנפרדו והלכו לדרכם: "עולמך תראה בחייך" (ברכות ז', א), אשר פירשו בזה בספרים שהאדם יכול לטעום את העולם הבא שלו כאן בזה העולם ואינו צריך להסתלק מן העולם כדי לטעום מזה. בשבת יכול האדם להרגיש טעם עוה"ב, בשעה שהאדם לומד תורה הוא יכול להרגיש טעם עוה"ב, ובכלל – כשהאדם עובר למדרגה יותר גבוהה, יכול הוא להרגיש טעם נפלא מאוד של עוה"ב. וכיון שכן, יתכן מאוד שבשעה שהאדם סובל יסורים, כבר אז ירגיש טעם עוה"ב באופן שיתברר שאין פעולת היסורים פעולה של ריחוק, אלא של קירוב, ואם כן דרכם של אוהבים לעשות כן.

### תוכחת מגולה מאהבה מסותרת – משל ונמשל

והנה כדי להבין את הדבר באופן פשוט, נספר מעשה שסיפרנו בעבר: מעשה בבחור שובב עני בדעת שהיה עושה מעשי שטות לרוב. פעם אחת, היה זה בתקופת הקיץ כשהיה עם אביו בהרים, הלך הבחור, לקח את מפתחות



זאת, הוא יכול להנות מכל מכה, כי הוא מבין למה הוא מקבל אותה.

אכן השאלה היא איך אפשר להפוך כל מעשה למעשה מעין זה, אך זוהי התחלת התשובה. מהלך התשובה מוכרח להיות ש'להרבות שכרו בעולם הבא' אין הכוונה לאחר חמישים שנה בלבד, כי אם כן הקושיא עצומה שאין דרכו של אוהב לעשות ככה, אלא **הכוונה היא להרבות שכרו אז בשעת מעשה**. ואם אמנם **בשורש מדובר בשכר של עולם הבא, ועיקרו הוא בעולם העליון, העולם הנצחי**, עם כל זה **האדם כבר יכול לטעום מזה בעולם הזה** כאמור לעיל. הן מטעם זה נתן לנו הקב"ה את השבת שהיא מעין עולם הבא, וכן נתן לנו מטעם זה את התורה ואת התשובה שקדמו לעולם, כי זהו רצונו שנרגיש טעם העולם הבא בעולם הזה. אף כאן, כשהקב"ה מביא יסורים לאדם, אין פירושו שהוא רוצה שעכשיו יתייסר וביום בהיר אחד יגלה שצמחה לו איזה טובה מהן, אלא יסורין של אהבה הן, **עכשיו מדובר במפעולה של אהבה**. ועכשיו השאלה היא מה יוכל לקרב את הרעיון אל השכל באופן שאנשים פשוטים כערכנו יוכלו להכיר בזה בשעת מעשה ביחד עם החרון אף הנראה כלפי חוץ.

### ההיא אחיזת עינים הוה

ובכן, נאמר כאן יסוד שיש לו הרבה אורך ועומק, מובן שלא נוכל להרחיב עכשיו הדיבור על כולו, אך נצטרך להבין את הנקודה. היסוד הוא שכל אדם הנמצא בזה העולם רוצה לעשות שינויים. הוא

לך לכל הרוחות!". הוא צעק והאדים ולעומד מן הצד היה נראה שהוא כמעט יוצא מדעתו.

כשהשוטר ראה איך ה'אב' יוצא מדעתו, התחיל להרגיעו - "הירגע נא! הוא עדיין ילד וילד לפעמים עושה שטויות. אינך צריך לאבד את העשתונות". אך ה'אב' לא הסכים להירגע - "אינך מכיר אותו, לכן אתה מציע לי להירגע. אני מכיר אותו מאז ומעולם. הוא עושה לנו צרות ומחריב את חיינו. הוא מזיק לנו ועושה לנו בזיונות. אני רוצה לשמוע מכלום. קח אותו למשטרה. איני רוצה להכירו יותר". השוטר ניסה להרגיעו שוב ושוב ומשראה שאין זה עולה בידו, פנה אל ה'אב ובנו' ואמר להם: "הסתדרו לכם לבד ואני אלך לדרכי". הוא התיישב ברכבו והמשיך בדרכו. כמובן שהבחור הודה ליהודי שהצילו בחכמתו וזבה בא הסיפור אל סיומו.

### נאמנים פצעי אוהב

הנה בסיפור זה כל אחד מבין שהצעקות שאותו יהודי צעק על הבחור, לא היה כדי להיטיב לו באחריותו, אלא בו בזמן שצעק עליו, הטיב לו, ולא זו בלבד, אלא אף הבחור עצמו הבין בשעת מעשה שהוא מטיב לו והיה כבר אז מלא שמחה - "צעק עלי! בדיוק כן! צעק יותר חזק!". הנה מעשה זה מלמדנו שיש מושג כזה **שבשעה שהאדם מקבל יסורים, הוא זוכה להטבה גדולה, לא על שם העתיד, אלא בשעה זו ממש**, והוא יכול אפילו להבין ולהרגיש זאת. אם האדם קולט

הוא קונה ספרים חדשים ושולחנות חדשים ומעסיק תחתיו ארבעה אנשים שיהיו אחראים על המנינים ועל קופות הצדקה. בעיה קטנה אחת יש, שבקבות עשייתו הבלתי נלאה, הצטבר חוב גדול בקופת בית הכנסת והחוב הולך ומתנפח מיום ליום.

הן תמיד זה כך. סילקו את המלמד מתפקידו כי הוא לא התאים והביאו תחתיו מלמד חדש. ברוך ה' אפשר לנשום לרווחה. אך כיון שעוברת שנה ועוד שנה, פתאום מגלים שגם המלמד החדש אינו מתאים. הסוד הוא **שכאשר פועלים לשנות על-ידי כוחי ועוצם ידי, נהיה תמיד כמחליף פרה בחמור**, כי באמת יש חסרונות לכל אדם ולכל דבר, אך **הסיבה היחידה שנוצרות בעיות היא החסרון בסייעתא דשמיא**, וכשאין סייעתא דשמיא אין שום נפק"מ בין מצב זה למצב זה; תמיד יצוצו בעיות. והרי זה כמי שמזיז את השולחן העומד לו למכשול לצד השני של החדר, כשהוא שש ושמש שמעתה יוכל ללכת ולשוב באין מפריע, אך אינו קולט שעוד מעט יצטרך ללכת בצד השני ושם יעמוד לו השולחן לרועץ.

## כל המשנה ידו על התחונה

ומהלך זה קיים גם אצל האדם הרוצה לחנך את בניו. יש לו תכנית להתחיל ללכת בקשיחות - "מהיום אהיה קשוח". הוא מתחיל לחנך בקשיחות, אך פתאום הוא מתחיל לקבל בחזרה. מעולם לא ידע עד כמה בנו יכול להתחצף. הוא מתרחק מבנו ומתעוררת מלחמת עולם ביניהם.

רוצה לגרום שינויים במצבו הכלכלי, הוא רוצה לעשות שינויים במצבו האישי ולהשתפר, הוא רוצה לגרום שינויים אצל בניו, הוא רואה שיש להם הנהגה לא טובה וחפץ מאוד שישתנו, הוא רוצה לשנות אחרים. לאדם יש צורך גדול לשנות, לשנות את העולם, ואז יבוא אליו בעל נסיון ויאמר לו: "תפסיק לנסות! לעולם לא תצליח לשנות את העולם, ולוואי שתשנה את עצמך". אבל זהו הצורך - לשנות.

והשאלה היא מהו הסוד? איך אפשר לשנות? הרי שום שינוי אינו נעשה ממילא. אין די בזה שהאדם רוצה שהשינוי יקרה. הרבה מאוד אנשים רוצים לעשות שינויים. האדם מציע את עצמו לשרת כשמש בבית הכנסת ומבטיח לכולם: "עוד תראו, כשאני שהיה שמש הכל יתנהל כשורה". או כעין זה יאמר האדם: "אני אתחיל לנהל את המוסד ותראו שיותר לא תהיה שם שום השחתה". בתחילה זה באמת נראה כך כי הוא מתחיל לפעול ולשנות דברים. הבעיה היא שתמיד כשינסו לשנות דברים באופן של כוחי ועוצם ידי, כיון שמסדרים את הבעיות מצד אחד, צצות ועולות בעיות חדשות - ואולי יותר קשות מהראשונות - מצד אחר. נניח שיש בית כנסת מוזנח, חלונותיו שבורים, יש בו נזילות מכל צד, כבר כמה שנים שלא קנו ספרים חדשים, האוכל של סעודת מלוא מלכה נשאר על השולחנות עד יום שלישי, וכן הלאה. מגיע שמש חדש שעושה ופועל ומשדד מערכות, והכל מתקתק מעבר לכל מה שיכלו לתאר.

אך הרוחניות שבהם עלומה מאוד, ורק **כשיצליחו לעורר אותה, תשרה בהם הברכה וייעשה בהם שינויים לטובה.**

### גם כי יזקין לא יסור ממנו

אחת מהדוגמאות המובהקות לענין זה, היא תחום החינוך. אתה יכול לצעוק על התלמיד, ומצד שני אתה יכול להתנהג אתו ברכות ולתת לו פרסים, אך לעולם לא תשנה בזה את התלמיד. אלו דברים שיכולים רק לגרום לו להתנהג כאן ועכשיו כרצונך, אבל **אינם גורמים לו לשנות את מהלך מחשבתו באופן שהוא עצמו ירצה ללמוד תורה וללכת בדרכי ה',** עד שיתקיים בו הפסוק גם כי יזקין לא יסור ממנו. **את זאת תוכל לעשות באופן אחד בלבד, על-ידי שתשפיע בו רוחניות,** ואכן ככל שאתה תהיה מחובר לרוחניות ולא תכוון לתועלת עצמך, אזי תוכל לגעת ברוחניות של התלמיד, **וכשתיגע בה ותאירה, היא תתעורר אצלו,** ואז יתחיל שכל התלמיד לפרות ולרבות ולהבין דבר מתוך דבר ואף יגיע אל הדעת לשנות את דרכיו. רק כך תחולל בו שינוי. בלי זה תוכל לצעוק עליו יומם ולילה מאז כיתה א' עד יומו האחרון בישיבה גדולה, וכיון שייצא משערי הישיבה, יבעט בכל וילך לו לדרך שיבחר לעצמו.

כעין זה אצל הבנות אשר כפי הידוע בתי החינוך קובעים להן תקנות בצניעות ומחייבים אותן להתלבש בתלבושת אחידה, כל שלא יחנכו אותן בחינוך אמיתי, לא יועילו כלום בזה, כי ברגע שייצאו מבית הספר ויותר לא יהיו להם

הוא הולך לקורס ושומע שצריך לחנך ברכות, בימינו אי-אפשר לחנך בקשיחות. מחליט להיות כחבר קרוב לבנו. הוא מתיישב אתו על הארץ ומשחק עמו ומתיידד אתו ומשוחח אתו, והנה הוא מגלה פתאום שבנו מושך אותו באפו. ואז מתברר לו שהחוצפה שראה אצלו בתחילה היתה רק המשל, והנמשל הוא שהבן אומר: אם אתה באמת חברי, אם כן אני באמת יכול לצחוק עליך. הלוך ושוב, הלוך ושוב. אי-אפשר לשנות ככה דברים בשום תחום שבעולם. שינויים שהאדם עושה באופן זה, הם רק אחיזת עינים, כי נראה לכל שהמצב השתנה, אך מתעלמים מכך שלא הרוויחו מאומה.

### כי אתך אנכי וברכתיך

**יש רק מהלך אחד שעל ידו אפשר לפעול שינוי אמיתי,** והוא על-פי הסוד של משפיע ומקבל. כי הנה הסוד של משפיע ומקבל פועל באופן הבא: המשפיע הוא יותר רוחני, כלומר, הרוחניות יותר גלויה אצלו, ואילו המקבל הגם שהוא גם-כן רוחני, הרוחניות יותר עלומה אצלו. **וכשהולך המשפיע ומביא את הרוחניות שלו אל המקבל, הוא גורם לעורר את הרוחניות של המקבל, וכשהיא מתעוררת, שורה אצלו ברכה והצלחה.**

זהו סוד השינוי. הפירוש הוא כך: יש לך עולם שלם המלא בדברים גשמיים. כסאות ושולחנות, בנינים גדולים, אנשים, מיני מאכלים וכן הלאה. וכולם שרשם ברוחניות המחיה אותם, כי בלי זה, לא היו מתקיימים אפילו רגע אחד.

**הרוחניות שבמאכלים**, וכשיכנסו המאכלים לגופו, **הרוחניות שבמאכלים תפרה ותרבה אצלו ויזכה לסייעתא דשמיא לאחר האכילה יותר ממה שהיה לו קודם האכילה**. כך הוא בכל העניינים, ולמשל, אם כשילך האדם לעבודתו, יכוון שהוא הולך ליישב את העולם, וכן **יחבר בכל שעות עבודתו את מחשבתו עם מעשה ידיו לכוון שהוא עוסק בדבר רוחני**, הרי זה **יעורר את הרוחניות שבכל דבר שהוא עושה וממילא תיכנס הברכה במעשה ידיו**.

#### עשר בשביל שתתעשר

וזהו מה שפירש ה'תפארת שלמה' (פרשת פקודי) על לשון הפסוק "ויברך אותם משה", שלא רק את המשכן בירך שתהיה שם השראת השכינה, אלא **בירך את ממונם של ישראל מאחר שהביאו ממנו להקמת המשכן, כי הנדבה שהפרישו מממונם להקמת המשכן, העלה את כל ממונם והאציל עליו ברכה**. והרי זה כסוד מעשר כספים, כשהאדם מבין שכספו הוא רוחניות ועושה פעולה על פי זה בכל כספו, זאת על-ידי שהוא מפריש ממנו מעשר לצדקה, הרי הוא מעורר את הרוחניות שבכל כספו. פירושו: כשהאדם נותן מעשר מכספו, **הוא מבטא בזה את אמונתו והכרתו שכל הכסף הנמצא ברשותו אינו שלו אלא של הקב"ה**, כי אילו היה סבור שהוא שלו, לא היה מוכן לחשבו ולהפריש ממנו מעשר, ואם כן **הרי הוא מעורר את הרוחניות שבכל כספו וכולו נתעלה על ידו**.

ה'תפארת שלמה' מסביר שזהו הטעם

חוקים איך להתלבש, תיכף ומיד יחזרו להתנהגות בזויה ר"ל, כי לא עשו אצלן שום שינוי פנימי שתשפיע על התנהגותן. **שינוי אמיתי נקרא רק כשהוא מתחולל בתוך האדם, ואת זה אפשר לעשות רק בכח רוחני**. כוחות גשמיים יכולים להזיז דברים מהכא להתם ומהתם להכא, וכל השינויים שהם פועלים, רק זמניים הם ולא יחזיקו לאורך זמן, כי לא נוצר שום שינוי בפנים.

לכן אמר **קהלת** (ט, יז) "דברי חכמים בנחת נשמעים", כי כשאדם צועק בשביל לשנות משהו, צעקתו מוכיחה עליו שאינו בא ממקום רוחני ואם כן לא יוכל לחולל שום שינוי. הנה באחד השיעורים הבאנו דוגמא מאחד שבנו השתולל בחמת זעם ובעצת המומחים החזיקו בידי וברגליו במשך כארבעים וחמש דקות, ובכל אותה עת הקפיד על שלווה הרוח ושינן לעצמו: "אני עושה עכשיו טובה גדולה לבני, אני עוזר לו ואיני כועס עליו כלל". **ודבר זה אכן הביא שלווה גדולה לבנו**, זה שינה משהו בתודעתו, לא מפני שהחזיקו, שהרי כשמחזיקים את הילד, זה בדרך כלל גורם לו לכעוס יותר, אלא **מפני שעורר בו את הנקודה הרוחנית**. זהו הכלל, לכוחות גשמיים, אפילו כשיש להם הגיון, אינם יכולים לגרום לו שינוי אמיתי. רק לרוחניות יש כוח לחולל שינויים, כי כשהרוחניות חודרת לדבר הגשמי, היא מעירה את הרוחניות שבו ומחדש אותו.

חינוך הוא רק דוגמא אחת. דוגמא נוספת היא **כשהאדם אוכל עם מחשבות רוחניות, כי בזה הוא מעורר את**

כל ימיהם, ולא רק בתחום הכספי, אלא בכל התחומים. כשראה שהתעורר בבוקר באיחור, החליט ללכת לישון היום בערב בשעה מוקדמת, וכיון שכן, לא עשה את המוטל עליו לעשות, שהרי הוצרך לעלות על יצועו מוקדם מן הרגיל, וכן הלאה. נמצא שלא יצא מבעיותיו, אלא הוא מגלגל, פעם לכאן ופעם לכאן. הוא נוסע לנופש כדי לברוח מבעיותיו, אך כשהוא חוזר, הוא מגלה שהן גדלו והתעצמו. הוא מנסה לסדר אותן באופן שאינו נכון, וצצות לו בעיות קשות מאלה מצד אחר. אין השינוי נעשה אצלו, והיינו כפי האמור לעיל **שהשינוי נעשה רק כשהאדם מחבר את עצמו להקב"ה על-ידי שהוא מתבטל אצלו בביטול הגמור.**

#### ותפול לפני רגליו

ובכן, **איך מגיעים לאותה התבטלות?** הנה יש בזה שני חלקים. החלק הראשון הוא **שהאדם מרגיש שאם הקב"ה לא יעזור לו, לא יהיה לו כלום וימות.** והחלק השני הוא **שאינו לו שום מושג בעולם איך הקב"ה יעזור לו.** ונסביר על-פי המבואר בספר **"שערים בתפילה"** להגאון **רבי שמשון פינקוס זצ"ל** (שער הניפול)<sup>ג</sup>. שם הוא מבאר על הפסוק **במגילה** (ה, ג) **"ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו"**, אשר דרשוהו<sup>ד</sup> שהוא מרמז לכנסת ישראל שמתחננת לפני מלכו של עולם

שאסור לאכול פירות לפני הפרשת תרומות ומעשרות, כי לפני הפרשת תרו"מ הרוחניות שבו עדיין מוסתר, ונמצא כשיאכל שיתחבר על הגשמיות, ובו ברגע שהוא מפריש תרו"מ, הוא מגלה את הרוחניות שנמצאת בכל הפירות, וכשיאכל - יתחבר אל הרוחניות ולא ימות מיתה בידי שמים.

#### שינוי על-ידי התבטלות

ולענייננו, איך יוכל האדם לעורר את הרוחניות אצלו כדי שיתחיל לחיות באמת. הן מי שהרוחניות אצלו אינה במצב של פריה ורביה, הרי הוא חצי מת. מאידך, אם הרוחניות שלו תתעורר ותהיה במצב של פריה ורביה, יהיה לו לאדם כל טוב שבעולם ברוחניות ובגשמיות באופן שאי אפשר להשיג, הרבה מעבר למה שהוא יכול לתאר לעצמו. אכן דבר זה קורה כאשר האדם מבין שהוא עומד בצד המקבל ושהוא צריך לבטל את עצמו בביטול הגמור להשי"ת, וכשהוא עושה כן, הוא נעשה קרוב מאוד להקב"ה ואז הקב"ה משפיע עליו וחלה הברכה אצלו.

והנה כשיידע האדם מה הן המחשבות המדויקות שיובילוהו אל הביטול הגמור, יוכל להתקרב אל הקב"ה באופן שיגרום לשינוי אצלו. שינוי אמיתי, לא רק אחיזת עינים כאשר למעשה הוא צריך ללוות כסף ולהחזיר וחוזר חלילה עד בלי סוף. הן רבים המה האנשים שמגלגלים חובות

ג. הגר"ש פנקוס יסד את ספרו על עשרה שערים (עשרה לשונות של תפילה) על דרך שה'באר מים חיים' יסד את ספרו 'שער התפילה', ואחד מהם הוא שער הניפול מלשון ואתנפל לפני ה'.  
ד. ראה לדוגמא בספה"ק 'תורה אור' מגילת אסתר ד"ה ותוסף אסתר.

בנפש. הדבר בולט לעין אף אצל אלו שמקדישים מזמנם לחזק אחרים, שהגם שיהיו טרודים מאוד, אם יבינו שאם לא יחזקו עכשיו את פלוני, ימות מצער, ימצאו לו זמן יהיה מה שיהיה. כשיבינו שמדובר במצוה שאי-אפשר לה להיעשות על-ידי אחרים, יפנו לה מזמנם. זה נכון גם מצד ההלכה וגם מצד הסברא.

### נתיב לא ידעו עיט

וכעת אל החלק השני. בדרך כלל **כשהאדם יודע איך הקב"ה יכול לעזור לו, קל לו יותר להתחזק. מה שאין כן אם אינו יודע איך יעזור לו כי המצב נראה תקוע מכל צד, אז הוא נעשה שבור ורצוץ.** וסיבת הדבר, כי כשהאדם אינו רואה שום מהלך (יש לו חובות של חמשה מיליון דולר, מי יעזור לו עכשיו? הרי אף אחד לא יתן לו סכום של חמשה מיליון ואף לא של מיליון, ואפילו הבנקים כבר אינם מוכנים להלוות לו), הוא מתייאש. **ויאוש זה נובע מגאווה, כי אינו מוכן להתבטל לגמרי ולהאמין שהקב"ה יכול לעזור לו מבלי שיידע איך ואע"פ שלפי חשבונותיו אין שום מהלך הגיוני לצאת מן הסבך.**

מבואר שיש שני חלקים שצריכים להפגש ואז נוצר השינוי, וצריך לזה הרבה התבוננות וסייעתא דשמיא. צריך להבין זאת היטב, כי הנה פעמים הרבה יש שהאדם נמצא בצרה ואין הדבר ניכר עליו. הוא באמת אינו שבור. אין אנו עוסקים עכשיו במי שהוא שבור ורצוץ ורק מראה פנים כאילו אינו שבור, אלא במי שבאמת אינו שבור. הוא איש חזק שאינו נשבר בקלות. הנה פעמים הרבה

להעביר את רעת המן האגגי. ותפול לפני רגליו הוא מהלך התפילה שנקרא ניפול. היינו **שהאדם נופל לפני הקב"ה ובוה הוא מגיע להתבטלות גמורה.**

הוא מסביר שם דבר נפלא: מאחר שהקב"ה מתנהג אתנו כפי שבעל הבית מתנהג עם העני, שהרי הוא מקיים את כל התורה כולה, אם כן נוכל לבחון מהי דרכו של עני המושיט את ידו לקבל מבעל הבית ומזה נוכל ללמוד לדידן איך לבטל את עצמנו להקב"ה. ובכן, אם נשאל את העשיר: "למה לא נתת לפלוני עני כי אם סכום קטן, והרי הוא זקוק לסכום גדול בהרבה?". מה יענה העשיר? בוודאי לא יענה: "שימות מרעב, לא אכפת לי". אלא כה יאמר: "אני נותן את חלקי וכולם יתנו את חלקם ובע"ה יוכל לעמוד על רגליו". הן גם היום הדבר מקובל מאוד בקרב בעלי הצדקה שכאשר יבואו אליהם לבקש מהם סכום גדול לצורך מצוה, יאמרו: "אם אתם תשיגו החצי, אני אתן לכם את החצי השני". זה לא מפני שאינו יכול ליתן את כל הסכום. הוא יכול, אלא שהוא חושב - "למה אני צריך ליתן את הכל?". אכן אם יידע העשיר בוודאות שאם לא יתן את מלוא הסכום, יגווע העני מרעב, בוודאי יתן ככל אשר ישיתו עליו - כל שיראת ה' בלבו.

הא לך שלפי מה שהמקבל מרגיש בפנותו אל המשפיע שאם המשפיע לא יתן לו, ימות מרעב, כפי זה המשפיע ישפיע עליו. ככל שפניית המקבל יותר מכוונת על אופן זה, כך היא מעוררת יותר את המשפיע ליתן לו. סוד הוא

ילדים בבית והרופאים אומרים שהמצב חמור מאוד ויתכן שתוך חדשים ספורים תהיה לוויה. והאדם אומר בלבו: "הקב"ה יעזור, איני צריך להיות שבור". הנה הגם שמחשבה זו טובה ונכונה, עם כל זה יש עבודה יותר עמוקה מזו, כי הנה **כשהאדם אומר סתם הקב"ה יעזור, פעמים הרבה זה בלול במהלך של היסח הדעת** - "הקב"ה כבר יעזור; הוא עזר עד היום ויעזור גם הלאה..." ואמנם **פעמים הרבה באמת צריך להשתמש במהלך של היסח הדעת**, כי לא תמיד האדם נמצא במדרגה שיוכל להשתמש במהלך האחר. **אומרים ה' יעזור, מסיחים את הדעת, וחוזרים לתורה ולעבודה. פעמים הרבה זוהי העבודה הנכונה**, כי אם יתחיל להעמיק את מחשבתו במצב שהוא שרוי בו, אפשר שתיטרף עליו דעתו ר"ל.

אבל יחד עם כן **אנו חייבים לדעת שיש עוד חלק**, והוא כזה: "אין המצב פשוט בכלל... אתה יודע מה זה אחד עשר ילדים שגדלים בלי אם?! אתה יודע איזה בעיות בחינוך נולדות אח"כ?!". לחדור לתוך הבעיה ולראות אותו על כל צבעיו. אכן בדרך כלל זה יביא את האדם ליאוש מוחלט, אבל **האמת היא שהאדם צריך להגיע למדרגה שיבין היטב את המצב** - הוא מבין טוב טוב. הלא הוא זה העסקן שעזר לאנשים רבים מספור שהיו בדיוק במצב כזה, הוא יודע היטב איזה בעיות נולדות מזה וכמה שנים לוקח בשביל לתקן, והנה הוא עצמו נמצא עכשיו במצב כזה... **כך הוא יבין כמה הוא הוא אבוד בהבנה חזקה בהרבה.**

זה נובע ממה שהוא חושב לעצמו: "מה יהיה עם יקרה כך וכך? לא נורא! אסתדר גם ככה". חכמת החיים אומרת לו שאף אחד לא מת מעגמת נפש, ולכן אף אם יהיו לו בזיונות, השמים לא יפלו. **מהלך כזה הוא מהלך שמלא חוסר התבטלות. וחמור יהיה הדבר שבעתיים בבעיה רוחנית**, כי אם בבעיה גשמית, עוד יאמר האדם: "אפילו יילקח ממני הדבר, השמים לא יפלו", מה יאמר בבעיה רוחנית? והרי הקב"ה אמר שאי אפשר לחיות בלעדיו. הקב"ה אמר שמי שאינו קובע עתים ביום ובלילה, אינו יכול לחיות, כי הם חיינו ואורך ימינו, ומה תאמר אתה, שאתה יכול לחיות בלי קביעות עתים!?

#### אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי

**התבטלות פירושה שהאדם יודע ומרגיש שאם הקב"ה לא יושיע אותנו, לא יוכל לחיות.** ואם בשיעורנו עד כה היה הנוסח **שהאדם צריך להאמין שהקב"ה בוודאי יושיע אותו ולא יחשוב מה יקרה אם לא**, כאן אנו רואים שכאשר **ההרגשה באה ממקום טוב, היא ביטול ולא גאווה.** צריך להבין זאת כי מדובר בנקודה עדינה. אכן **לפעמים זה יכול לבוא ממקום שאינו טוב**, היינו שהאדם כועס ר"ל על הקב"ה כי הוא מרגיש שמוכרח שיהיה לו דבר פלוני ואם לא יהיה לו, טוב מותו מחייו. אך **לפעמים זה בא ממקום טוב, היינו שהאדם מבין שבדרך הטבע אין המצב פשוט כלל וכלל ורק הקב"ה יכול להצילו.**

דוגמא לדבר: האדם נמצא במצב שבת זוגו חלתה במחלה מתקדמת ואחד עשרה

את סכום הכסף עד לתאריך פלוני, החורבן שייצא מזה שלא אפרע למלווים, יהיה נורא ואיום. אני אפסיד את הכל, אף גם את הרוחניות שלי. לא אוכל לא ללמוד ולא להתפלל ואף לא למצוא שידוכים. **ותוך כדי כך יבוא אל החלק השני ויאמר: ועם כל זאת עזרת אבותינו אתה הוא מעולם... ברום עולם מושבך ומשפטך וצדקתך עד אפסי ארץ... השפע שהקב"ה מביא הוא ממקום שאיני יכול להשיגו בשכלי ואף איני רוצה להשיגו בשכלי. אני שמח שצרתי היא צרה עמוקה כל-כך שאיני יכול למצוא לה שום מהלך, שהרי מחמת כן אני מבין שרק הקב"ה יושיע אותי וימשיך לי ישועה מרום מושבו, ישועה שתגיע עד אפסי ארץ, דהיינו למקומות שאין בהם שום אור.**

זהו המהלך של ניפול והשתחוויה, שהאדם מבין שאם הקב"ה לא יעזור לו, הכל ירד לטמיון. **האדם צריך שהרגשתו שהוא הולך לאיבוד תהיה עד הסוף, ואז יבחר בתקוה ובבטחון בהקב"ה ולא ביאוש.** כל אחד עומד בפני בחירה בשעה שפוקדים אותו יסורים - לפנות ימינה או שמאלה? לבחור להאמין שהקב"ה יעזור לו או ליפול לזרועות היאוש (ליאוש יש שתי צורות, או על-ידי חיפוי של שמחה או על-יד שכיבה מיטה). אכן כל עוד אין העולם מרגיש אבוד לגמרי, אינו בוחר באמת, כי סוף כל סוף הוא מרגיש שאין המצב חמור כל-כך.

וצריך להוסיף שהאדם יכול להגיע לזה לא רק במצבים קשים מנשוא, אלא גם במצבים יותר קלים. ולמשל, בדוגמא

### תעיתי כשה אובד

#### הביטול שהאדם צריך להגיע אליו

(בכל צרה, לא רק בצרה גדולה, אלא שבצרה גדולה יותר קל להגיע אליו) **הוא שיבין שהמצב באמת חמור ביותר** - איזה שבר! לא שיאמר: "לא נורא! הילד אינו מצליח בכיתה זו? נעלה אותו לכיתה יותר גבוהה. הילד אינו מצליח במוסד זה? נעביר אותה למוסד אחר. מה כבר יכול להיות? ב"ה כלל ישראל משופע במוסדות". לא, לא, לא, אם תעלה אותו לכיתה יותר גבוהה, לא יהיו לו מספיק חברים, מה גם שמבחינה רגשית הוא עדיין לא מספיק מבוגר כדי להעלות לכיתה יותר גבוהה, ומאידך, אם תשאירו בכיתתו, יהיה זה חורבן גדול בשבילו, כי יש לו שם חברים רעים שהורסים לו את נפשו. ולענין להעבירו למוסד אחר?! הרי בנך אינו מסכים לעבור למוסד אחר, וחוף מזה אין שום מוסד רוצה לקבלו. זהו המצב. תחשוב על זה! תבין שאתה אבוד. אל תהיה אדם שטחי שאומר: "שמע נא! ה' יעזור, אם לא כאן, אשלח אותו למקום אחר". **אתה אומר ה' יעזור, אבל זה נובע מכך שאינך מבין את עומק צרתך. כשאין האדם מבין את עומק צרתו, אין לו מספיק ביטול להקב"ה, כי הוא אומר בלבו: "אינני בצרה גדולה כל-כך".**

### ברום עולם מושבך

זהו החלק הראשון, שיבין האדם שאין לו פתרון - אין לי פתרון. כבר ניסיתי הכל. אין לי, פשוט אין לי. ואם לא אשיג



**מתקרב אל הקב"ה וזה מעורר את הקב"ה שיכניס בו טיפה של רוחניות, ומאז כל מה שיש לו בפנים מתחיל לפרות ולרבות. הכל מתחיל לצמוח ולשגשג. בכל ברכה וברכה מתפילת שמו"ע עושה האדם כן.**

### הקב"ה מעמיד את האדם על רגליו

אומר על זה רבינו בעל חובת הלבבות: **כשהקב"ה מביא עליך יסורים, הוא מקרבו אליך. הוא מביא אותך למצב שתבוא לעמוד לפניו בביטול הגמור. הוא מסייע לך לעשותו. והרי כשתעמוד לפניו באופן זה, הקב"ה יוכל ליתן לך כל הברכות שבעולם ואז יתחולל השינוי האמיתי בחיך. הלא כן כתב הרמב"ם שהצדקה הנעלית ביותר, היא לא לעזור לו כאן ועכשיו, אלא להעמידו על רגליו, כגון לעזור לו לעסוק במסחר באופן שיפתח דף חדש בחייו. אף כאן, האדם עומד ומבקש: "אני צריך עשר אלף דולר לנישואי בת". הקב"ה יכול ליתן לך עשר אלף דולר, אין לו שום בעיה. אבל אם יתן לך, לא יתחולל אצלך שום שינוי ותישאר במצב עניותך, שהרי מחר תצטרך לחתן עוד ילד ומה תעשה אז? הקב"ה מתנהג כמהלך הרמב"ם. הוא מעמידך על רגליך, ואיך הוא עושה זאת? הוא מקרבך אליו.**

הוא אשר אמרנו ביישוב קושינו של ה'פני יהושע', להרבות שכרו בעולם הבא אין פירושו שרק לעתיד יהיה לו רווח, אלא פירושו שברגע זה ממש הקב"ה עוזר לאדם שיוכל לעשות אתערוטא דלתתא אמיתית, כי על ידי כן יוכל

שהוזכר לעיל במי שבת זוגו שרויה במצב רפואי קשה, שגם אם יאמרו הרופאים שיתכן שתבריא, מכל מקום הרי צד יש שלא תבריא. וכן כשהאדם מחנך את בנו, הגם שנראה לו שמצבו בסדר, הוא צריך להבין שאין מצבו בסדר, שהרי **סכנות רוחניות שורצות בכל פינה, ורק אם יכניס בו רוחניות יוכל לחולל בו שינוי. בכל דבר צריך האדם להבין שאם לא יכניס בו כוחות רוחניים, הוא ייחרב לגמרי והמצב יהיה נורא ואיום. שום קורס ושום השתדלות כספית אינו יכול לחולל שינוי, רק המחשבה שהוא חושב שהוא עושה זאת כדי להכניס כח רוחני אל המצב, רק זה יכול לחולל שינוי.**

### תפילה לעני כי יעטוף

זהו גם סוד התפילה. כשהאדם מתפלל, הוא חושב כך: "אם הקב"ה לא יתן לי שכל חדש, אהיה כשלון ואשלם על זה מחיר כבד. ומה אני עושה בשביל זה? אני עומד כאן בעת התפילה ומבין שרק הקב"ה יכול להושיע אותי, והבנה זו תכניס בי רוחניות".

כאמור לעיל, הגר"ש פינקוס משווה זאת לעני. כשהעני עומד בפתח עם בגדיו הקרועים ורועד מקור, ומקיש על הדלת בביטול גמור, אינו צריך לדבר מאומה אל בעל הבית. כיון שבעל הבית רואה אותו מיד הוא מכניס אותו לביתו ונותן לו כל צרכו. אף כאן, **כשהאדם מרגיש באמת שאין לו כלום, עצם עמידתו בשעת התפילה כבר מהווה את בקשתו. זוהי ה'אתערוטא דלתתא' שהאדם עושה. על-ידי ביטול זה הוא**

מנוחות, עלול לבוא לידי וישמן ישורון ויבעט, ואע"פ שאין הדבר בולט אצלו כלפי חוץ עד שיפסיק ללמוד ולהתפלל, בפנים הוא בועט קצת. **מה שאין כן אם יש לו משהו שמעיק לו, שהוא כלי עזר נפלא לקבל את כל הברכות הכתובות בתורה.**

יהי רצון שכל ישראל יזכו להכנעה וענוה אמיתית, ולא על ידי יסורים וחלאים רעים, אלא מתוך שמחה וטוב לבב.

**להשפיע בו רוחניות מה שיחולל בו שינוי אמיתי,** וכיון שיתחולל בו שינוי הלא יהיה מלא ברכה וממילא יהיה לו לחתן את כל צאצאיו ואף כל שאר צרכיו יסופקו לו עד לאחרון שבהם.

הא לך שפעולת היסורים היא פעולה של אהבה בעצם מהותה, כי היסורים מעוררים באדם את ההרגשים הנכונים. והעבודה המוטלת עלינו היא לעבוד עם המצב מתוך הבנה שהוא לנו כלי עזר, שהרי מי שהכל זורם אצלו על מי



יום חמישי פרשת ויקרא - ז' אדר ב' תשפ"ב

## שמחה אמיתית רק על-ידי מילוי השליחות

יתכן שיש לו ענפים ממנו וזה מעכב את שמחתו.

### כולם שקולים לפני המקום בחיבה

הנה בספר "אגרא דפרקא" להרה"ק ה'בני יששכר' זיע"א (אות צו) הביא לשון המדרש (פרשת נשא) על הפסוק "כל הפקודים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל את הלויים", וזה לשון המדרש: מאחר שחשב הלויים משפחות בני קהת לבד ומשפחות בני גרשון לבד ומשפחות בני מררי לבד, חזר וכללם יחד, להגיד שכולם שקולים לפני המקום בחיבה. וכתב ה'בני יששכר': נשמע מזה הגם שעבודת בני קהת היתה גבוהה מעבודת בני גרשון ומררי, שהרי בני קהת היו מטועני ארון, וכן עבודת בני גרשון גבוהה מעבודת בני מררי (כי בני גרשון טענו את כלי המשכן ובני מררי טענו רק את הקרשים), עם כל זה כאשר יעשו בני מררי עבודה המוטלת עליהם, חשוב לפני הקב"ה כעבודת בני קהת.

מוסיף על זה ה'בני יששכר': נלמד מזה שלא יקנא האדם את חבירו אפילו בעבודה, רק העבודה המסורה לו מאת השי"ת בה יתרפק.

אכן כן, אל תקנא בעבודת חברך! אתה רואה שחברך זוכה לשמש ככלי קודש, או שהוא זוכה לשבת בין כתלי הכלול ולומד ונבחן על כל הש"ס. דע לך

### משנכנס אדר מרבים בשמחה

משנכנס אדר מרבים בשמחה. כך נפסק להלכה (מג"א תרפו, ה). ובמגילה כתוב על זמן הנס - ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר. ועוד היא אחת ממצוות חג הפורים - משתה ושמחה. והנה 'מרבים בשמחה' פירושו להרבות שמחה על השמחה הקיימת - השמחה הבסיסית, ולכן צריכים אנו לעסוק בשמחה הבסיסית להבין מה היא ומאין היא נובעת, כי כל עוד לא תהיה שמחה זו בנויה נכונה, לא יוכל האדם להוסיף עליה שמחה אחרת, כי זהו הכלל תמיד, כשהיסוד חזק, אפשר לבנות עליו מגדל, וכשהוא חלש, אי אפשר לבנות עליו כלום.

הנה כמה חלקים יש לה לשמחה הבסיסית והיסודית של יהודי. החלק הראשון הוא שהוא שש ושמח על שהקב"ה בחר בו להיות לו לעבד ולעשות לו נחת רוח בכל רגע ורגע. הן כך הוא אומר בהודיה להקב"ה כל יום "ברוך אתה ה' אלוקיני מלך העולם שלא עשני גוי". השמחה נובעת מכך שהאדם מכיר בחשיבותו.

אולם דבר אחד יש שמהווה 'עיקוב' להרגיש שמחה זו ועליו נדבר בשיעור זה. דבר הוא שהרבה סובלים ממנו, וגם מי שאינו סובל ממנו באופן מובהק, הלא

שאמרו **רו"ל** לקמן **במדרש** (פרשת נשא) שהצרעת בא למי שנכנס בתחום שאינו שלו, נלמד מעוזה שבקש לעבוד בכהונה, שנתקנא בעבודת כהונה, והצרעת זרחה במצחו (כמו שכתוב בדברי הימים), והוא מדה כנגד מדה, **הוא בקש להתעלות בעבודה שאינו שלו ונרחה לגמרי מן המחנה.**

ביאורו של דבר: יש מחנות בישראל, יש מחנה כהונה, יש מחנה לויה, ויש מחנה ישראל. **אתה שייך למחנה שלך, ואם אתה נכנס פנימה למחנה שאינו שלך, שולחים אותך החוצה** ואף במחנה שלך לא תוכל להיות.

**חשוב מאוד להכיר יסוד זה ולהשרישו בלב,** כי הטשטוש והבלבול בזה, הוא זה שגורם לחוסר שמחה – וחבל! עוד לא למדנו את היסוד לעמקו, אבל כבר יש לנו דברים ברורים מדברי ה'בני יששכר', שמי שמנסה ללכת מעבר לתפקידו, שולחים אותו לגמרי החוצה. וזהו בכל מין עבודה. עד כדי כך, **שהגם שהאדם רוצה ללמוד כל היום כולו ולא להסתפק בקביעות עתים,** באופן שהוא **רואה שהקב"ה רוצה שיעבדנו באופן אחר,** כי הוא דוחף אותנו בכל מיני אופנים לעוברו באופן אחר, **עליו להיות בשמחה עצומה מתוך ידיעה שהוא שקול לפני המקום בחיבה** ונחשב לפניו כאילו לומד כל היום כולו בהתמדה גדולה.

#### ושמחת בכל הטוב

יסוד גדול הוא המובא **בהרבה ספרי צדיקים,** ואחד מהם הוא בספה"ק

שעבודת חברך חשובה מאוד ויתכן שהוא בגדר בני קהת. אך עם כל זה – האם אתה רוצה לדעת את האמת? **הקב"ה אומר: כולכם שקולים לפני בחיבה.**

הלא דבר הוא שרבים מבולבלים בזה, והסיבה פשוטה, שהרי אנו יודעים שהתורה חשובה מכל, כמו שכתוב (משלי ה, יא) וכל חפצים לא ישוו בה ופירשו בו חכמים אפילו חפצי שמים, וכן אנו אומרים כל יום ותלמוד תורה כנגד כולם. ובכן, עוד מעט קט נבאר בע"ה איך שני אלה עולים בקנה אחד, אבל תחילה לכל אנו רואים את היסוד כמו שהוא שאין לו לאדם מה לקנא בעבודת חבירו מפני שכל העבודות שקולות בחיבה אצל הקב"ה.

#### מתנשאים לעומת שרפים

ומוסיף עוד ה'בני יששכר': וזה תתבונן מה שיסדו והאופנים וחיות הקודש מתנשאים לעומת שרפים, כי אופן אינו מתקנא בחיה וחיה אינה מתקנאת בשרף, רק האופנים וחיות מתנשאים ומתגברים בעבודתם לעומת השרפים בעבודתם, והבן אם בעל נפש אתה.

פירוש: הגם שלכאורה השרף עובד עבודה יותר גדולה מהאופן עם כל זה מתנשא הוא לעומת השרף, היינו שהוא מבין שבגלל עצם זה שהקב"ה בחר בו לעבדו, אין מאושר ממנו בעולם, ואם כן מה חילוק יש לו אם בחר אותו לעבודה זו או לעבודה זו, והרי פרט שולי הוא לעומת המתנה הגדולה שקיבל שהוא **זוכה לעבוד למלכו של עולם.**

מסיים ה'בני יששכר': מזה תתבונן מה

שיש לו כי יש הרבה שלומדים יותר ואף הוא יכול ללמוד יותר. הנה האדם מרגיש מרוצה שהוא לומד שעה אחת ביום. והנה יום אחד הוא רואה את חבירו אשר עובד גם כן כמותו לפרנסתו עושה סיום על כל הש"ס גפ"ת, הוא שואל אותו איך הוא הגיע לכך, והלא אומר לו שכבר עשר שנים הוא לומד שלוש שעות ביום, תשובתו של חבירו צובטת אותו בלבו בראותו שאפשר להקדיש יותר זמן ביום ללימוד התורה, ומחליט מעתה שלא להסתפק בשעה אחת בלבד. ובכן, איך שני אלה מסתדרים יחד?

#### לעשות רצונך אלוקי חפצתי

אכן זקוקים אנו ללבן את הדבר היטב כי כאמור הבלבול בזה מעכב את השמחה הבסיסית, וכשהשמחה הבסיסית אינה קיימת, בוודאי אי אפשר להרבות בשמחה. והנה להבין הענין נביא מדברי ה'שפת אמת' (פרשת ויקרא תרל"א) עם תוספת ביאור: **כל איש ישראל שנשתלח בעולם לעשות רצון אבינו שבשמים נקרא שליח ומלאך**, אך כי המלאך אין לו שום דבר רק השליחות המסוימת שבשבילה נברא, וכיון שגמר את שליחותו המסוימת, הוא עובר ובטל מן העולם, כי מהות המלאך היא השליחות, וכפי שמבואר בפרשת וירא שכל מלאך נשלח לתפקיד אחר, אחד לרפא את אברהם, אחד לבשרו על לידת יצחק וכ' כי מהות המלאך היא השליחות. ועומק הדבר כי המלאך חי על צויו של הקב"ה. ציוויו של הקב"ה הוא המקשר אותו אל הקב"ה וכך הוא מקבל ממנו חיות (בדומה

**"תפארת שלמה"** (פרשת כי תבוא) על הפסוק ושמחת בכל הטוב, וזה לשונו: **וכן הוא גם כן בעניני עבדות השי"ת ב"ה בחינת השלימות והסתפקות**, היינו **שיסתפק האדם במה שחנן לו אלוקים בחכמה בינה ודעת ויראה להסתכל בעצמו תמיד ולפקח על כל דרכיו**, ולא יתאמר בלבבו לאמר לעלות במעלות הגדולים. אם כי ראה יראה רעהו גדול ממנו בהשגתו וצדקתו, הנה הוא אך בתומו יתהלך כל הימים. **אם כי חייב האדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, בכל זה אם אינו בכח השגתו וקדושתו**, אל יהרהר אחריו חלילה, וח"ו אל יקנא לרדוף אחריו חלילה, אך יהיה לו מדריגתו לשלימות אתו, **ויודה לה' וישמח בחלקו כשאומר בכל יום שלא עשני עובד כוכבים, שלא עשני עבד וכ'.** וזהו פירוש 'ושמחת בכל הטוב', **שיהיה לך שמחה ומדת ההסתפקות כאילו היה לך כל הטוב בשלימות בעוה"ז, והטעם - אשר נתן לך ה' אלוקיך באה לך מהקדושה מה' ומשפע העליונה, כן בעניני העבדות ושמחת כי הוא אשר נתן לך ה' אלוקיך אין להרהר אחריו כלל.**

והנה הכל יודעים לשאול ממה שאמרו **חז"ל** "קנאת סופרים תרבה חכמה", וכפי שרואים במציאות שמי שמאוסר מאוד ממצבו, אינו מפעיל את כליו די הצורך ואינו משיג מה שהיה יכול להשיג אילו היו ממריצים אותו מעט. תחשבו שיאמרו לבחור: "דע לך שאתה מושלם ממש; אי אפשר להיות טוב מזה", הרי לא יוסיף להתאמץ. אדרבא! ישיבין שאין די לו במה

את שליחותו. בו ברגע שהוא מפסיק לקיים את שליחותו, הוא אמנם ממשיך לחיות, אבל את חיותו ומקבל מהסטרא אחרא וכזו תהיה הרגשתו. חיו יהיו אפופי צער ועגמת נפש ותמיד ירגיש חסר וריקן. לעולם לא ישבע. דומה יהיה למי שצמא למים, אך אינו מבין מה חסר לו, ולכן במקום לשתות מים, הוא הולך ואוכל דג מלוח, והוא מתפלל לראות שמצבו מחמיר והולך...

אנשים מתהלכים בעולם ומחפשים חיות. **החיות הבריאה והטובה ביותר שהאדם יכול לקבל היא על ידי מילוי שליחותו.** אמנם תוכל להשאר בחיים אף בלי זה, אבל אם תרצה לדעת מתי תרגיש חיות, **חיות מרגיש האדם רק כשהוא מקיים את שליחותו, כי כשהאדם מקיים את שליחותו, נעשה ידו כיד בעל הבית והרי הוא מתחבר להקב"ה ומקבל ממנו חיות.** מה שאין כן אם אינו מקיים את שליחותו, כי אפילו יעשה פעולה שהיא טובה מצד עצמו ושמה היא אף אחת מתרי"ג המצוות, כל שהוא לא נשלח מהקב"ה לעשותה עכשיו, לא יוכל לקבל את חיותו ממנו.

הן כך כתבו **צדיקים** בענין וחי בהם, רוצה לומר במי שמחמיר על עצמו במקום של פיקוח נפש, שכיון שלא נצטוה לעשותו, אין לו מה שיחזיק אותו בחיותו. וכן פירשו **צדיקים** גבי נדב ואביהוא שמטעם זה נשרפו הגם שעשו מעשה טוב בהקריבם קטורת לפני ה', משום שלא נצטוו על כך, כלשון הפסוק "ויקריבו לפני ה' אשר זרה אשר לא צוה אותם".

לאוויר שאנו נושמים), וכיון שהציווי מתבטל, איננו מתקיים יותר אפילו רגע אחד.

כעין זה **נשלח כל יהודי לזה העולם לשליחות מסוימת על-פי רצון ה'.** באופן כללי כל אחד מחויב לקיים את כל המצוות שניתנו לישראל בסיני, אבל **לענין מה שהאדם צריך לתקן והמצוה שבה יצטרך להשקיע, יש לכל אחד שליחות אחרת.** כפי שאין שני מלאכים ממלאים אותה שליחות, כך אין שני בני אדם מקבלים אותה שליחות. **כל אחד מקבל שליחות אחרת.**

והנה המשך לשון ה'שפת אמת':  
**וכשארם שומר עצמו שלא להיות שום מעשה בלי קיום רצונו יתברך, אז נקרא באמת מלאך, שהרי מוצא לעצמו בכל מעשה - שליחות וקיום רצונו יתברך.** וזהו עושי דברו, שעושי הדיבור, כי על-ידי הכנה בכל מעשה להיות רק לרצונו, זוכין לשמוע בכל מעשה ממש מה שרצונו יתברך.

**שליחות = חיות = שמחה**

איזה דיבורים מאירים! **חיות האדם באה משליחותו שבעבורה נשלח לזה העולם, אלא שבכך הוא שונה מהמלאך, כי המלאך אין לו בחירה ולכן אין לו שום דבר חוץ מקיום שליחותו, וברגע שאין לו שליחות לקיים, הוא מתבטל. אבל האדם יש לו בחירה, ולכן גם כשהוא בוחר שלא לקיים את שליחותו, הוא נשאר בחיים, אלא שהוא טועם טעם רע, כי החיות שלו באה אז מהסטרא אחרא. האדם יכול לקבל חיות דקדושה רק אם הוא מקיים**

שאתה סבור שאתה מצליח בהם, יתכן מאוד שאין הקב"ה חפץ בהם כלל, ואדרבא, הקב"ה בוכה עליך על שאתה עוסק בהם, והקב"ה מחכה שתחזור אליו בתשובה ויעשה פעולות לשם כך. ומאידך, החלק ששובר את לבך, הקב"ה מאוד מרוצה מהם.

פשוט שכך הם פני הדברים, שהרי העולם חי בשקר. לא שאתה שקרן, אלא שהקב"ה ברא עולם שמהותו הסתר והשקר משתולל בו, וכל עוד לא ילחם בו האדם על-ידי התבוננות ולימוד מאמרי חז"ל וספרי מוסר, ללא ספק יטעה אחרי השקר.

### כל זה אכניס ברוח השקר

ישאל השואל: הרי לא היה דור כדור זה עם כל-כך הרבה כוללים וישיבות! ובכן, כל זה אכניס. הרי כל זה נעשה גם כן רק מפני שזוהי רוח הסביבה. אין הבחור יכול להחשב כבחור חשוב וראוי, אלא אם כן הוא עושה כך וכך; אין האברך יכול להחשב כאברך מן השורה, אלא אם כן הוא עושה כך וכך. **אפשר להוכיח את זה מאותם דברים שלא נכנסו לרוח הסביבה שאנשים מזלזלים בהם ועדיין נחשבים כיראים ושלמים,** הן בעיני עצמם והן בעיני אחרים, ולמשל, איסור לשון הרע השקול כשלוש העבירות החמורות. אכן כן, האדם מודד את הצלחתו בעיקר לפי מעמדו, האם חמיו מכבדו או לא, ואם יבוא חתן אחר אחריו שיהיה יותר מוצלח ממנו, ירגיש כשלון גדול, כי ירגיש שמעתה אף אחד אינו מסתכל עליו. אך מזה שהוא נכשל

ולעניינינו, **שמחה נובעת מהחיות האלוקית שהאדם מקבל בכל עת,** ומכאן שאם האדם אינו שמח, **סימן הוא שאינו ממלא את שליחותו,** ולכן אינו מקבל חיות אלוקית. מי שלא ימלא את שליחותו, או מי שימאס בשליחותו ויחפש שליחות אחרת, יהיה שבור מאוד. ואפילו יישב וילמד ואפילו יקיים מצוות לרוב, עדיין יהיה שבור מאוד. הן כך אמרו **צדיקים** שהעצבות באה מהסטרא אחרא ומביאה לדברים החמורים ביותר. סיבת הדבר, כי העצבות מעידה על בעליה שאינו מחובר למקור החיות, וכל-כך למה? משום שיש לו טעות בשליחותו, דהיינו טעות בחיותו, כפי שראינו גבי המלאך, שהחיות והשליחות חד הן.

### בחינה של שקר

וכעת נחזור אל יסוד דברי ה'בני יששכר' וה'תפארת שלמה', ונאמר כך: כשהאדם בוחן את עצמו לראות אם הוא מצליח בעבודת ה', בדרך כלל הוא בוחן את עצמו בהשוואה לאחרים (כי רק בהשוואה לאחרים יודע האדם אם מה שעושה נחשב לנכון או לא, וכפי שנוכל לראות בענין הלבוש, מהיכן יודע האדם שלבושו מכבדו ואינו מעורר גיחוך אצל אחרים? מזה שהוא מסתכל סביבו ורואה שכל בני קהילתו או סביבתו לבושים כך). ובאמת צריך האדם לקחת בחשבון **שכל עוד שלא התבונן הרבה ולמד ספרי מוסר הרבה שיעמידוהו על הדרך הנכונה ויקיים את דבריהם, ברור ללא כל ספק שהוא טועה לגמרי בהערכתו את עצמו לכאן ולכאן.** אותו חלק בעבודת ה'

צריך להלחם עם כל הרוח. המציאות היא שהאווירה ברחוב, כולל ברחוב החרדי, רחוקה מאוד מלהיות השקפת התורה. וזוהי הסיבה למה כשנגיע לשמים נראה כי עליונים למטה ותחתונים למעלה. אכן מי שרוצה שכשיגיע לשמים לא יקבל זעזוע גדול כל-כך, יתחיל כבר עכשיו לשנות את השקפתו לפי מה שאמרו לנו חז"ל ולפי מה שכתוב בשו"ע. נסתכל על מי שחי באופן הנכון ונוכיח את עצמנו: הנה אדם זה חי בדרך הנכון; אני איני חי נכון. עד מתי אמשיך לחיות כך? וכי מפני שיש לי שם או מעמד, אני יכול לנוח?!. נניח שהאדם לומד שבע שמונה שעות ביום, לו יסכים להיות 'מקבל', יוכל לדעת את האמת האם הוא חי מחיותו של הקב"ה או שמא ח"ו מדברים אחרים, ואז נוכל להתחיל לדבר - הבה ונראה מי יותר חשוב ומי פחות חשוב, מי למעלה ומי למטה...

### אין תחליף למילוי השליחות

אחרי הדברים האלה נוכל להבין איך דברי השפת אמת' מבארים את יסוד ה'בני יששכר' וה'תפארת שלמה'. **חיותו של אדם אשר ממלאת אותו בשמחה אמיתית, היא שליחותו שבעבורה ירד לעולם. כל שאר הדברים אינם יכולים בשום אופן למלאות את מקום השליחות.** למאי נפקא מינה? הנפק"מ הראשון הוא לענין מי שיש לו ספק אם לעזוב את הכולל לטובת עבודת פרנסה, אשר הוא ספק עדין מאוד, כי **פעמים הרבה הקב"ה מנסה את האדם לראות אם ילמד תורה מתוך הרחק, ומצד שני**

באיסור לשון הרע, אינו מרגיש שום כשלוך. מה לעשות? זוהי המציאות הקיימת בימינו.

נמצא בענין יסוד ה'בני יששכר' וה'תפארת שלמה' שהאדם צריך לשמוח בהצלחתו הרוחנית, שכאשר אנו באים להבינו לאשורו, אנו צריכים תחילה לכל להבין שבדרך כלל האדם טועה בכל הנוגע להערכת הצלחתו הרוחנית. צריכים לומר שוב ושוב את האמת וכל הרוצה ליקח אותה יבוא ויקח. מי שאינו רוצה, יכול להמשיך הלאה. האמת היא שאפילו במקומות שמכבדים בהם דברים רוחניים, אינו מוכרח כלל שהדברים שהם מכבדים הם אותם דברים שמכבדים למעלה בשמים. כי סוף כל סוף הדברים האלה נכנסו ברוח הסביבה. ואמנם שם זה עדין מאוד, כי כל אחד יקום וישאל: "הרי מדובר בדברים טובים במהותם ואף חז"ל כיבדו אותם!". ולמען האמת חז"ל כיבדו אותם מצד עצמם באמרם מצוות אלו מצוות יקרות הן עד מאוד. אבל הן התערבו בגאווה וקנאה וכבוד מדומה וכן הלאה.

### בנין נערים סתירה

מבלי להאריך בדוגמאות, הבה ונסכים יחד בטרם ממשיכים הלאה שהרבה מן ההנחות הישנות שיש לנו לגבי מי נחשב בעיני ה' ומי אינו נחשב - שגויות. האדם צריך לגשת לסוגיא זו מתוך ידיעה ברורה שהוא בא עם הנחות שגויות ושהנחות המקובלות בעולם הן הנחות שגויות. לא נוכל לומר בסתם - "רבתי!!" הקב"ה מאוד מרוצה מכם... לא, לא!



דוגמא אחת מיני אלף, ובעיקר הדבר נוגע לכל אחד במשך שעות היום, שיבחון את עצמו מתי הוא מקיים את שליחותו ומתי אינו מקיים אותה. ולמשל, כשהאדם יושב ולומד. הרי כל אחד, אף מי שעובד לפרנסתו, צריך לשבת וללמוד כמה שעות מדי יום ביומו. אין חולק על זה. נניח שיש לו חברותא והוא נהנה ללמוד אתו, להתקדם עוד דף ועוד דף ולהתפלפל כדרך הלומדים, והנה עכשיו מתברר לו שרצון ה' הוא שיסגור את הגמרא וישוב לביתו לעזור לאשתו. ערב פסח היום ואשתו כבר נופלת מרגליה מרוב עבודה. ובכן, אם לא יסגור את הגמרא אלא יישאר ללמוד בבית המדרש, לא יוכל להיות בשמחה. אפילו ילמד ברציפות, לא יתכן במציאות שתהיה לו שמחה אמיתית.

### בטל רצונך מפני רצונו

זהו הכלל, יש לו לאדם רק דרך אחד להיות בשמחה, והיא לשכנע את עצמו שיסכים לעזוב את ההשקפה הישנה, ותחת כן להתחיל לשאול את עצמו בכל עת מה הקב"ה רוצה ממנו באמת. ולפי מה שתהיה שאלתו אמיתית וירצה באמת לדעת מה רצון ה', כך יגיעו אליו התשובות הנכונות. אבל אם לא ירצה לדעת באמת, לא יוכל לקבל תשובות מן השמים, שהרי בפנים יודע מה הוא רוצה וירצה שהתשובות יהיו כפי מה שהוא רוצה. יהיו לו ראיות ומקורות מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים שהוא צודק, ולמעשה, לא יידע מה הקב"ה רוצה ממנו.

**יתכן מאוד שהקב"ה רוצה שימלא תפקיד אחר** – ליישב את העולם ולהיות ירא אלוקים, כשהוא עושה את מלאכתו בצדק וביושר ומקשר רוחניות וגשמיות **ויחד עם כן מנצל את שארית זמנו ביום ללימוד תורה לשמה**. השאלה שהוא שואל את עצמו היא: "מה שליחותי?".

אמנם לאחר שיגיע למסקנא שהקב"ה רוצה ממנו תפקיד אחר, עדיין יהיה לו קשה מאוד לקבל את ההחלטה הנכונה, שהרי חמיו לקח אותו מתוך הנחה פשוטה שילמד בכולל לכל הפחות עשרים שנה, ועל דעת זה לקחו לחתן. ואף אשתו לא תוכל לשאת את יציאתו מן הכולל, שהרי השרישו בה כל השנים בבית חינוכה שצריך להנשא אך ורק לבעל שילמד בכולל עד סתימת הגולל. הוא יודע בבירור שבו ביום שיעזוב את הכולל, ייעשה מופרך מעיקרו.

הנה אברך זה, אם ימשיך ללמוד בכולל, יתנתק מהקב"ה, כי את שליחותו לא יקיים, וכשאינ האדם מקיים את שליחותו, הוא מתנתק ממקור החיות וממילא אינו יכול להיות עם שמחה אמיתית. הוא יסתובב סביב עצמו ויתרגז על כל הנמצא בד' אמותיו. שמחה אמיתית לא תהיה לו, כי שליחות שווה שמחה. כשהאדם מקיים את שליחותו, הוא שמח. כשאינו מקיים את שליחותו, אינו שמח. ואע"פ שכתוב "תורת ה' תמימה משיבת נפש", תנאי יש לכך, שהאדם ממלא את שליחותו. כל שאינו מקיים את שליחותו, אין התורה פועלת עליו להשיב את נפשו.

ואמנם הדוגמא שהבאנו היא רק

**ושכרו האמיתי של מי שמסכים להיות כך, הוא שמחת החיים.** הוא יהיה מלאך - אומר ה'שפת אמת'. ואע"פ שאין האדם יכול להיות מלאך עשרים וארבע שעות ביום, מכל מקום תפתח הרגשתו להרגיש - "הנה עכשיו עשיתי את הדבר הנכון". ומצד שני, כשירגיש רע עם מה שעשה, לא יצטרך להפנות אצבע מאשימה לכל הסובבים אותו, אלא יוכל לומר: "אני מרגיש עכשיו כך משום שלא קיימתי את רצון ה'". ולמשל אם הוא בעל אופי שובב ופעם יעשה מחמת כן איזה מעשה בלי מחשבה וינחל כשלון חרוץ, יוכל לומר לעצמו: "לא נעים לי, אך לא רק מחמת הבושות שיש לי עכשיו, אלא **גם משום שאני יודע שטעיתי ועשיתי משהו שלא היה בשליחותי וניתקתי את עצמי מהקב"ה**".

#### תלמוד תורה בכפוף לשליחות

נמצאנו אומרים לגבי יסוד ה'בני יששכר' וה'תפארת שלמה' שהגם שאמרו חז"ל "ותלמוד תורה כנגד כולם", אין זה אמור לאדם בהשוואה לאחרים, אלא לאדם ביחס לעצמו. אומרים לו לאדם: **יש לך מצוות, יש לך הצטרכויות, אך ראוי שתדע מהי דרגת לימוד התורה, ועכשיו שאתה יודע, תראה למלא כל רגע פנוי בלימוד התורה.** ויחד עם כן זכור תזכור שלא יתכן מאמר חז"ל שיאמר לאדם - אתה יודע מה? יש לי עצה! אני אלמד כל היום תורה. כן שליחות לא שליחות, הלא אני צריך לתפוס לעצמי את הדבר הטוב ביותר שקיים בעולם. כפי שלא יתכן שיאמר

רק מי שירצה באמת לדעת ויתפלל להשי"ת שיתן לו את התשובות הנכונות וירגיל את עצמו לקיים מה שהקב"ה רוצה ממנו באמת, הגם שבתחילת דרכו יעשה טעויות כי לוקח זמן עד שהאדם מגיע ליעד, **לאט לאט יוכל לקלוע אל המטרה יותר ויותר פעמים, כי לבו יודרך להרגיש מה הקב"ה רוצה ממנו באמת.** זה תלוי במידת האדם עצמו להסכים לשנות את תפיסתו הגם שהוא יודע שיצטרך לשלם על כך מחיר כבד, כגון לנחול בזיונות. ואמנם יחד עם כן יצטרך לקחת בחשבון דברים הרבה, כגון: מה ירגישו בני ביתו בגלל כן? מה ירגישו הוריו? האם זה יפגע בהם? אם לא יקח כל זה בחשבון, לא יוכל לשקול את הדברים נכונה. אכן בשביל זה זקוק האדם לסייעתא דשמיא מרובה, ולכן ראוי לו שיתיעץ עם הצדיק כדי שתהיה לו ישרות. אך כאמור, כשהאדם יזכה לקיים את שליחותו, הוא יהיה מלא שמחה אמיתית.

הנה יש לו לאדם חזקה לנסוע לרבו זה כבר שלושים ושש שנה, והנה השנה המצב בביתו אינו טוב כל-כך וזקוקים לעזרתו. הוא מתקומם - "מה?! שאוותר על החזקה שלי? הלא אף אשתי אומרת לי שאני יכול לנסוע..." אך מצד שני הוא עצמו יודע איך ייראה החג בביתו השנה אם הוא לא יהיה שם. הידוע לכם כמה שיקול הדעת צריך בשביל לקבל כאן את ההחלטה הנכונה?! ואכן רק הקב"ה יכול ליתן לאדם, אבל **רק בתנאי שהוא מסכים לעשות הכל בשביל לקיים רצונו יתברך.**

כמלאך ויש לו חיות ושמחה, **ואז הוא יכול להיות שמח בחלקו** אע"פ שהקב"ה צוה אותו לשטוף חדרי מדרגות, או אע"פ שצוה אותו להיות במקום נידח, או אע"פ שאינו רוצה ממנו עכשיו שיקים משפחה. זה לא נגמר אף פעם. **אפילו יהיה האדם במצב הקשה ביותר - עכשיו זהו שליחותי.** כך יהיה האדם שמח בכל מצב שהוא, כי השמחה האמיתית אינה נובעת מהתנאים החיצוניים. **השמחה האמיתית באה לאדם כשהוא בבחינת מלאך, ומלאך יכול האדם להיות בכל מצב שהוא בלי שום קשר לתנאים החיצוניים.**

האדם בליל הסדר - "הרי חז"ל אמרו שתלמוד תורה כנגד כולם, אם כן אלמד תורה במקום אכילת המצה או במקום עריכת הסדר", **כי אם אין האדם מקיים את שליחותו, אפילו ילמד תורה כל היום כולו, זה לא יועיל לו,** ואם בזמן הבית היה מוותר על הקרבת הפסח בגלל זה, הרי היה מתחייב כרת.

מקוצר הזמן לא השלמנו את הנושא, אבל למדנו את היסוד הראשון, **שתחילה לכל צריך האדם לרצות לדעת מה היא שליחותו,** מה היא שליחותו היום, מה היא שליחותו עכשיו. אזי הוא נחשב



יום ראשון פרשת צו - י' אדר ב' תשפ"ב

## עקירת הקנאה הגוזלת את שמחת מילוי השליחות

עמלק גורם לו לאדם לעשות הכל, העיקר שלא לקיים את שליחותו בעולם. הוא מחפש מכאן מחפש משם, מחפש תענוגים מכל הדברים שבעולם, רק לא ממקור החיות. וכשיילחם עם קליפה זו וימחה אותו, יקבל חיות נפלאה מהקב"ה, ואז יהיה כמו מלאך.

### תענוג שאין כמותו למלאכים

והאמת שיוכל להתרומם יותר ממעלת מלאך כמו שאמרו **צדיקים**, וסיבת הדבר, כי המלאך אין לו בחירה וכשהוא מקיים את שליחותו, הרי זה רק מפני שזהו נשמתו, חיותו ומהותו, והרי אם לא יקיים את שליחותו, יתבטל ממציאותו, ואם כן אינו מקבל מזה תענוג כפי שאין האדם מקבל תענוג מנשימותיו. הן האנשים היחידים שמקבלים תענוג מנשימותיהם, הם אלו שבמשך תקופה לא היו יכולים לנשום, ועכשיו התחילו לנשום מחדש. המלאך בהיותו מוכרח לקיים את שליחותו, אינו מקבל מזה תענוג.

**מה שאין כן היהודי שיש לו בחירה**, כי הוא בתחילה חושב מחשבות לפנות שמאלה, כשהוא מדמיין במוחו שיוכל לקחת תענוג מהבלי הבלים, והוא באמת פונה לצד שמאל ומקבל תענוג רגעי אשר מקורו בקליפת עמלק, ראשית גוים עמלק, והוא מספר לחבריו כמה נפלא היה לו, אך כיון שעובר כמה שעות או

### מחה תמחה את זכר עמלק

בשיעור הקודם התחלנו לבאר הענין המבואר בספרי **צדיקים שלכל אחד יש שליחות מיוחדת, ולפי מה שיהיה האדם מחובר לשליחותו, כך תהיה חיותו**, בדומה למלאך שכל חיותו נשאת מקיום שליחותו. ואכן מעיקר הדין היה האדם צריך להסתלק מן העולם תיכף ומיד כשהוא נמנע מלקיים את שליחותו ותפקידו בעולם, ומה שהוא נותר בחיים, הוא רק מפני שהוא מתחיל לינוק אז מהסטרא אחרא, כי הקב"ה נתן כח של בחירה לאדם, והרי הוא יכול לבחור אם ינוק את חיותו מהקב"ה או ח"ו מהצד השני, אכן כשיתחיל לינוק את חיותו מהצד השני, ירגיש זאת תיכף ומיד ולא יוכל להיות בשמחה. שמחה יכול האדם להרגיש רק כשהוא מקבל חיות אמיתית מהקב"ה, וזה נעשה רק כשהוא ממלא את שליחותו בעולם.

כעת נרחיב בענין זה ונראה שיש לו כמה חלקים. החלק הראשון הוא **שהאדם יכול לזכות לאור גדול כשהוא עובד את ה', אור שימלא אותו שמחה וחיות ויקרבנו אל הקב"ה**, והעיקוב לזה הוא **קליפת עמלק אשר פועל לחצוץ בין ישראל לאביהם שבשמים וגורם לו לקבל את חיותו מכל מה שמסביב סביב, רק לא מהביטול להקב"ה**. קליפת

**להסתיר עצמו ודבריו מפני הקנאה,** והוא מה שכתוב (ישעיה יא, ג): וסרה קנאת אפרים וצוררי יהודה יִפְרְתוּ, אפרים לא יקנא את יהודה ויהודה לא יצור את אפרים, הוא השלום והשלוח אשר למלאכי השרת, אשר כולם שמחים בעבודתם איש איש על מקומו, ואין אחד מתקנא בחבירו כלל, כי כולם יודעים האמת לאמיתו ועלולים על הטוב אשר בידם ושמחים בחלקם.

אכן כן, אז יאמין כל אחד שאין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו ושאף אחד אינו לוקח ממנו כלום. הן כיום רבים המה האנשים המרגישים כשרואים את האחד מצליח, שזה בא על חשבונם, ואם כשהצלחתו תסתכם בצבירת הון בלבד, יהיו רבים שיסכימו שאין זה קשור אליהם, כשהצלחתו תהיה בעניני מעמד וכדומה, מאוד יקשה להם לבלוע את זה. כי כך לוטשים בני האדם את עיניהם לראות למי יש מעמד, למי יש כבוד, למי יש חברים, את מי כולם מחבבים, וכשאחד רואה שחבירו מושך את תשומת לב כולם, מתעוררת בו הקנאה, כי הוא מרגיש שבגלל חבירו אין אף אחד שם לב אליו, כי כולם מסתכלים רק עליו באשר נולד בתכונות יותר נעימות ממנו, ואילו ממנו מתעלמים לגמרי. האדם מתייטר מפני שהוא מרגיש שחסר לו בגלל פלוני, ואילו היה המצב משתנה מעט, לא היה חסר לו מאומה.

על זה הודיע לנו הנביא שלעתיד תתבטל מידה זו ולא זו בלבד שהאחד לא יקנא בחבירו, אלא אף ישמח בהצלחתו, וכמו כן "לא יצטרך המצליח להסתיר

כמה ימים או יותר, כל אחד לפי מה שהוא, הוא מגלה שמדובר בתענוג דמיוני ושקרי ורואה שככל שהוא מוסיף לקחת תענוג משם, הוא נחלה יותר ויותר. ואז הוא מתחיל לעבוד למחוק קליפת עמלק, דהיינו להפסיק לקחת תענוג מאותו צד ולהתחיל לקבל רק מהקב"ה, וכיון שהוא עושה כן, הוא מקבל תענוג נפלא מאחר שהוצרך לעבוד על זה.

### רקב עצמות קנאה

והנה הרמח"ל זצ"ל ב"מסילת ישרים" (פרק י"א העוסק בפרטי הנקיות, היינו נקיות הלב מן המידות הרעות) כתב בענין הקנאה בזה הלשון: הקנאה אינה אלא חסרון ידיעה וסכלות, כי אין המקנא מרויח כלום לעצמו וגם לא מפסיד למי שהוא מתקנא בו, ואינו אלא מפסיד לעצמו. ואמנם, יש מי שסכלותו רבה כל-כך עד שאם יראה לחבירו איזה טובה, ידאג ויצטער, עד שאפילו הטובות שבידו לא יתנוהו מצער מה שהוא רואה ביד חבירו, והוא מה שאמר עליו החכם (משלי יד, ל) ורקב עצמות קנאה.

### וסרה קנאת אפרים

ומתאר שם עוד על-פי הנביא מה שיהיה לעתיד כשהעולם יגיע לשלמותו ותתבטל אותה קליפה, וזה לשונו: הוא מה שייעד לנו הנביא על הזמן העתיד, שלמען תהיה טובת ישראל שלמה, יקדים הקב"ה להסיר מלבבנו המדה המגונה הזאת, ואז לא יהיה צער לאחד בטובת האחר, וגם לא יצטרך המצליח

רעים מאוד וגורמים לאדם רעות רבות. אכן כך האדם מתייטר כל ימות חייו כל שאינו רוצה לחיות כמלאך. הקב"ה אומר לאדם: "תתחיל להלחם עם הקליפות הגדולות הקנאה והתאוה והכבוד ותתחיל ליהנות מחייך". ראה שם עוד במסילת ישרים שמאריך בזה, אך אנו נעמיק מעט למצוא את שורש הדבר וכן לראות איך חג הפורים הוא עצה נפלאה לכך, והרי ככל שיצליח האדם למחוק יותר ויותר קליפה זו, כך יתקיים בו יותר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.

### קנאת הלבנה

הנהגה כדי להבין את השייכות בין מדת הקנאה לחג הפורים, נחזור לתחילת הבריאה<sup>ה</sup>. הקב"ה ברא שני מאורות גדולים, החמה והלבנה, ונתן לכל אחת מהן תפקיד המיוחד רק לה, החמה לממשלת היום והלבנה לממשלת הלילה. אך הלבנה היתה לה שורש של קנאה ובאה לטעון: "איני יודעת... אולי אינו כדאי... הרי אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד". אמר לה הקב"ה: "אם את באמת מרגישה כך - תתמעטי".

הנהגה אנו רואים מזה שלא רק האדם, אלא כל נברא מאחר שהתרחק והתגשם ואינו רואה בבהירות את האמת שהוא יכול לעבוד את בוראו באופן הטוב ביותר על-ידי קיום השליחות שהוטלה עליו, מתעוררת בו הקנאה לומר: "אמנם

עצמו ודבריו מפני הקנאה". הוא לא יצטרך לחשוב מאה פעמים - "אולי כדאי להחזיק את דבר הכנסו בברית האירוסין בסוד כדי שלא לעורר הקנאה אצל פלוני שבנו גדול ממנו בשנתיים וחצי ועדיין לא מצא לו זיווג". כל זה לא יהיה. ועל זה כתב ה'מסילת ישרים': "הוא השלום והשלווה אשר למלאכי השרת, אשר כולם שמחים בעבודתם איש איש על מקומו, ואין אחד מתקנא בחבירו כלל, כי כולם יודעים האמת לאמיתו ועולזים על הטוב אשר בידם ושמחים בחלקם". המלאכים חיים כך, אין להם שום קנאה, וכל כך למה? מפני שנבראו בשביל שליחותם וזהו כל מהותם, כי לכן אין עולה בדעתו של שום מלאך להסתכל ימין או שמאל ולומר: "רגע אחד! הוא מהשרפים ואני רק מהאופנים, למה זה צריך להיות כך? אולי אשלח בקשה להקב"ה להיות אף אני מהאופנים!!!". הקב"ה ברא את המלאכים כדי שאנו נסתכל עליהם בעיני שכלנו ונבין איזה חיים נפלאים אנו יכולים לחיות לו נסיר את הקנאה מלבנו.

### יגון ואנחה בלבבו

ומוסיף שם ה'מסילת ישרים': ותראה כי אחות הקנאה היא החמדה והתאוה, הלא היא המייגעת לב האדם עד יום מותו, וכמאמרם ז"ל (קהלת רבה א): אין אדם מת וחצי תאותו בידו. ואמנם, עיקר התאוה פונה לשני ראשים: האחד הוא הממון והשני הוא הכבוד, שניהם כאחד

ה. בוודאי יש בזה מסודות הבריאה הנכללים ב"מעשה בראשית" הידוע לראוי לזה, מכל מקום נאמרו ונתגלו בלשון זה שאנו נלמד מזה מדות נכונות.

שהיות שאינו יכול להתקשר אליו סתם, כל פעם שיש לו איזה מחסור, הוא משתמש בזה כתירוץ להתקשר אליו ולשוחח עמו שיחה ארוכה. כך האדם שמח כשרואה שחסר לו איזה דבר – "אה! עכשיו יש לי תירוץ לשוח עם הקב"ה ולהתקרב אליו, אדבר אתו ותוך כדי כך אספר לו שחסר לי כך וכך, ואף אתן לו תודה על כך, כי הודות לכך אני מרגיש תלוי בו". כך האדם מתפלל, כשלבד מלא שמחה והכרת תודה, ולא כשהוא עצב על מחסורו כאומר: "רבונו של עולם! למה הכנסת אותי למצב כזה... לו הייתי פלוני, הייתי יכול ללמוד ולהתפלל פי כמה וכמה..."

כזו היתה טענתה של הלבנה. הן כלום לא היה חסר לה, אבל היא ראתה את רעותה והקנאה גרם לה לטעון – "אולי נעשה איזה שינוי. אולי אתמנה אני לראשות הישיבה והחמה תשמש כמשיב בסדר שלישי... אני חושבת שכך יהיה יותר טוב, כי כך אוכל להתמסר לתלמידים ככל הצורך". ומה היא תוצאתו של מי שמתקנא בחבירו? תוצאתו היא שהוא עצמו מתמעט שהרי התרחק מאורו המיועד לו. הלבנה קיבלה שליחות נפלאה ומאירה לשמש לפניו בלילה, אבל זה לא מצאה חן בעיניה ורצתה להחליף, לכן היא נתמעטה.

#### שהם עתידים להתחדש כמותה

ואכן לעתיד לבוא כאשר העולם יבוא לשלמותו וכולם יראו בבהירות שאין חסר להם כלום ושאין להם מה לקנא באחרים, אז תתמלא פגימת

אני רוצה לשיר לבורא, אבל אילו הייתי... הייתי יכול לשיר כמו שצריך..." הדומם חושב: "אילו הייתי צומח, איזו שירה נפלאה הייתי אומר. עכשיו שאני אבן בעלמא, מה יש לו להקב"ה ממני?". מגיע הדומם אל הקב"ה ואומר: "רבונו של עולם! אולי כדאי להפוך אותי לצומח... יהיה זה טוב יותר גם לי וגם לך... לך יהיה יותר נחת רוח ולי יהיה יותר נחת רוח..."

#### הלבנה מספרת את סיפורנו

הלבנה מגלה לנו מה אנו מרגישים. הקב"ה מספר לנו בפסוקי התורה ובמדרשיהם מה היא הרגשת האדם. הרגשת האדם היא – "רבונו של עולם! אני צריך עוד קצת כסף. כעת אני מצומצם מאוד. אם היית נותן לי עוד קצת כסף, הייתי עובד אותך הרבה יותר טוב". הוא אינו שמח במצבו, הוא אינו שמח בשליחותו.

לא ניכנס עכשיו בסוגיית התפילה אשר פשוט הוא שהאדם רשאי להתפלל ומחוייב להתפלל להשי"ת שישלים לו חסרונו, אך נאמר דבר אחד כדי שזה לא יבלבל אותנו: **כשהאדם מתפלל לתשלום צרכיו, אין הוא מתכוון לבקש מהקב"ה שישנה לו את מהותו ואת שליחותו, אלא להיפך, הוא מודה להשי"ת שזימן לו חסרונות, כי עכשיו הוא יכול להתפלל אליו ולחזק את הקשר אתו.**

למה הדבר דומה, למי שאוהב את פלוני ומשתוקק לדבר אתו כי כל פעם שהוא מדבר אתו הוא מתמלא חיות,

הנה מבואר כאן במדרש שאסתר היתה בחינת הלבנה, וכן איתא במסכת מגילה (יג. ב) שנקראה אסתר על שום אסתהר (ירח בארמית), והיא זו שהאירה לבני ישראל אשר היו שרויים עד אז בחושך בלי אור הלבנה.

ובהמשך כתוב במדרש: ואם רצונך לידע שנדמית אסתר ללבנה, כשם שהלבנה נולדה לשלשים יום, כך אסתר אמרה ואני לא נקראתי לבוא אל המלך (מאן מלך, מלכו של עולם) זה שלשים יום, לפיכך יפה כלבנה בגלות מדי.

ביאור הדברים: הלבנה לית לה מגרמה כלום, ועם כל זה, כשהיא מתמלאת היא מאירה לארץ ולדרים עליה, אך הקב"ה אומר: "טוב הוא ללבנה שלא יהיה לה אור עצמי, אלא תקיים את תפקידה על-ידי קבלת האור מן השמש, כי כך היא תוכל להיות יותר דבוקה אלי ולקבל יותר חיות". מי שמרגיש שיש לו משל עצמו, הוא הולך ומתנתק מהקב"ה. מה שאין כן מי שרואה שאין לו כלום, שהוא צריך להתבטל לגמרי להקב"ה. אמנם קשה לו לאדם להיות כלבנה, כי הוא רוצה שיהיה לו משלו, אבל אם יעמיד עצמו לתוכניתו של הקב"ה, יהיה לו אור דוגמת המלאכים ממש.

#### ותלבש אסתר מלכות

ולהבין יותר יש להביא מדרשות המהר"ם שיי"ף, וזה לשונו: "אסתר לבנה, ותלבש אסתר מלכות (עיי' ר"ה כה, א וברש"י ד"ה דוד וכו' דמלכות נמשלה ללבנה) והוא ענין וצומו עלי, כענין הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח". פירושו של דבר:

הלבנה ולא יהיה בה שום מיעוט. ולא רק הלבנה. הלבנה היא רק אחד מן הנבראים ותפקידה להזכירנו זאת. מי שרוצה לדעת איך הוא ומה הוא, יגביה את עיניו ויסתכל על הלבנה. וכפי שאנו אומרים בברכת קידוש לבנה: "וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליצורם על שם כבוד מלכותו". אור הלבנה קיים, אלא שהיא התרחקה ממנו, וכשתשוב ותתחדש, אז תוכל לומר שירה ולפאר ליצורה על שם כבוד מלכותו כפי שהמלאך עושה זאת כי לא יהיה בה שום קנאה.

#### יפה כלבנה

והנה במדרש (פרשת בא) איתא על הפסוק (שה"ש ו, י) "מי זאת הנשקפה כמו שחר, יפה כלבנה, ברה כחמה, איומה כנדגלות": ארבעה דברים של שבח יש כאן לישראל כנגד ארבע גליות, שבארבע גליות שעמדו על ישראל לא כפרו בהקב"ה, בגלות בבבל מנין? שנאמר מי זאת הנשקפה כמו שחר, נבוכדנצר היה משתחוה לשמש, ודניאל היה שוחר ומתפלל למקום וכו' יפה כלבנה (מתי נעשו בני ישראל יפים כלבנה?) בגלות מדי. אתה מוצא בלילה אם אין הלבנה נראית ברקיע, החושך בעולם ואין אדם יכול להלך אפילו תוך המדינה. כיון שהלבנה נראית ברקיע, הכל שמחין ומהלכין בדרך. כך בימי אחשורוש שגזרו על ישראל להשמיד להרוג ולאבד, ובאה אסתר והאירה לישראל שנאמר ליהודים היתה אורה ושמחה, לכך כתיב יפה כלבנה בגלות מדי.



מצוי יותר אצל הצעירים, אך לא רק אצלם) מפני שהוא שם לב שאחיו או גיסו יותר מוצלח ממנו וכולם מסתכלים עליו בהערצה, וקנאתו מתעוררת ביותר כאשר כל בני המשפחה נפגשים. הוא זוכר איך בעבר היה הוא המוצלח של המשפחה ועליו הסתכלו כולם בהערצה, עד שנכנס גיסו החדש במקומו והוא נדחק הצדה. כל החשבונות האלה, אם בממון אם בכבוד אם בנוחיות, אשר מעוררים את הקנאה בלב, מעכבים את שמחת הלב. כך התורה מעידה אצל אהרן הכהן: "כיון שלא היה לאהרן הכהן שום צד שהצלחת אחיו מגיע על חשבוננו, יכול היה לשמוח בלבו".

הוא כתב שם ש'פורים' הוא בגמטריה 'אהרן הכהן' לרמזו **שעל ידי הסרת הקנאה מן הלב, זוכה האדם לשמחה**. אכן המן שהוא קליפת עמלק היה ההיפך מזה. המן אמר: "וכל זה איננו שוה ליי". הוא היה חייב להיות תמיד 'מספר ראשון', ואם נודע לו שעדיין מישוהו אינו משתחוה לו, למה לו חיים.

### תיקון לקלוקל הנחש

עוד כתב שם שזהו התיקון לקלוקל הנחש שנתקנא באדם וחווה כדאיתא **במדרש**. הדברים מבוארים כי הטומאה היא ישות שבאה למכור לאדם תענוגים מדומים, כסף, כבוד, תאוה וכו' ולמעשה הכל שקר וכזב. הרי אנו אומרים כל יום "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון". משביע פירושו שהקב"ה נותן לאדם תחושת שובע. כלומר, לאחר שכבר יש לו כל מה שהוא צריך, מוסיף הקב"ה ונותן לו לחוש שיותר אין חסר לו כלום.

כשאסתר רצתה להמשיך ישועה לבני ישראל ידעה שהיא משולה ללבנה ושהיא צריכה להתמלא אורה. היא הבינה שבני ישראל נמצאים בחושך עמוק, וידעה שהעצה היחידה למי שנמצא בחושך, הוא להאיר לו באור הלבנה. לכן ביקשה שיכפרו על פגם הלבנה, היינו שיסירו מלבם את מידת הקנאה שהיא פגם הלבנה, וכשתסור מהם מידה זו, אז הלבנה תאיר להם ותהיה להם הישועה. וכך הוה, כיון שבטלה אותה קליפה, הגיעה הישועה.

### וראך ושמח בלבו

וראיתי להגאון הגדול **רבי אברהם שארר** שליט"א שהביא מהספר **"אמרי חיים"** להרה"ק **רבי חיים מאיר מפנינשוב** זיע"א (נכדו של הרה"ק מראדאשיץ זיע"א) **שעיקר עבודת ימי השמחה הללו היא להגיע למדרגת אהרן הכהן שראה את אחיו הקטן ממנו מתמנה למנהיג ושמח בלבו**, כעדותו יתברך: "וראך ושמח בלבו". יודע תעלומות העיד על אהרן שנקי היה לגמרי מן הקנאה, לא רק כלפי חוץ, אלא גם בלבו פנימה, עד כדי כך, ששמח בלבו על מניו. **האדם מגיע למדרגה זו כשאין לו שום בעיה עם הצלחותיו של השני הגם שנדמה לו שהן באות על חשבוננו, וכל זה מפני שהוא יודע ומאמין שאין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו, וכל המקנא אינו מקנא אלא מחמת חסרון ידיעה כלשון ה'מסילת ישרים', ולכן הוא יכול להיות בשמחה שלמה.**

אכן יש שהאדם מרגיש כאב גדול (זה

עליהם, זאת בהנחה שלכל אחד מהם יש רק נושא אחד שבו הוא מרגיש מקופח. הדבר נובע מכך שכולם מרגישים שהקב"ה לא סיפק להם כל צרכיהם, כי לכן הם מרגישים רעבים ומקנאים באחרים שיש להם את מה שלהם.

### הנפש זקוקה להתרגשות

הנה כעין זה כתב הרה"ק מפיאסצנא זיע"א בספרו "צו וזירוז" (את ט) שנפשו של כל אדם זקוקה להתרגשויות ואי-אפשר לו להשתמש מזה. היא זקוקה לאהבה, היא זקוקה ליראה וכו'. ולכן אם יעבוד האדם את ה' בקרירות, כלומר, בלי התרגשויות, יקרה לו אחד משני אלה, או שיחלה בחולי הנפש, או שימצא את התרגשויותיו בשדות זרים ר"ל.

זוהי הסיבה שהרבה בחורים מתמודדים בישיבה, כי הישיבה תובעת מהבחורים סדר ומשמעת, היא מפעילה אותם כרובוטים, ואינה נותנת מקום להתרגשות הנפש. לו היו אז במדרגה שהיו נמסים בתפילתם מרוב מתיקות והיו מרגישים בעת לימודם את אהבתו הגדולה של הקב"ה המדבר אתם מן השמים, היו נעשים מלאי שמחה והתרגשות. אך מה יעשו שהם עדיין צעירים ועדיין לא הגיעו למדרגה זו, ולכן או שהם נחלים בחולי הנפש או שהם מוצאים את התרגשויותיהם בדברים אחרים בלתי ראויים ר"ל.

### אורה ושמחה וששון ויקר

זהו הכלל, ההתרגשות היא צורך

ואותה תחושה של שובע מתייחסת לא רק למזון, דהיינו להשקית את רעבון האדם ללחם, אלא היא מתייחסת לכל צרכי האדם, והיינו **שהקב"ה משביע את נפש האדם שלא ירגיש יותר צורך לשום דבר**, כי אילו היה עדיין מרגיש צורך לאיזה דבר, לא היה מוגדר כשבע.

### ומשביע לכל חי רצון

הנה רואים הרבה אנשים שרעבים למעט הכרה, למעט תשומת לב. הוא רעב לעמוד התפילה, הוא מסתובב סביב הגבאי ומייעץ לו את מי לכבד במוסף בתקוה שיבין את הרמז. הוא רעב. אין לו תחושת שובע. לא טוב לו בחייו. משהו חסר לו. כשאנו אומרים "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון", **אנו מאמינים שהקב"ה נותן לאדם את כל צרכי נפשו בלי שום יוצא מן הכלל כדי שלא ירגיש רעבון בשום זמן**, לא בבוקר, לא בצהריים, לא בערב, לא בכולל ערב, לא בבין הסדרים, ולא בביתו, **ואף לא כשהוא משתתף בשמחה עם בניו הבלתי מוצלחים בעיניו**.

לכן הכוונה בפסוק זה מעכבת, כי מי שאינו מאמין בזה, תיכף ומיד יש לו קנאה, כי זוהי קליפת עמלק. היא אומרת לו: "מסכן! איננו מצליח בחיים". היא גורמת לו להסתכל ימין ושמאל ולהשוות את עצמו לאחרים וזה גוזל לו את שמחתו. מעתה אין לו לא שבת ולא יו"ט, ואף אינו יכול לדבר עם אחרים. הן כולנו יודעים היטב שכאשר עשרה יושבים יחד לשיחת מרעים, יש להם עשרה נושאים שאינם יכולים לדבר

בעבור מצות המלה, יש לי חשיבות ויקר בגלל מצות התפילין. זה מה שנעשה כשנתחדשה הלבנה והתחילה להאיר להם, כשאסתר גרמה להם להבין בהזמינה את המן לסעודה שאין להם אחות בבית המלך, וכיון שהתפללו להשי"ת כאיש אחד בלב אחד והסירו מלבם הקנאה, זכו לשמוח בישועת ה'.

ובזה צריך להזכיר **העבודה של עקירת הקנאה מן הלב ביום הפורים, עוברת דרך מצות משלוח מנות, כי על ידה מסירים את פירוד הלבבות אשר בנוי תמיד על הקנאה והשנאה, וכשהאדם עושה עבודה זו, הוא מוחה זרעו של עמלק, ואז הוא יכול להיות שמח באמת.**

**הנפש כאוויר לנשימה**, אלא שהאיש היהודי יודע שהפתרון אינו נמצא בקנאה ובחמדה, שהרי הם דברים שאינם מביאים שמחה לאדם. **הדרך היחידה היא להתפלל להשי"ת בשברון לב שיאיר לו את עיניו ולבו עד שיבין שיש לו כל ואין חסר לו מאומה.** אכן בנס פורים כאשר בני ישראל נצחו את קליפת עמלק, נתגלה להם אור זה. והאמת שכבר היה להם אור זה קודם לכן, כבר היה להם תורה, כבר היו להם מצוות מילה ותפילין, אך משום מה מצות המילה לא הביאם לידי ששון ומצות התפילין לא גרמה להם להרגיש את יקרה. ורק עכשיו שהוסרה מלבם מדת הקנאה, התחילו להרגיש שובע בנפשם, עד שכל אחד אמר: יש לי אורה, אורה זו תורה, יש לי שמחה וששון



לזכותה ולרפואתה השלמה של לאה בת טילה פעסל

בתוך שאר חולי ישראל

יום שני פרשת צו - י"א אדר ב' תשפ"ב

## פורים - יום עזיבת קנאה ותחרות

ממקום אחר חוץ מהקב"ה בעצמו. כי הנה כשהאדם אינו במצב מרומם, כפי שהוא חי מאכילה ושתייה, כך הוא חי מקנאה ותחרות. אכן כן, האדם יכול לחיות מקנאה ותחרות. הוא יכול להתמלא חיות מעצם זה שהוא רואה כמה הוא גדול וחזק בהשוואה לאחרים. מבואר בפרקי דר"א שאומות העולם באמת חיים כך, האחד מתמלא חיות מזה שיש לו כסף יותר מאחרים, השני מתמלא חיות מזה שהוא מרגיש חכם יותר מאחרים, וכן הלאה. ומהקצה השני עומדים המלאכים שאין להם שום קנאה ותחרות, וכפי שנתבאר בשיעורים הקודמים שכל חיותם של המלאכים באה להם ממילוי שליחותם, והרי הם ששים ושמחים לעשות רצון קונם מבלי להתעניין כלל אם יש אחרים חוץ מהם, כי אין זה נוגע להם כלל באשר כל מגמתם אינה אלא לעשות רצונו יתברך.

והנה בני ישראל במהותם יש להם ביכולת לינוק את חיותם רק מהקב"ה בלבד ולא משום דבר אחר, ואילו יסירו קליפת עמלק מלבם, נוכל לראותם חיים בשמחה ובששון בלי אכילה ושתייה ובלי קנאה ותחרות. אלא שבימות השנה אין הדבר ניכר אצלם

### עיצומו של יום עוקר

ידוע מה שכתוב בתיקוני זוהר (תיקון כא) שיום כיפורים הוא כפורים, כלומר, כחג הפורים, הרי שחג הפורים גדול מיוה"כ כי מי נתלה במי? הוי אומר: קטן בגדול. ומכאן שלשניהם שורש אחד, וכאשר נתבונן ביום הכיפורים, נוכל להבין חג הפורים מה הוא.

הנה בפיוט שאומרים במוסף של יוה"כ לאחר עבודת היום, כשמתארים את עיצומו של יום, אומרים: "יום עזיבת קנאה ותחרות, יום שימת אהבה ורעות". הקנאה והתחרות נעקרות בו מאליהן על-ידי עיצומו של יום מבלי שיצטרכו לעבוד על כך. וכן הביא האלשיך הק' בשם פרקי דרבי אליעזר: "ביוה"כ השטן] אומר לפניו יתברך: כמה אומה טובה יש לך בארץ, אין להם לא אכילה ולא שתייה כמלאכי השרת, ואין להם לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות כמלאכי השרת".

### בין ישראל לעמים

הוי אומר: מעלתם של בני ישראל ביוה"כ היא שאין להם שום יניקת חיות

מגלה לנו. והנה עוד מקום אחד שאפשר לראות בו את הרע, הוא ערלת הלב, הערלה העוטפת את הלב, ואחד מהאופנים שהרע ניכר בה, הוא במה שהאדם משוכנע שיש לו בעיה עם פלוני, בעיה עם אלמוני, ולכן הוא שונא את פלוני והוא מלא טענות כרימון על פלוני. וכבר הסברנו כמה פעמים שאין הכוונה לחילוקי דעות. מותר שיהיה חילוקי דעות, לכתחילה שבלכתחילה, אין בהם שום חסרון. הכוונה היא לפירוד לבבות אשר גורם לו לאדם לשנוא את חבירו ולהתחיל להתכבד בקלונו ולשאוב חיות מזה שהוא טוב ממנו.

אכן ביום אחד בשנה הקב"ה מחליש את כח הרע השורה בערלת הלב באופן שאם האדם ירצה, יוכל במעט עבודה להסיר מלבו כל קנאה ותחרות וכל פירוד לבבות. אמנם כן, יתכן שיהיה האדם מורגל בדבר ואז יקשה לו לשנות את הרגלו, אבל במציאות האמיתית, כח הרע המפעפע בלב, נחלש ביום זה, כי אז הקב"ה מכבה אותו לעשרים וארבע שעות. ביום זה האדם מבין שכל מה שנדמה לו שפלוגי עשה לו עול ופלוגי גרם לו נזק, אינו אמת כלל, ורק נדמה לו כך מחמת כח הרע השורה בערלת לבו ומאחו לו את עיניו, כי זוהי פעולת הרע להראות לאדם דמיונות ולגרום לו צער ועגמת נפש. הרי המציאות היא שבעלי הקנאה והתחרות, אע"פ שיונקים מהן חיות לשעתן, אין חייהם חיי אושר, אלא מלאי צער ומכאוב הם. ואף הולכי רכיל מספרי לשון הרע, לא מפני שטוב להם הם עושים כן, אלא להיפך, מפני שהם

כל-כך, כי סוף כל סוף הם חיים בעולם הגשמי, אך ביום הכיפורים אז הדבר ניכר, כי מהותו של יום הכיפורים הוא לקבל חיות מהקב"ה ולא מן האכילה והשתיה, וכמו כן מתרצים ומתפייסים זה עם זה בערבו של יום, וכך נכנסים אל היום הקדוש ויונקים מהקב"ה בעצמו ולא משום דבר אחר.

### החלשת כח הרע

הסבירו **צדיקים** שיום הפורים הוא גם-כן כך אך במדרגה יותר גבוהה, כי **בחג הפורים אוכלים ושותים ומדברים זה עם זה ואעפ"כ אין יונקים מחלק הקליפה כי אם מהקב"ה לבדו**. והנה מה ש**מסייע לנו בזה, הן המצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים העוקרות מנפשנו כל קנאה ותחרות ומסירות מלבנו את פירוד הלבבות**. אולם יחד עם כן נוכל ללמוד מיוה"כ איך להקל את העבודה שנוכל באמת לקבל חיות מלמעלה ושלא נצטרך לקנאה ותחרות. כי באמת מה היא הסיבה שביום זה אין לא קנאה ולא תחרות? כי ביום זה אין השטן שולט כדאיתא במסכת יומא ש'השטן' בגמטריה שס"ד, לומר שיש לו שליטה רק בשס"ד ימים בשנה.

והביאור בזה כי הנה הקב"ה ברא בריאה שנקראת 'רע' כמו שנאמר "בורא רע". כפי שברא צמחים ואילנות, כך ברא רע. והיכן בריאה זו שורה? היא שורה במקומות שונים בעולם, היא שורה על אומות העולם, היא שורה על המאכלות האסורות היונקות משלוש הקליפות הטמאות, וכן הלאה כפי מה שהתורה

**וויינפעלד שליט"א** שכתב בזה דבר נפלא: הנה **חז"ל** אמרו: "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", ופירש **רש"י**: לבסומי ביין. מבאר הרב וויינפעלד: **לבסומי פירושו להכנס למצב מרומם, מצב שבו הוא אוהב את כל אחיו היהודים ואין בלבו שום טינה או פירוד.** והנה בגמרא לא נאמר "לבסומי ביין", אלא "לבסומי בפוריא", היינו מפני שעיצומו של יום הוא זה שמביא את האדם למדרגה זו ולא היין, כי מהיכי תיתי שהיין יוכל לפעול דבר זה? אלא שרש"י הוסיף "לבסומי ביין", לומר לך שהיין יכול לסייע לאדם לקבל את האור המאיר מחמת עיצומו של יום, כי היין פותח את הלב, וכיון שנפתח בו פתח, מיד אור היום חודר בעדו ומסייע לו להפטר מכל המרעין בישין.

אכן כשאנו רואים בחוש שביום הפורים כל המחיצות קורסות תחתיהן וכולם אוהבים זה לזה ומברכים זה את זה בכל הברכות שבעולם, אנו צריכים להבין מזה שזהו מהות היהודי לינוק את חיותו מהקב"ה בעצמו ולא מן הקנאה והתחרות, ועלינו לקחת אתנו הבנה זו לימות השנה, לזכור שכאשר מתעוררת בנו קנאה ותחרות, אין זה מעצם מהותנו, אלא מעמלק שרוצה שניקח חיות מאותו מקום שממנו הוא יונק את חיותו.

אמנם ביום זה בני ישראל מחו זרעו של עמלק ועל ידי כן מסרו בידינו הכח שנוכל אף אנו למחות זרעו של עמלק, וכשהאדם מוחה את עמלק, הוא מרגיש מה שהיהודי מרגיש, הוא נוטל חיות

מלאי כעס וזעור, עד שאינם יכולים לעצור ברוחם וקצת מיגונם פורץ החוצה דרך הבל פיהם.

**גילוי סודו של מאחז העינים**

וכפי שביום הכיפורים אין רע זה שולט, ואם האדם לא הרגיל עצמו ברע, לא יהיה לו יצר הרע לדברים אלה, כך **בחג הפורים פעלו בני ישראל בתקופת מרדכי ואסתר על-ידי עבודתם שכל שהאדם יקיים את מצוות החג לעשות אתערותא דלתתא לבטל את פירוד הלבבות, יקבל סיוע מן השמים מחמת עיצומו של יום להסיר כל קנאה ותחרות וכל פירוד לבבות מלבו.**

כך הביא בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' קצו) מהספר "מנות הלוי" שמצוות זה היום נקבעו כדי להרבות רעות, שולחים משלוח מנות איש לרעהו, ואוכלים ביחד משפחה ומשפחה, הכל כדי להמשיך מלמעלה את האור אשר יבטל את אחיזת העינים של הרע הגורם לפירוד לבבות.

ואכן הדבר ברור ופשוט שזה יועיל לו לאדם לכל השנה, שהרי יתבטלו אז כמה פרשיות שיש לו עם חבריו והשלום והשלחה יחזרו לשרור ביניהם. הנה פעמים הרבה יש שהאדם ממתין להזדמנות להשלים עם חבריו. לימדונו צדיקים שחג הפורים הוא ההזדמנות הטובה ביותר, כי הוא מסוגל לזה.

**חייב איניש לבסומי בפוריא**

ראיתי להגאון רבי יחזקאל שרגא

שכל אחד צריך לדעת, והוא שהקנאה והתחרות מונעות אותו מלדעת את ה' וגורמות לו לחיות חיי צער ומכאוב.

### מקור שמחת הפורים

עכ"פ זו היא הסיבה שחג הפורים לא יתבטל, כי מהותו היא מהות של ימות המשיח. והאמת שזוהי הסיבה שכל מי שמתקשר ולו במעט ליום זה, מרגיש שמחה גדולה. **מאין נובעת שמחה זו? ממה שהוא מסיר מלבו כל קנאה ושנאה ותחרות ומרגיש לאיזו אומה הוא שייך.** וכמו שהבאנו בשיעור הקודם שהתורה העידה על אהרן הכהן "וראך ושמח בלבו". **כשאינו לו לאדם שום בעיה עם אף אחד מישראל, יכול הוא להרגיש שמחה אמיתית בלבו,** כי אדם כזה מרגיש את עצמו. **היהודי האחר שמתקרב אליו, נותן לו היכולת להרגיש את עצמו, כלומר, את נשמתו.** מי שיש לו פירוד לבבות, כפי שהוא חלוק מאחיו מישראל, כך הוא חלוק מנשמתו שלו, **כי רק כשעוד נשמות מחוברות לנשמתו, נשמת עצמו מתחזקת, עד שהוא יכול להרגישה.** ובכן, **עיצומו של יום הפורים מסייע לאדם להרגיש את נשמתו,** וכל זה מפני שבני ישראל בתקופת מרדכי ואסתר פעלו בעבודתם לדורות שיום זה ינוק את חיותו מימות המשיח, ואם כן בוודאי לא יתבטל, כי רק הימים הראשונים יפלו מפני שלא יהיה בהם חפץ באותם ימים, אבל יום הפורים שכבר עכשיו פועל באופן של ימות המשיח, לא יהיה לו שום סיבה להתבטל.

**מעצם היותו יהודי ומזה שהוא מחובר לעוד יהודים.**

### ימי הפורים לא יבטלו

ובענין זה ראיתי הבנה נפלאה. הנה **הרמב"ם** כתב (הלכות מגילה וחנוכה פ"ב ה"ח): "אע"פ שכל זכרון הצרות ייבטל, שנאמר (ישעיה סה) כי נשכחו הצרות הראשונות וכי נסרתו מעיני, ימי הפורים לא יבטלו שנאמר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם". סיבת הדבר, **כי הגדרתו של העולם הבא היא כהגדרת יום הפורים - עולם שאין בו לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, כדאיתא במסכת ברכות (ז, א),** וכן כתב **הרמב"ם** עצמו (הלכות מלכים פ"ב ה"ד וה"ה): לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח, לא כדי שישלטו על כל העולם וכו' אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה וכו' ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה, ולא קנאה ותחרות וכו' ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד.

**הדבר היחיד שיעסיק אז את המוח יהיה לדעת את ה'. כל השאר לא יעניין בכלל. פלוני אמר, פלוני חשב, לפלוני היה יותר, פלוני מצליח. את מי זה יעניין? זה מה שיהיה בימות המשיח.** הוי אומר: כל התשוקה שיש לנו לימות המשיח, כל התפילות שאנו מתפללים לימות המשיח, הוא הכל בגלל שיהיה זה זמן נחמד ונעים כל-כך מפני שלא יעניין אותנו כלום כי אם לדעת את ה'.

ומדברי הרמב"ם למדנו יסוד נפלא

כמה מרוממים הם יכולים להיות, כי הרע עדיין היה קיים בעולם, ורק **לאחר שגמרו להרוג את כל הרשעים, אז התחיל לבם להשתוקק להשי"ת באהבה עצומה מה שהם עצמם לא האמינו מעולם שיוכלו להתרומם כל-כך.** ה'שפת אמת' מבאר שזהו מה שאמרו חז"ל הדר קבלוה בימי אחשוורוש מאהבה, הדבר הגיע להם כמו מעצמו, כי **לבם התחיל להשתוקק להשי"ת מאחר שעמלק לא עמד להם יותר לרועץ. הלא דבר הוא שמעולם לא ציפו לו.**

הרי בדרך כלל הדבר שהאדם מייחל לו הוא שלא ייכשל בעבירות. זהו כל השגתו. הוא אינו קולט שברגע שיפסיק להכשל בעבירות, ייפתח לו פתח חדש ויתחיל להשתוקק להרבה יותר. לפני שפתח זה נפתח, האדם אומר בלבו: "איני עובד גדול, איני הולך להיות בדביקות כל היום ולהמנע עד הסוף מדברים בטלים... מדרגות אלו שייכות לעובדים גדולים... אני מבקש מהקב"ה שאהיה ירא שמים". הסיבה לכך, מפני שעדיין אין לא שום השגה באותם הרגשים נפלאים שיהיו לו כשתוסר ממנו קליפת עמלק.

זה מה שהיה בימים ההם. ביום י"ג עדיין לא היה להם אותה השגה, כי עדיין היו עסוקים אז במלחמה. **רק ביום י"ד כשנחו מאויביהם, אז התעוררה בהם אהבה לה' ולתורתו אשר כמותה לא היתה להם מעודם. וכיון שנתעוררה בהם אהבה זו, גברה בלבם למפרע שנאת עמלק יותר מכפי שהיתה אצלם עד כה,** כי עכשיו הבינו איזה חורבן המיט עליהם עד היום. יש שהאדם אומר:

אמור מעתה: אם האדם רוצה לדעת איך ייראו ימות המשיח, יסתכל על יום הפורים. הנה כך אנו מתפללים: "תקע בשופר גדול לחרותנו וכו' ויקבץ נדחנו מארבע כנפות הארץ". ככה ייראו ימות המשיח - כולם ביחד. ועד שזה יגיע, יש לנו יום אחד בשנה שכאשר מתקשרים בו, יכולים להרגיש כך.

### טעם קביעת החג ביום המנוחה

וכן מבוארים הדברים ב'שפת אמת'. ה'שפת אמת' הקשה: כשאנו מסתכלים במגילה, אנו רואים שבי"ג באדר נלחמו היהודים באויביהם ובי"ד נחו, ולכאורה יפלא מדוע קבעו את חג הפורים ביום שנחו בהם ולא ביום שנעשה להם הנס, ומאי שנא מכל החגים שנקבעו ביום שנעשה בו הנס, וכגון חג הפסח שנקבע בט"ו בניסן שבו יצאו ממצרים ושביעי של פסח שבו עברו את הים ביבשה וכן הלאה. הקושיא עצומה! למה יקבעו את החג לדורות ביום המנוחה ולא ביום שנעשה בו הנס, מה גם שבי"ג חוץ ממה שנעשה בו הנס, עוד זכו לקיים אז מצות מחיית עמלק.

מיישב ה'שפת אמת' והוא הפלא ופלא: **כל זמן שהרע שורה אצל האדם, הוא אוטם את לב האדם שלא יוכל לאהוב ולירא את ה', ואע"פ שהוא לוחם עם הרע, הרי כל אחד יודע איך המלחמה נראית, במלחמה כמו במלחמה שני הצדדים מפילים חללים, פעם זה מנצח וזה מפסיד, ופעם זה מנצח וזה מפסיד. ולכן כל זמן שבני ישראל עסקו במלחמת עמלק, לא היו יכולים להרגיש עדיין עד**



**את חייך ותוכל להגביר שנאתו בלבך.** וסיים שם ה'שפת אמת' שמטעם זה ביקשה אסתר לקיים הנקמה גם ביום י"ד שהיה זמן המנוחה, כי ידעה שהריגת עמלק לאחר שכבר מבינים את גודל החורבן שהוא מביא לעולם, היא הריגה מיוחדת שבכוחה להועיל יותר למחות את שורשו.

### באבוד רשעים רנה

כשמתבוננים בזה מבינים משמעות הכתוב "באבוד רשעים רנה", כי אז יכול להאיר בעולם אור חדש שלא היה יכול להאיר כל עוד הרע שלט בעולם. אמנם בשעת מעשה אין האנשים מבינים את הצרה. למה הדבר דומה? למי ששקוע באיזה דבר ההורס לו את חייו, אך הוא עצמו בהיותו בפנים אינו רואה ואינו מרגיש, ולהיפך, נדמה לו שאינו יכול בלעדי אותו דבר. עד שבא אחד מן הצד ואומר לו: "הסר את הדבר מחייך, אין לך מושג כמה הוא מזיק להם". הלה מתקומם: "למה? איני רואה בזה שום בעיה". אומר לו האיש: "האמן לי שזה מחריב לך את חייך, אלא שעכשיו אינך מרגיש, כי לא תוכל להרגיש עד שיעברו כמה שבועות בלעדי וייפקחו עיניך".

### אין שום דבר שמצדיק פירוד לבבות

כעת נשובה אל הקנאה והתחרות ונאמר שכל מה שנתבאר עד כה בענין עמלק, קיים גם אצלם באשר הם פירותיו, והוא פחד פחדים. **האדם אינו יודע כמה הוא מפסיד בגלל פירוד הלבבות שלו.** הרי הם מונעים ממנו להתקרב אל ה'

"אני שונא אותו כי הוא מפריע לי". אתה חושב שזה כל הבעיה, שהוא מפריע לך?! אינך מתחיל לקלוט כמה תענוג וכמה הצלחה הוא גוזל ממך! כשבני ישראל ראו איזה תענוג יש להם ביום המנוחה, לא זו בלבד ששמחו וקיבלו את התורה באהבה והתקרבו אל ה', אלא גם שנאת עמלק התגברה בלבם פי כמה וכמה, ובלשון ה'שפת אמת': **"שראו והבינו מה איבד מהן כל הימים אותו הרשע ימ"ש"**.

ומוסיף ה'שפת אמת' בלשונו: וכן כתיב וזכור כו' אשר עשה לך כו' **שבגלות בעורדו תחת הרשעים אין יכולים להבין כל הרשעות שגורמים לנו, וצריכין להאמין.** וכפי מה שמתברר לאדם רוב רשעות שלהם (בצאתו מן הגלות), כך יכולין למחותם. לכן ביום המנוחה הוסיפו שנאה עליו, ואז מחו את שורשו בכח השנאה, והוא עיקר היו"ט.

### שנאת עמלק מוחה את שורשו

כוונת ה'שפת אמת' לומר שביום י"ד מחו את עמלק יותר מביום י"ג, ואע"פ שאת מעשה ההריגה עשו ביום י"ג, **מכל מקום ביום י"ד התגברה השנאה בלבם ושנאה זו הרחיקה אותם ממנו עד שנמחה שורשו, והוא עיקר היו"ט ששורשו נמחה מן הלב.**

ה'שפת אמת' הוסיף שם עוד שכך הוא מדויק בלשון הפסוק "והיה בהניח לך ה' מכל אויביך וגו' תמחה את זכר עמלק וגו'", היינו רק אחרי שתיגמר המלחמה הגשמית ותגיע אל המנוחה, אז תמחה אותו מלבך, כי אז תהיה לך היכולת להבין עד כמה הוא מזיק לך ומחריב

דיברו חכמים. אך אם יבין שיש קליפה מבחוץ שאורבת לו להשקיעו בטיט היון עם כל מיני סיבות, יהיה לו קל יותר לשנוא את הרע ולהפטר מפירוד הלבבות. הוא יבין שלא פלוני הזיק לו, אלא כח הרע ששלטה בחבירו הוא הזיק לו כדי להפילו, כמו שנאמר "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו". אכן כח הרע מבקש תמיד להזיק לבני האדם, להכעיסם ולהרגיזם ולהביאם לידי עניות, ולפעמים הוא מתלבש בפלוני שנעשה לו מרכבה מחמת איזו סיבה שהיא, ואז הלה הולך ומזיק לו או מביישו, ובאמת אין זה קשור אליו כלל אלא לכח הרע אשר הוא זה שמבקש להפריד ביניהם, **כי כח הרע רוצה שהאדם יהיה מרוחק מהקב"ה ומכל עניני השפע ולכן הוא מכניס פירוד בלבו**. וכאמור, **כשהאדם מבין זאת, הוא יכול לשנוא את הרע, כי יבין שכח הרע הוא זה שגזל לו ונישל אותו ממקום פרנסתו**.

### לא תחמול עליו

צריך להבין עוד: אף המצוה הפשוטה של הריגת עמלקי, כידוע שהיו צדיקים שהשתוקקו להרוג עמלקי, שורשה נעוץ בכך שהרע שורה על אומה זו. אומה זו היא המרכבה לרע. וכפי שצוה תורה להרוג את כל אנשי עיר הנדחת כי הם מביאים חורבן לכל העולם כולו ואין שום ברירה כי אם לאבדם מן העולם, **כך צוה התורה להרוג את העמלקים משום שהרע שורה עליהם והם גוזלים את כל השפע, ולכן צוה גם לשנוא אותם שנאת מות, כי צריך להבין שהם**

**ולהרגיש טעם בשבת וביו"ט**. האדם אומר: "בסדר! אסור להיות בפירוד לבבות, אבל אני יוצא מהכלל הזה, כי פלוני עשה לי עוול כזה וכזה". ובכן, אילו היה יכול להסיר את פירוד הלבבות לכמה שבועות, או אז היה מבין עד כמה זה הורס לו את חייו. אבל הוא אינו יכול להבין כי הוא עדיין נמצא תחת שליטת הקליפה.

אין שום דבר המצדיק פירוד לבבות. מותר לו לאדם להתרחק מפלוני כדי שלא ללמוד ממנו, אבל פירוד לבבות אסור שיהיה. מדובר בקליפה קשה ויום הפורים מסוגל להשתחרר ממנה. ומי שרואה שאינו יכול להפטר מפירוד הלבבות, ראוי לו שיידע שאינו אשם בכך, אלא הרע אשם בכך. אותו אחד שגרם לפירוד הלבבות הוא זה שאינו נותן לו להשתחרר ממנו.

### אוהבי ה' שנוא רע

יש שהאדם מרגיש התנגדות לכל האמור כאן, כי אינו רואה דרך החוצה. על כן ראוי לו שיידע שלא הוא אשם בכך שאינו יכול להסיר את פירוד הלבבות מלבו, אלא אותו עמלק שהביא לו את הפירוד לבבות, הוא פועל גם שלא יוכלו לעקרו, ואם כן יכול הוא לשנוא את עמלק אשר מחזיק אותו כבול בבית האסורים.

בדרך כלל אין האדם שונא את פירוד הלבבות, כי הוא סבור שפירוד הלבבות זה הוא עצמו, ואיך ישנא את עצמו. ולכן העצה היחידה שיש לו היא להצטדק שבמקרה שלו הפירוד מותר ולא על זה

סור מרע – לעורר את השנאה בלב, ואכן אם האדם רוצה לעורר את השנאה עוד יותר, יתבונן מעט לראות כמה אנשים מבקשים לצוד את בניו ולפתותם לחטוא ולאבד את כל חייהם. מאין כל מגיע? זה מגיע מכוחו של עמלק המביא טומאה לעולם כמרומז בתיבת "אשר קרך". וכשהאדם קורא את המגילה ומכה בהמן, הוא מכוון שכח זה יתבטל מן העולם, וכשהוא מעורר את השנאה בלבו עליו, הוא עוקר גם את השורש כפי שראינו בדברי השפת אמת'.

זהו החלק של סור מרע, והחלק של עשה טוב כולל את המצוות משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים וכן המשתה ושמחה שאף הן בכוחן למחות את עמלק. וכמובן להתפייס האחד עם השני ולהשליך לתהום הנשייה את כל הפרשיות. ייכנס האדם לבעל דבביה יפייסהו וירצהו וישתה עמו לחיים. אין קיום מצות הפורים יותר מזה. עמלק חי על הפירוד, וכשבני ישראל פועלים בפורים להחזיר את האהבה על כנה, הוא מאבד את כוחו.

### משפט אחד יהיה לכם

לפני תקופה קצרה יצא לי לשמוע מקרה משני יהודים יקרים שנקלעו למחלוקת וביקשו לדעת איך ליישבה. המעשה היה כך: ראובן ביקש משמעון שיתן לו סכום של מאתיים אלף דולר למחצית שכר, דהיינו ראובן ישקיע אותו ואח"כ יתחלקו ברווחים. מאחר שהיו ידידים טובים, נתן לו שמעון את כל הסכום, בהאמינו בו שלא ישלח בו יד.

גוזלים את כל השפע וזורעים הרס וחורבן בעולם.

ובכן, אם אין האדם מוצא את העמלקי לרצחו נפש או להנציח בו שנאתו, יכול הוא עכ"פ לחפש היכן הרע שורה ולשנוא אותו, ואם ימצא שהוא שורה על ערלת לבו ומעורר בו הרגשים רעים, יגביר השנאה בלבו לאותם הרגשים. יזכור שאין זה הוא עצמו, אלא כח הרע, כוחה של אומה זו, שמתלבש בו ומושכו לדברים בלתי ראויים. היהודי מצד עצמו אינו חי על קנאה ותחרות ואף לא על אכילה ושתייה, אלא שיש בריאה חיצונית שמושכת אותו אליהן כדי שיקח חיות מהן ולא מהקב"ה.

### סור מרע ועשה טוב

וכאמור, הקב"ה נתן לנו זמנים המסוגלים להפטר מהם. הן ידוע שעשה טוב מסייע לסור מרע וסור מרע מסייע לעשה טוב. כשהאדם רוצה להלחם עם הרע, צריך הוא לפעול בשתי הכוחות, הן בכח סור מרע והן בכח עשה טוב, ולכן כשמגיע יום הפורים אשר הוא מסוגל למחיית עמלק, נצטוונו הן למחות את עמלק בבחינת סור מרע, וזאת על-ידי קריאת המגילה והכאת המן שבהן מעוררים את השנאה על עמלק ומתכוונים לבטל את כוחו בכל מקום שהוא נמצא, וכפי שמבקשים בעלינו "והאלילים כרות יכרתון", כל זה מפני שהאדם יודע שכל עוד קליפה זו נמצאת בעולם, היא מחפשת בכל עת להזיקו, להכשילו ולטמאותו, ורצונו להפטר ממנו. זוהי תכלית מצוות הפורים המיוסדים על

לו חבירו: "הפסדתי שבעים אלף דולר, המפני כך אפסיד גם ידיד! לא! מספיק לפי ההפסד הראשון". מהלך כזה בורא שפע, כי אם עמלק שגורם לפירוד מעכב את השפע, כשעוקרים אותו מן השורש, פותחים את צינורות השפע.

### מוותור לא מפסידים

לאחרונה היינו עדים למעשה באחד שהיה חב לחבירו סכום של כמה מאות אלפי שקלים, וכולם אמרו למלוה: "שכח מזה! לעולם לא תראה את כספך. הלה חייב כספים לאינספור אנשים ואתה רק אחד מהם". הוא רצה לתבוע אותו לבית דין ולעשות עוד כל מיני השתדלויות, אך אז התעורר בשמעו שההליכה לבית דין, הגם שהיא מותרת, איננה מיועדת לבעלי אמונה ובטחון. החליט האיש שאינו הולך לבית דין, ובאחד הימים כשפגשו באיזו שמחה, התיישב לידו ואמר לו: "שמע נא! אינני יכול לקחת אותך לבית דין שהרי ידידי אתה. בשום פנים ואופן לא אתבע אותך לדין. ובכן, הבה ונחשוב יחד מה אנו יכולים לעשות". סיפר לנו האיש: לא עברו שבועות אחדים והלוה הגיע עם כל הסכום במזומן והניחו על שולחני, ואמר לי בזה הלשון: "אני חייב לאנשים רבים מספור ואף אחד לא קיבל ממני את כספו, אבל אתה הגעת אלי ואמרת שאתה רוצה שנישאר ידידים - הא לך! הרי שלך לפניך".

### סורו כל פועלי און

אספר עוד מעשה אחד כפי ששמעתי מבני המשפחה הקרובים ביותר, ואעלים

אולם כעבור תקופה, בא ראובן לשמעון חפוי ראש ואמר לו: "בוש אני ונכלם, אך במקום להשקיע את הכסף שנתת לי, השתמשתי בו לצרכי האישיים ולא נודע כי באו אל קרביי". שמעון נבהל לשמע דבריו, אך ראובן הוסיף ואמר: "היות שאני רוצה שנישאר ידידים כמקדם, אני מוכן למכור את דירת מגורי כדי לפרוע לך את חובי עד הפרוטה האחרונה". כששמע זאת שמעון, אמר: "לא ולא! אף אני רוצה שנישאר ידידים, ואע"פ שסכום הכסף נחוץ לי ביותר, איני מסכים שתמכור את דירתך. ידידי אתה ולא אוכל לראות אותך נשאר בלי קורת גג". באו שניהם אל הרב ושאלו: "מה נוכל לעשות כדי שהידידות לא תיפגם? איך נוכל לסדר ששמעון יקבל את כספו ומצד שני ראובן לא יצטרך למכור את דירתו?".

איזה נחת רוח עשה משפט זה בשמים! מדובר היה בסכום גדול שקשה להכיל את הפסדו. היודעים אתם מה משפט כזה עושה? הוא בורא מאתיים אלף דולר. אנחנו עדיין עומדים באמצע הסיפור. יום אחד נוכל להראות לכם מה היתה התולדה.

### ידיד ה' ישכון לבטח

הן כך הוא גם כשהלוה אין לו לפרוע למלוה, והרי אז הוא מצווה ועומד "לא תהיה לו כנושה" וכמו שפירש רש"י שיעשה המלוה עצמו כאילו לא לווה ממנו כלום. על כך סיפר אחד ממקשיבי השיעור מעשה שהיה לו עד כאשר אחד לוח מחבירו שבעים אלף דולר ופשט את גלגו, וכשבא להתנצל בפני חבירו, אמר

ידידך לנצח. אינני דוחק אותך חס ושלום".

האדם מתקומם - "הרי מדובר בסכום גדול והזהרתי אותך קודם לכן כמה פעמים, אמרתי לך שאזדקק לך". אף על פי כן! זהו הקשר שלך עם הקב"ה וזהו הקשר שלך עם אחיך מישראל. אילו היינו מתנהגים כך, היינו מביאים שפע גדול לשני הצדדים. אמנם מדובר בנסיון קשה, זה מר ממר, אבל מי הוא זה שמרררר כל-כך? עמלק.

יום הפורים מסוגל זה. חייבים לדעת! ביום זה יכולים להפטר מצרות יגון ואנחה. יש ששומעים את האדם אומר: "שלושים שנה לא הצלחתי לקום על רגליי בגלל פלוני שעשק אותי". הוא אינו מבין שהוא עשק את עצמו. פלוני אמנם העמידך בפני נסיון קשה, אבל אתה נכשלת שוב ושוב כשעברת פעם אחר פעם על הלאו דלא תהיה לו כנושה, וזה מה שעצר ממך השפע. רחם על עצמך! מחה את עמלק. במקום לשנוא את פלוני, שנא את עמלק, שהרי הוא זה שסיבב את הכל. הוא זה שסיבבו אצל פלוני, והוא זה שגרם לך את כל הצרה הזאת. שנא אותו שנאת מות, אבל את היהודי... חבק אותו, רקוד אתו, התקשר אליו כל יום להתעניין בשלומו ועזור לו במה שהוא צריך.

### ממנו יראו וכן יעשו

אספר עוד מעשה אחד כפי ששמעתי מקרוביו של בעל המעשה. בעל המעשה הוא אדם גדול הזקוק לרפואה, פעם חתם

את השמות מחמת כבוד המשפחה: מעשה ביהודי אחד ממשפחה חשובה בירושלים שכולם ידעו שהיה לו בן ויום אחד נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. כעבור חמישים שנה מצאו אותו כשהוא זקן מופלג אדוק ביהדותו ונתברר שבמשך כל אותן שנים התגורר בגפו באיזה מקום נידח, ולמה עשה כזאת בישראל? משום שהיה חייב שני אלפים דולר (סכום מכובד באותן שנים) לאדם אחד, והלה הלחיץ אותו והציקו ללא הרף, ומחמת בושה ברח לו לאותו מקום נידח ונשאר לגור שם כל ימות חייו. היום הוא כבר לא נמצא אתנו. כשמצאו אותו, היה כבר סמוך לפטירתו.

הסיפור מעורר פחד ואימה, וזה לא הסיפור היחיד. את הסיפור הזה יכולים לספר כי הוא כבר אינו אתנו, אבל כמוהו יש עוד רבים לצערנו. ראו נא כמה גיטין נעשו, או כמה אנשים גילחו את זקנם ופאותיהם וברחו מפני הנושים. אמנם כן, בוודאי אסור ללוות כסף ולא לשלם, ועל כך נאמר "לזה רשע ולא ישלם". אבל זהו רק חלק אחד בתורה, והחלק השני הוא שאם האדם נקלע למצב כזה שכספו הגיע לאחר בהלואה ואינו יכול לפרוע, לא יהיה לו כנושה. אתה יכול למסור עכשיו את נפשך אל מצות עשה דאורייתא, יש לך ביכולת להיות עכשיו יהודי ירא ושלם, וזה אומר שלא תדחוק את פלוני בשום פנים ואופן. יש דברים שמתר לעשות, כגון לשאול מפעם לפעם אם יש לו לפרוע והאם אפשר לעשות איזה הסדר, אבל יחד עם כן מחויב המלוה להמשיך לדבר אתו ולהראות לו פנים שוחקות ואף לומר לו: "אני נשאר

שכמעט כל אחד מאתנו שמתלהב מהענין, מוצא שהוא יכול להשיג כמה אלפי דולר למענם. אך יותר פלא הוא שבדרך כלל כשהאדם מרגיש שפלוני עשה לו עוול בסכום קטן מזה בהרבה, אין הוא מסכים בשום אופן לסלוח לו, והרי הוא מרגיש כאילו חרבו חייו מחמתו. אך סימן הוא שהכל תלוי בפירוד הלבבות. **ואכן אם יוכל האדם לומר למי שעשה לו עוול: "הלא בוודאי דחוק אתה, במה אוכל לעזור לך?", איזה קירוב לבבות יעשה בזה! איזה שפע יביא בזה! וכאמור, יום הפורים מסוגל לזה...**

ערבות לאחד על סכום גדול מאוד, וכיון שהלה לא החזיר את חובו, פנה אליו המלוה לקיים את ערבותו. "בסדר גמור", השיב. "תוך כמה ימים". כעבור ימים ספורים הביא שתי מעטפות מלאים במזומנים, אחת בשביל המלוה לקיים את ערבותו, ואחת בשביל הלוה כי אם אין לו לשלם בוודאי הוא דחוק מאוד ואין לו ממה לחיות.

נסיים ונאמר: אין זה סוד שאחינו ואחיותינו תושבי מדינת אוקריינא השסועה זקוקים לעזרתנו. ומה פלא הוא



יום חמישי פרשת תצוה - י"ג אדר תשפ"א

## קבלת התורה מאהבה בזכות הצער והקושי

טומאה ומכניסים במ"ט שערי קדושה, וכפי שאמר להם ביום המיוחס (שם יט, ד-ו): "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי, ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"... אם כן **מה נתחדש כאן שלא היה בתחילה ואשר עורר את לבם לקבל את התורה מאהבה גמורה.**

### נס בתוך גרדי הטבע

מפרש הגה"ק **בעל ה'תניא'** זי"ע (תורה אור, מגילת אסתר): כל הניסים שנעשו לבני ישראל עד מעשה דהמן ואחשוורוש, היו ניסים מחוץ לדרך הטבע, ואכן זאת ידעו בני ישראל שהקב"ה משדד בשבילם את מערכות הטבע. אך כאן נתגלה להם נס מסוג חדש, נס שנעשה בלי שידוד מערכות הטבע, שהרי **שום דבר במעשה דמגילת אסתר לא יצא מגדר הטבע, ואעפ"כ נעשה הכל באופן שיישושנו בני ישראל ישועה גמורה!**

מבאר בעל ה'תניא': דוגמת הרב ותלמידו, שכאשר התלמיד הוא במקום מלוכלך ומוזנח, והרב בא אליו ואומר לו

### קיימו מה שקיבלו כבר

"קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם" (אסתר ט, כז). פירשו **חז"ל** (שבת פה, א): "קיימו מה שקבלו כבר", כי במעמד הר סיני קיבלו את התורה בכפייה (עד כדי כך שהיתה מודעה רבה לאורייתא כמבואר שם בגמרא), ונמצא שבכל אותן השנים מאז קבלת התורה, היה חסרון בקבלת התורה בשלמות, ורק עכשיו לקראת סוף גלות בבל, נשלמה קבלת התורה, כי בגלל הנס שראו בעיניהם, חזרו בני ישראל וקבלו את התורה, והפעם - מאהבה גמורה.

ודנו **רבתינו צדיקי החסידות** בבקשם להבין מה אירע כאן בתקופת מרדכי ואסתר שלא אירע לפני קבלת התורה, הלא גם שם דיבר אתם הקב"ה על הניסים הגדולים משדדי מערכות הטבע שעשה להם, והרי כך אמר להם כשנגלה להם בענן כבודו "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (יתרו כ, ב), אני הוא הא-ל שעושה לכם ניסים גלויים ומוציא אתכם מהמצבים הקשים ביותר. בני ישראל כבר ראו אז שהקב"ה עושה להם ניסים גדולים ועצומים, ואף מוציאם ממ"ט שערי

ו. בדרך אגב: כשמעירים שכל הנס מתחילתו לסופו נעשה בתוך גרדי הטבע, יש לציין גם למה שאמרו חז"ל (מגילה יב, ב) אלמלא אגרות ראשונות לא נשתייר משוניהן של ישראל שריד ופליט. כי באמת הוא פלא והפלא, חוץ ממה שאחשוורוש השתגע והזמין את ושת, וחוץ ממה שושת מיאנה לבוא והתחצפה אליו, וחוץ ממה שנהרגה ושת על ידי משפט מעוקל, עוד זאת עלה לו לאחשוורוש משוגעת בדעתו

שיעור: הסתדרו לבד, לא באתי לכאן להתערב בקטנוניות כאלה...

כשדברים בתוך הטבע אינם מסתדרים, חזר לו לראובן המחאה (check), שכנו של שמעון מציק לו בגלל המרפסת שלו שלטענתו גורמת לו להיזק ראייה, אף אם מדובר בסכומים גדולים, ביחס למלך מלכי המלכים הקב"ה הלא קטנוניות כאלה הם, עד שאין בכלל טעם לדבר ולהתפלל עליהם. כשהאדם רואה שאינו מבין דברי תורה, והוא מתפלל אבינו מלכנו תן בלבנו בינה להבין ולהשכיל וכו', יש לזה פשט. כשהאדם רואה שאינו מצליח לחנך את בנו שילך בדרך התורה והמסורה, והוא מתפלל להקב"ה שיאיר את עיניו כדת מה לעשות, יש לזה פשט. אבל כל הקטנוניות האלה, הלה הלך והלה חזר, הלה אמר לו, הלה לקח לו, הלא הם דברים ששייכים לילדים קטנים...

### הקב"ה מתעסק בקטנוניות שלנו

נתבונן מעתה לראות איך הקב"ה מטפל בענייני הטבע לסדרם לטובתנו.

אלמד עמך כאן במקום זה, שזה מורה על אהבתו הגדולה של הרב לתלמידו.

### הוכחה לאהבתו של הקב"ה

נבוא להתבונן בדברי בעל ה'תניא', כי הוא יסוד גדול הנוגע לכל סיפור המגילה ובפרט לשמחת הפורים ולתשובה מאהבה שבאה בעקבותיה. **כשהקב"ה עושה נס בתוך גדרי הטבע, הצמצום של החסדים הבאים אלינו, הוא צמצום גדול מאוד.** משל לסבר את האוזן: כשצדיק יסוד עולם נכלא בבית הסוהר, כל אחד מבין שיש להפוך את העולם כדי להוציאו בכל דרך אפשרית, אך כשילד קטן מתלכלך ברפש וטיט, אז קשה מאוד לרדת אליו למצבו, לנקותו ולהרחיצו, כי צריך להצטמצם הרבה בשביל כך (ואכן הקב"ה נתן תכונה מיוחדת לאמהות, כדי שיוכלו לצמצם עצמן, להרחיץ את התינוק ולדבר אליו בשפתו, והרי זה נס גדול, כי בלי הנהגה זאת מי היה מתמסר כל-כך לתינוקות)?!

משל נוסף: כשבחור בישיבה קטנה מגיע אל המגיד שיעור ומתלונן: מוישי פוגע בי, מוישי מזיז את השולחן פעם אחר פעם... בדרך כלל יענה לו המגיד

לשלוח אגרות לכל התושבים "להיות כל איש שורך בביתו", דהיינו שכל אחד ייזהר לשלוט בביתו כמו שצריך ולא ליתן בשום אופן לאשתו להרים את ראשו.

הן ברור לכל שכל מי שקיבל את האגרת המשונה הזאת, התחיל להסתכל על המלך בעין עקומה - "מה אירע עם המלך? כנראה הוא השתגע קצת..." גילו לנו חז"ל שכל זה נעשה בכוונת מכוון על-ידי יושב בשמים, כי אלמלא אגרת זו, היו גויי הארץ מתנערים מיד כשקיבלו את האגרת השניה להרוג בני ישראל, והיו מקיימים ח"ו את גזירת המן תיכף ומיד, ורק מפני שכבר קיבלו פעם אחת אגרת, התמהמהו בקבלם את האגרת השניה, כי תלו אותה בשגעונו.

כך אנו רואים לאורך כל המגילה בלי סוף פרטים אשר כל אחד מהם ממלא תפקיד להוציא את ישועת ישראל אל הפועל. וכשבני ישראל ראו כזאת, הכירו בהכרה חזקה מאוד עד כמה הקב"ה אוהב אותם, וזה מה שעורר בלבם האהבה להקב"ה, עד שחזרו וקיבלו את התורה מאהבה גמורה. ז. ראה 'חובות הלבבות' שער הבטחון פ"ה.



בשבילו, רק כשהוא עצמו צריך לעשות זאת לבנו, אז הוא מבין ומתקשר לאביו ואומר לו: זה מה שעשיתי לך? כך הרגשת אז כשאני השתוללתי והוצרכו להעניף אותי מהישיבה?

**כשבני ישראל ראו איך הקב"ה התמסר להם כל-כך וטיפל בכל הקטנוניות של בני אדם, הכל כדי לסבב להם ישועה, תהו בלבם: היתכן שמלך מלכי המלכים הקב"ה יצמצם עצמו כל-כך?! אין זה אלא שהאהבה קלקלה את השורה...**

#### רגשות הכרת הטוב להקב"ה

מבאר בעל ה'תניא': אף בדורנו, אם ישכיל האדם להתבונן בדבר זה, איך הקב"ה מטפל בכל הדברים הקטנוניים שלו, מוכרח הדבר שכל התנהגותו תשתנה לטובה. אנו חיים בעולם הקטן שלנו ונמצאים בכל עת במלחמה, כי אין לנו מה שיגרום לנו לשינוי ההשקפה, שינוי מן הקצה אל הקצה. אומר לנו בעל ה'תניא': **כשקוראים את המגילה יש דבר שאם מתבוננים בו הוא נותן הבנה עמוקה כל-כך לאדם וגורם לשנותו מן הקצה אל הקצה, עד שירצה לקיים את התורה והמצוות מפני שאינו רואה אפשרות אחרת. הוא ירגיש כל-כך מחויב להקב"ה, עד שיבקש לעשות עוד ועוד.**

הרי יש לפעמים שהאדם מלא רגש של הכרת הטוב, כגון כשמחתן את בנו הראשון, או כשנודע לו זה עתה שזכה לישועה גדולה, ואז הוא מרגיש שהוא מחויב ליתן משהו להקב"ה. הוא מרגיש

המן החליט שכולם צריכים להשתחוות אליו, מרדכי לא כרע והמן נתמלא חמה. הידוע לך כמה קטנוני הוא?! אין צורך אפילו להסביר, שהרי אפילו בעינינו הוא קטנוני. בגתן ותרש החליטו להכניס סם למשקהו של אחשוורוש, מרדכי שמע והלך לספר... הרי קטנוניות כאלה אינן בנמצא בעולם העליון, וכמה צמצום צריך כדי לטפל בהם...

אמר לנו בעל ה'תניא': **אם הקב"ה צמצם את עצמו כל-כך וחדר לתוך דברים קטנוניים האלה, ולמשוך בחוטים, להעמיד אותו כאן ואותו כאן, שפלוני יעשה שטות כזאת ופלוני שטות אחרת, והעיקר להושיע את בני ישראל מצרתם.**

כשבני ישראל חזרו בתשובה וראו איך הקב"ה נכנס לעולם הטבע וסבב הכל למענם, כדי שתבוא להם ישועתם, בתחילה נתמלאו בושה גדולה, אך לאחר מכן הגיעו מתוך זה להכרה עמוקה מאוד שהקב"ה אוהב אותם בלי שום גבול ומידה.

#### דור הולך ודור בא

כל אחד כשהולך וגדל ומקים בית בישראל ומתחיל לטפל בילדים קטנים ולהתמסר לכל הדברים הקטנוניים שלהם, אם יתבונן, יבין מה אביו ואמו עשו לו בילדותו ויתעוררו בו רגשי הודיה והערכה כלפיהם. איזה צרות עשה לאביו בהיותו בחור בישיבה, הוא יצא מהישיבה ונכנס לישיבה, וכל פעם הוצרך אביו להתחנן שיקבלוהו בחזרה. מעולם הוא לא תפס מה עולל לאביו ומה אביו עשה

אף כלפי הקב"ה כך הוא, ולכן **כשירגיש האדם באמת עד כמה הקב"ה אוהב אותו, יוכרח אף הוא לאהוב את הקב"ה, וכשיאהב אותו, ממילא לא יוכל לעשות כלום שלא כרצונו.**

### אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד

אמנם לכאורה יש בזה מכשול, כי כשהאדם אינו רואה את ישועתו קרובה, קשה לו להאמין שהקב"ה מטפל בכל העניינים הקטנוניים שלו. והרי גם במעשה דמגילת אסתר כך היה, שהרי בתחילה כשבאה עליהם צרת המן חזרו בתשובה רק מיראה, ורק לאחר שהועילה תשובה וראו את הישועה הגדולה, רק אז חזרו בתשובה מאהבה, והיא אשר הביאה ישועה יותר גדולה מהראשונה (כפי שיבואר להלן).

נמצאנו למדים שגם כאשר ישתדל האדם להתבונן רק במה שהקב"ה מטפל בכל העניינים הקטנוניים שלו, עדיין לא מובטח לו שיבוא להרגשת האהבה המביאה לידי התפעלות, כי אחרי הכל יש לו קשיים רבים המעיקים לו על לבו, ובחשבו עליהם, אע"פ שהוא אומר בפה מלא שהוא מאמין שהם מהקב"ה לטובתו, הם מונעים אותו מלבוא לידי התפעלות מחמת האהבה הגדולה שהקב"ה רוחש לו. הלא גם בני ישראל יכולים היו לומר שהם מאמינים כי כל מה שנעשה על ידי המן ואחשוורוש הוא לטובתם, אך דבר זה לא הועיל להם לבוא לתשובה מאהבה, כי אם לתשובה מיראה.

שהוא מחויב ליתן סכום גדול לצדקה, או לקבל על עצמו איזו קבלה טובה, כי לולא יעשה כן לא יהיה כלל בן אדם, הרי הקב"ה הטיב לי כל-כך...

זהו פתח להבין קצת את מה שכתוב במגילת אסתר. **כשירגיש האדם על ידי התבוננות את האהבה שהקב"ה אוהב אותו, זה יעורר בלבו רגשי אהבה עצומים, וכתוצאה מכך יקבל את התורה מאהבה.** והרי זה דבר שנעשה ממילא, וכמו שהיה בזמנם, בני ישראל לא התוועדו יחדיו להחליט לקבל את התורה מאהבה, הם לא העמידו אז מושב בית דין לדעת כדת מה להחזיר להקב"ה, אלא **כל אחד בתוך לבו התרגש כל-כך, עד שבאופן ממילא קיבל את התורה מאהבה.**

### כמים הפנים לפנים

וסיבת הדבר כי האהבה היא דבר שהולכת הלך ושב, וכמו שכתב **שלמה המלך** (משלי כז, יט) "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם". חוק הוא בבריאה. **אם ירגיש האדם שחבירו אוהב אותו, לא יצטרך לקבל שום החלטה, אלא באופן ממילא הוא יתחיל להרגיש שהוא אוהב את חבירו.** ומהאי טעמא כתבו **הספרים** שאם אחד מרגיש שיש לחבירו טינה עליו, עצה טובה היא עד מאוד, שיעורר בלבו רגשי אהבה לחבירו עד שירגיש שהוא אוהב אותו אהבת נפש, כי אז באופן ממילא יתרכך לבו של חבירו עליו ויתחיל אף הוא לאהוב אותו".

לקשר למהלכי החיים, ולא ניתנה התורה אלא כדי למצוא את עצמנו בתוך הפרשיות. ובכן, עלינו להעמיק יותר במעשה דמגילת אסתר, כדי להתעורר יותר בתשובה מאהבה.

### הכל לפי המספר

הן ידוע המעשה שכאשר ה'שר שלום' מבעלזא זיע"א הגיע לפורים אל רבו ה'חזוה' מלובלין זיע"א וה'חזוה' כיבדו בקריאת המגילה, אמר לאחר מכן ה'חזוה': מעשה זה כבר שמענו פעמים הרבה, אבל איך שאברך זה סיפרו מעולם לא שמענו אותו.

למדנו מזה שאפשר לספר את מעשה המגילה בלי סוף פעמים, אך ככל שיוסיף האדם לזכך את עצמו קודם קריאת המגילה, כך תהיה לו יכולת להבין את המעשה בעומק יתר באופן שהוא יעשה רושם בלבו. וכשדבר זה יקרה, יאמר כמתפעל: אה, זה מה שמתרחש אצלי... עכשיו אני מבין למה אצלי מתקיים 'והעיר שושן נבוכה', כי אני עדיין תקוע כאן, אך אם אתקדם ואעשה את מה שמרדכי עשה זמנו, יתקיים בי והעיר שושן צהלה ושמחה...

### עושה שלום ובורא רע

נבוא להתבונן יותר בתחילת המעשה: הקב"ה ברא את הרע כמו שנאמר "יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא רע", ולמה ברא את הרע? כי רק על ידי הרע אנו יכולים להגיע להשגה יותר גדולה בהקב"ה. ולכן נאמר מיד בתחילת התורה "והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום", ולכאורה הוא פלא, כי לכאורה

מה שאין כן כשהאדם עושה תשובה מיראה, ומחמת כן הקב"ה מביא לו את ישועתו, אז הוא יכול להסתכל בעבר ולהתבונן איך הקב"ה צמצם עצמו לסבב את הטבע לטובתו, וממילא יתעורר לבו באהבה גדולה ויעשה תשובה מאותה אהבה.

### מתשובה מיראה לתשובה מאהבה

לפיכך זקוקים אנו גם לתענית אסתר וגם לפורים. בתענית אסתר שהיא זמן קהילה לכל מתענים ועושים תשובה מיראה, ואז לאחר שאנו מתקרבים אל הקב"ה ומתחילים לראותו, אנו מקבלים את הכלים להתפעל ולהגיע ביום הפורים לתשובה מאהבה.

עכ"פ כל אחד צריך להתבונן בענין זה, כי בלי התבוננות אין האדם מגיע לידי תשובה מאהבה, וכשאינו מגיע לתשובה מאהבה, מתברר שלא קרא את המגילה. שהרי המגילה מלמדת אותנו להבין כך את מציאות העולם, כי המגילה מספרת את המעשה שכל אחד עובר. יש חטא והחטא מביא פורעניות, ועושים תשובה, ואז הקב"ה מביא את הישועה, ומתחילים להודות ולהלל, ואז שבים עוד יותר בתשובה. כך הוא סדר העולם.

לכן אמרו צדיקים, והנה הוא כתוב בספה"ק 'בית אהרן' (לשבת זכור), שהצדיקים יכולים לראות במגילה את כל מה שייעשה במשך כל השנה כולה, כי בסיפור המגילה כתוב כל סדר תהלוכות העולם. זהו תורה שבעל פה, לקחת את הכתובים ולקשר אותם למהלכי החיים, והרי אף את פרשיות התורה צריכים

ולהלל לה' על ילד חולה בנפש שיש לו בביתו, והסביר שבזכות אותו ילד זכה להגיע לאמונה ובטחון ולהתקרב אל הקב"ה, וכיון שהתקרב אל הקב"ה הכל נהפך עליו לטובה, ואפילו קשיי החיים נהפכו עליו לעונג.

### משל לילד בעל קשיי ריכוז

משל למה הדבר דומה, לתלמיד ישיבה שבעת השיעור הוא משוטט בעיניו לכל עבר ואינו שומע כלום, ואחר כך הוא סובל מזה הרבה, כי אינו מכיר את החומר הנלמד ונכשל בבחינות, וכשמחלקים את הפרסים אינו מקבל כלום, והרי הוא אפוף צער ויגון. מבקשים לסייע לו ומגלים שהוא בעל כשרון אלא שקשה לו להתרכז וכל דבר מסיח לו את דעתו. מה עושים? מתחילים לצמצם אותו. מעמידים לו קיר מימינו וקיר משמאלו, כדי שבעת השיעור לא יוכל להסתכל ימין ושמאל אלא יוכרח להביט על המגיד שיעור, וכן מצאו עצות שנות לבודד אותו מרעש כדי שדעתו לא תוסח. מעתה כשלא תהיה לו ברירה ויוכרח להסתכל על המגיד שיעור ולהקשיב למוצא פיו, יבין את השיעור, וממילא ירגיש טוב עם עצמו, ויצליח בבחינות, ויקבל פרסים ויעלה ויגדל למעלה למעלה. אולם עד שאינו רואה שהוא עולה וגדל, הוא בא בטענות: לא זו בלבד שהעולם כל כך רע בשבילי, עוד העמידו לי קיר מכאן וקיר מכאן וכופים עלי הר כגיגית? כל זה מפני שאינו יודע שכל מה שעשו לו, לא עשו אלא למענו, כדי להקל עליו ולהטיב לו.

זה מה שהקב"ה עשה עם בני ישראל בהר סיני. הוא אמר להם: יכול היית

טוב היה להתחיל בפסוק "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום" ולא בפסוק כזה שמראה לכאורה שהעולם נברא עם חסרון. וביותר תתחזק הקושיא לפי מה שאמרו חז"ל שהפסוק עולה על הקליפות ועל ארבע הגלויות.

התשובה היא שזהו מציאות הבריאה, כי אילו היה רק טוב בלי שום חושך, לא היה שום צורך לברוא את העולם ואת ישראל, שהרי זה כבר היה קודם בריאת העולם. החידוש של בריאת העולם הוא שהקב"ה מסתיר את עצמו, וזה נותן מקום לנבראים, וזה גורם לנבראים שיהיה להם אי בהירות לכמה רגעים, ולפעמים לכמה שבועות, ולפעמים לכמה שנים. ולאחר מכן כשיכירו הנבראים שגם מהות ההסתרה היתה הקב"ה, יגיעו להשגה גדולה מאוד. **הכח הטמון ברע להגיע על ידו להשגה נפלאה באלוקות, הוא היה התכלית של בריאת הרע.** הן אלמלא היצר הרע, לא היה יכול להיות לא שכר ולא עולם הבא ולא שום תענוג רוחני, שהרי תענוג שייך רק כשהאדם מתקשה להשיג איזה דבר ומשתוקק אליו עד שהוא משיגו.

### התקרבות אל הקב"ה על ידי הרע

יכולים לראות בחוש שמי שכל דרכיו מצליחים, קשה לו מאוד להתקרב אל הקב"ה, ומי שיש לו איזה קושי שמכריח לו להתבונן הרבה ולעבוד על עצמו מתקרב אל הקב"ה, ונמצא שדווקא על ידי הרע זוכה האדם לטוב.

לא מזמן הגיע אלינו אחד ואמר שרוצה לנדב שיעור אחד כדי להודות

לישראל?! בשביל מה? הרי חשוך להם, מה לתורה ולהם? אמר להם הקב"ה: טעות גדולה אתם טועים. אתם לא תוכלו להשיג אותי כפי שהם יוכלו להשיג, כי אין לכם רע. כולם משא ומתן יש ביניכם?! כולם קנאה ושנאה ותחרות יש ביניכם?! וכי הייתם פעם בחושך כזה שהרגשתם כאילו החיים באו אל סיומם?!

אכן בגלל שאף פעם לא היה לכם חושך כזה, לכן לא תוכלו אף פעם להשיג את ה' כפי ששיג אותם יהודי השרוי במצב של חושך. אתם מעולם לא הרגשתם חסרי אונים. אתם נמצאים בעולם שכולו טוב. וכי נאלצתם פעם להיות במקום עבודה שנמצאים גויים ונשים וכל נסיונות זמנינו ולהרגיש שהשמים נופלים עליכם?! **היהודי שבעולם התחתון נמצא שם, ומתוך החושך הוא קורא אלי ואני מושיעו, וכשאני מושיעו הוא מגיע להכיר בי באופן שאתם אינכם יכולים להכיר בי.**

כך כתב הרה"ק מפיאסצנא זיע"א (אש קודש ויקרא ת"ש), שהמלאך לעולם לא יוכל להבין מה זו דמעת האיש הישראלי, כי אין אצלם לא רע ולא יצר הרע, ואין להם כל מה שגורם חושך צער ועגמת נפש, וכיון שאינם יכולים להבין מה זו דמעת האיש הישראלי, ממילא אינם יכולים להבין מה זה הקב"ה ומה זו התורה.

#### זרונות נעשין לו כשגגות

יסוד זה כולל גם עבירות, וכי לא ידע הקב"ה שבסוף ייכשלו בני אדם בעבירות חמורות?! וכי לא ידע שלפעמים לא תהיה להם בחירה לבני אדם ויוכרחו

לשאול אתכם אם תרצו לקבל את התורה, אך אפשר שלא הייתם מסכימים. על כן אכפה עליכם הר כגיגית, ואז תוכרחו להסתכל נכון, וכשתסתכלו נכון ממילא תתחילו לראות אותי, וכך ייטב לכם ותעלו מעלה מעלה, עד שתגיעו לקבלת התורה מאהבה, אם כי הדבר יוכל לקחת כמה שנים.

#### כי ממנו נקח לעבוד את ה'

ובכלל הרע שברא הקב"ה יש גם היצר הרע, כי בלי היצר הרע, לא היה האדם מכיר את בוראו. **הקב"ה ברא את היצר הרע, כדי שיבין האדם שאינו יכול להנצל ממנו בכוחות עצמו, ויצטרך לפנות אל הקב"ה ולהתפלל אליו מעומק הלב,** ואז **הקב"ה יציל אותו מהיצר הרע, וממילא יתרגש ויתפעל באופן שאין לתאר ואין לשער,** כי בתחילה לא האמין שאי פעם יוכל להשתחרר מהיצר הרע שלו.

האדם אומר: איני רואה איך אני משתחרר ממנו, הידוע לכם כמה פעם כבר ניסיתי?! הדבר היחיד שאני יכול לקוות הוא שהמצב לא יחמיר. כל זה נקרא חושך, אבל **אם בתוך החושך יקום ויצעק אל ה'** ויתנהג כפי שנהגה אסתר, כמו שנאמר "ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותבך ותתחנן לו", **בוודאי יעזור לו הקב"ה ויצילנו מהיצר הרע, ואז תהיה התפעלותו גדולה כל-כך והשגתו בהקב"ה תהיה גדולה משל המלאכים.**

#### אחוז בכסא כבודי והחזר להן תשובה

המלאכים טענו: ליתן את התורה

וסגולת העבירה הוא בטבעה להשפיע להיפך. והנה לפעמים מצטרפים ישראל להשפיע רעות לשונאיהם, והאיך יהיה זה באפשרי, אם הוא מפאת המצות הלא בטבעה כל טוב, ואם מפאת העבירות הלא באיסרייהו קיימי. ואחשבה לדעת שהוא בעשות האדם תשובה מאהבה על העבירות, ואז זדונות נעשים כזכיות (יומא פו. ב), והנה אף על פי כן טבע עשיה זאת גרמה הרע, רק שפעולתה יהיה לטובת ישראל כמו מצוה, דהיינו שיושפע על ידי אותן העבירות רעות ויחולו על ראש שונאיהם המעיקים להם, עכ"ל.

כלומר, לפי סדר הבריאה, כל פעם שהאדם עושה עבירה, הוא מביא רע לעולם, וכל פעם שהוא עושה מצוה, הוא מביא טוב לעולם. והנה כשצריך שתהיה מפלה לרשעים, ששורשם בכוחות הרע, הכוחות שמביאים גם את המחלות בעולם, צריך כח נגדי שימית אותם. אך איך נוכל להמית אותם, הלא הטוב מביא חיות לעולם ולא מיתה. מזה הטעם נתן הקב"ה כח לעשות תשובה מאהבה, כי בתשובה מאהבה העבירה נשאת, והיות שהעבירה גרמה לאדם להכיר את בוראו בהכרה נפלאה, ונמצא שהיא השתתפה בהבאת אלוקות לעולם, לכן כח המיתה שלה מתהפך על כוחות הטומאה.

הן כל המשיכות של האדם אל הרע נובעות מאותן כוחות הרע, כוחות הטומאה, והם המה שצריכים להמיתם. מה זה שאפשר לשמוע את האדם אומר: פעם הייתי מתעניין בחדשות העולם ללא הרף, ואילו היום אינם מדברים אלי כלל. הידוע לכם למה אינם מדברים אליו?! מפני

לעבור על עבירות חמורות?! וכן שואלים רבים מבחורי ישראל: הקב"ה הלא עשה זאת קשה כל-כך, מה התכלית? מה התועלת? אכן כן, הקב"ה ידע זאת, אך אמר שאם אחרי ככלות הכל יבוא האדם לתשובה מאהבה, יתברר שכל הבריאה כדאית היתה בשבילו, כי ההשגה שמקבל האדם באותה שעה, אשר כוללת הן שהקב"ה מעולם לא זנח אותי, והן שהקב"ה נמצא אתי בתוך הקושי, והן שהקב"ה יקבל אותי יהיה מה שיהיה ועוד זאת יסייע בעדני, היא השגה שאין לה תמורה. וכי צריך יותר ממה שאמרו חז"ל שהעושה תשובה מאהבה זדונותיו נעשין לו כזכויות?! הא לך שהקב"ה יוצא עם רווח מכל זה, והיינו כי בזה דווקא מתקיימת תכלית הבריאה, שהרי תכלית הבריאה היתה שיגיע להשגה שהמלאכים אינם יכולים להגיע אליה. בזה דווקא מתקיימת תכלית הבריאה.

המלאכים אינם יודעים מה זו שבירות הלב לאחר העבירה, ואם אתה תתעורר ותבין שהקב"ה אוהב אותך תוך כדי שאתה עסוק בעשיית התשובה, תדע שבוה אתה עולה אל הפסגה, וכי יש שמחה גדולה מזו?! ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.

**ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם**

הרה"ק ה"בני יששכר" זיע"א כתב ב'אגרא דכלה' (פרשת ראה) וזל"ק: ואחשבה לדעת דהנה ידוע טבע וסגולת המצות להשפיע טובה לכל העולמות,

מאחר שעשה עליה תשובה מאהבה.

אין דבר אחר יכול לעשות זאת. המצוה יכולה להאיר את האדם לשעתו, אבל לאחר מכן משיכתו תתעורר שוב לתחיה. הדבר היחיד שיכול להמית את החיות המחיה את המשיכות שנהפכו להרגלים ולטבע שני, הוא תשובה מאהבה, כי על ידי תשובה מאהבה נעשה האדם קרוב כל כך להקב"ה, ומשתוקק כל כך לעשות רצונו, עד ששטות זו כבר אינה מדברת אליו. והרי הוא כמי שעומד ביום הכיפורים בנעילה, כולו אומר יראה וכבוד, ולפתע בא אליו חבירו ורוצה לספר לו מילתא דבדיחותא. אין זה מדבר אליו. וכל כך למה? מפני שהוא עסוק בתשובה מאהבה. וכשיש קיום לאותה תשובה מאהבה, כל החיות המושכת אל הרע - מתה.

זהו סיפור המגילה. כשתגיע לסוף הסיפור, תגיע להכרה שכל היצרים שיש לך, כל הקשיים שיש לך, כל הבלבולים, כל ההסתר שאתה מרגיש, כולם כלולים בבריאת הרע, והלא תכלית בריאת הרע היתה לברוא תורה חדשה שאין למלאכי מעלה, ונמצא שכל אלו נבראו כדי שכאשר תחזור בתשובה ותקבל השגה חדשה, תברא תורה שבעבורה נברא העולם, והרי אין שמחה יותר גדולה מזו.

שהחיות שבפנים שמשכה אותו אל החדשות מתה. ואם מרגיש האדם שחיות זו לא מתה עדיין והיא מפעפעת בקרבו עד שאינו יכול להתנתק מהפאליטיק ונמשך ללשון הרע ורכילות, העצה היעוצה בשבילו **שיעשה תשובה מאהבה, כי על ידי תשובה מאהבה, העבירה הראשונה שנהפכת עליו כזכות, ממיתה את כוחות הרע המושכים אותו אל הבלי העולם.**

זהו הסיבה שנתקיים "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם", כי כל כח ההשמדה שהיה בתחילה מחמת שנהנו מסעודתו של אותו רשע, נהפך עכשיו על כוחות הרוע להשמיד להרוג ולאבד את כולם. כל עוד עשו רק תשובה מיראה, לא היה בכח אותה עבירה להתהפך על השונאים, אך כיון שעשו תשובה מאהבה, מיד הוא נתהפך עליהם.

#### נהפכה עליהם רעתם

ומזה נוכל ללמוד לדידן, שכאשר האדם עושה תשובה מאהבה, אזי אותה עבירה אשר עד כה הוסיפה בו חיות וגרמה לו להמשך שוב ושוב לאותה עבירה, כמו שאמרו חז"ל (קידושין מ, א) "עבר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר", עכשיו היא עצמה תמית את אותה חיות





## מדור עיון תפלה

שיעור מ"ו

לזכות יחזקאל זאב מאיר בן מלכה צפורה

פטרון מדור עיון תפלה

יום רביעי פרשת ויקרא - ו' אדר ב' תשפ"ב

### תפילה מתוך אמונה שהקב"ה יכול להושיע בלי שום מהלך הגיוני

**המתאים.** וכן הוא בכל התחומים, ולמשל, בעסקנות הרפואית, כל עסקן עוסק בתחום רפואי אחר וכל אחד עובד עם בית חולים אחר. ואפילו בקרב השדכנים הוא כך, יש מי שעוסק בשידוכים דווקא לבני עשרים ושלוש ומעלה, ויש מי שעוסק בשידוכים דווקא לבני עשרים ושלוש ומטה, וכן הוא בכל דבר, כל פעם שירצה האדם איזה עזר בין בחינם בין בשכר, יצטרך לברר הרבה עד שימצא את האדם הנכון.

והנה כשהאדם זקוק למשהו מסויים, ננקוט פרנסה כדוגמא, ונעמד להתפלל, הרי הוא כנוקש על הדלת - "הריני מבקש, יש לי משפחה ברוכת ילדים ועוד יש לי הוצאות מיוחדות, האם אני יכול לקבל עזרה". וכשהאדם נוקש על הדלת, הלא פעמים הרבה יוכל לשמוע - "אני נותן רק למוסדות, לא ליחידים. אמנם אתן לך איזה סכום קטן כדי שלא תחזור בידיים ריקניות, אבל מה שחשבת

#### שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו

בברכות שמו"ע אנו חותמים ברוך אתה ה' מגן אברהם, מחיה המתים, הא-לקדוש, חונן הדעת, הרוצה בתשובה וכן הלאה. הוי אומר: חתימת כל ברכה עוסקת בגדלותו של הקב"ה שהוא חונן הדעת ורוצה בתשובה, נותן סליחה וכפרה, גאולה ורפואה, פרנסה וכן הלאה כל הענינים. נלמד בע"ה את משמעות הדבר ונראה מה משמעות הדבר ואיך זה יכול לשפוך אור על חג הפורים.

יש אנשים ששרויים בצרה וצריכים שמישהו יעזור להם. הנה יש מי שמחפש עסקן מומחה לדבר שיעזור לבנו להתקבל לאחת הישיבות, ויש מי שמחפש עסקן שיעזור לבנו לנסוע לישיבה בארץ ישראל ללמוד תורה ולמצוא שם דירה וכל מה שצריך. הן **בדרך כלל מי שעוסק בזה אינו עוסק בזה ולכן צריך למצוא את האדם**



**אפשר להשלימה, כי כל יום הוא בחינה אחרת.** וסיבת הדבר (חוץ מעניני התיקונים הנשגבים מבינתנו), **כי כל יום בא האדם להקיש על הדלת עם חבילות אחרות ועם מהלכי מחשבה אחרים, ואע"פ שנדמה לו לאדם ששום דבר לא השתנה מאתמול, מהלכי המחשבה משתנים.** אתמול חשב עדיין שיש לו עצה, אך גילה במשך היום שאין עצה זו מועילה, והיום הוא כבר בא מתוך הכרה שאין לו שום עצה. אתמול בבוקר החליט שהוא זקוק בהכרח לדבר פלוני, ואחר הצהריים חשב: "אולי באמת לא". אין שום אדם שיכול לדמות את מהלך מחשבתו שיש לו עכשיו למהלך מחשבתו שהיה לו לפני כמה שעות, בפרט מי שיש לו משפחה והרבה טרדות לו בעניני חינוך, פרנסה ורפואה, שהמצבים משתנים ומהלכי המחשבה משתנים. ואם כן כשהוא בא אל הקב"ה בדרך משל לבקש פרנסה, הוא בא אליו כל יום בכלים אחרים. כאן הוא בא בכלי גדול, כאן הוא בא בכלי קטן, כאן בכלי שחור, כאן בכלי לבן. הוא בעצם בא כל יום עם בקשה אחרת, כי אינה דומה בקשת הפרנסה של היום לבקשת הפרנסה של אתמול, אינה דומה לבקשת הדעת של היום לבקשת הדעת של אתמול, שהרי כל יום הוא צריך דעת לענין אחר, כאן הוא צריך שכל לדעת מה להשיב לפלוני וכאן הוא צריך שכל לדעת מה להחליט בענין מסוים.

**האדם מגיע כל יום עם בקשה אחרת וכל יום הוא מחדש חידוש חדש, ומהו החידוש? החידוש הוא שהקב"ה מטפל**

שתקבל ממני, לא תוכל לקבל ואתך הסליחה". אולם **בשמו"ע כשהאדם אומר "ברוך אתה ה' מברך השנים", תשובתו של הקב"ה היא: "אני באמת עוסק בזה.** נושא הוא שאני באמת מטפל בו. ביקשת כסף? נפלא מאוד, הגעת למקום הנכון. כאן יש גמ"ח בדיוק לנושא זה. טוב מאוד שהגעת הנה. אני שמח לעזור לך. בא תיכנס".

וכן הוא כשהאדם מבקש על התשובה, בין אם הוא מבקש על עצמו שכבר יוכל להפטר מהרגלי הרעים, ובין אם הוא מבקש על בנו שאינו הולך בדרך ישראל סבא (וכבר פנה לכמה וכמה מומחים ויועצים וכולם העלו חרס בידם), **הנה כשהוא מסיים ברוך אתה ה' הרוצה בתשובה, הוא נזכר שהקב"ה עונה לו: "אה! הגעת למקום המדויק ביותר.** יש גמ"ח המיועד ממש לזה". **כך בענין כל חסרון שיש לו לאדם, הוא אומר בשמו"ע שהקב"ה מטפל ממש בתחום זה ושהוא שמח מאוד לעזור לו, ואם יש עוד משהו שחסר לו ולא הוזכר בברכות הקבועות, הוא מוסיפו בברכת שומע תפילה ומסיים ברוך אתה ה' שומע תפילה, כלומר הקב"ה מטפל גם בזה, וכך יש לו לאדם תענוג נפלא כי הוא מבין שהקב"ה עומד מוכן בשבילו ורוצה לעזור לו בכל מה שהוא מבקש.**

#### חדשים לבקרים רבה אמונתך

והנה ידוע מה שכתב האר"י הק' ז"ל שהאדם צריך להרגיש שתפילתו של יום זה אינה דומה לא לתפילת היום הקודם ולא לתפילת היום הבא ואי

**ריקנים שהוא צריך שהקב"ה ימלאם, יבין שאינו יכול להשלים זאת בתפילה מאוחרת.** יש זמנים, בוקר צהריים וערב, והוא צריך כל יום לבוא ולהבין שהקב"ה מנהל גמ"ח עניין זה גם כן. **עצם ההבנה שיש לו לאדם שהקב"ה מטפל גם במשוגעים כמותו, זהו החידוש בתפילה אשר מביא לאדם שפע גדול.**

### דרכו של טוב להטיב

ומה הפשט? למה הקב"ה מנהל כל-כך הרבה גמ"חים? למה הוא מטפל גם במשוגעים כאלה? הרי מדובר בבזיונות ממש, שהרי אנשים מסבכים את עצמם בידים! התשובה היא שהקב"ה הוא זה שברא את החסרון, וחסרון זה כולל כל מיני החסרונות הקיימים בעולם, ומפני מה ברא אותו? **מפני שהוא רוצה ליתן כי דרכו של טוב להטיב. הקב"ה רוצה ליתן, הוא חפץ בקרבנותו. הוא אומר: "תבוא אלי לבקש ואתן לך וכך תתעורר האהבה בינינו".** אמנם האדם מאשים את עצמו מפני שהוא יודע שהיתה לו בחירה, אבל יחד עם כן הוא יודע שסוף כל סוף הקב"ה הוא זה שברא את העולם באופן שאפשר להיכשל בו ולהגיע לחסרונות גדולים כאלה. הוא אמנם מתבייש עד מאוד שנכשל, אבל הוא יודע שהקב"ה אינו נבהל.

הנה פעמים הרבה כשהאדם עשה איזו עבירה או איזה מעשה שטות (אשר שניהם משורש אחד כי אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות), הוא מתבייש מאוד - "הלא אתה הזוהרת אותי שלא לעשותו כי

**גם בזה.** הנה יש מי שמתבייש מאוד לבקש עזרה מפני שהוא יודע את נפשו שהוא מתקשה להחליט ושהוא משנה את דעתו ללא הרף. הוא מבקש שיעשה כך וכך, ואח"כ הוא מתקשר לפלוני - "לא, לא, החלטתי שאיני רוצה. אל תזכיר את שמיי". עובר רבע שעה ושוב הוא מתקשר אליו - "אתה יודע מה? החלטתי אולי כן תזכיר את שמיי. אולי ירצה פלוני ליתן יותר כסף". הוא משנה ללא הרף. **אולם סבלנותו של הקב"ה אין לה גבול, והתפילה נקבעה בנוסח זה שהאדם מחדש כל פעם שלהקב"ה יש גמ"ח גם לזה.**

זהו החידוש שכל אדם מחדש בתפילה. שהרי כבר הספיק לעשות חטאים בין שחרית למנחה והוא עצמו יודע מזה, הוא יודע שמאתמול עד היום חטא הרבה, והרי הוא מחדש בשמו"ע שהקב"ה סולח גם באופן זה. כשהוא אומר חנון המרבה לסלוח, הוא אומר בלבו: "לא הבנתי בלתי היום עד היכן הדבר מגיעים. אני מתבייש שהייתי צריך להגיע לזה, אבל עכשיו אני יודע שהקב"ה סולח גם למי שנמצא במצב שלי. כל-כך הרבה סבלנות?! הלא כבר הבטחתי וחזרתי בתשובה ונפלתי שוב".

וכן הוא בברכת הרפואה. **חידוש נפלא הוא שהקב"ה מרפא גם חולי זה וגם חולי הנפש וגם חולאים כאלה שלדברי המומחים אין מה לעשות להם - "איני יודע מה הם אומרים. אני יודע שהקב"ה רופא חולי עמו ישראל".** נמצא שככל שיגיע האדם אל התפילה כעני, היינו שיבין שהגיע עם כל מיני כלים חדשים

כי איני יודע אם שמעת עליה ואולי לא תאמין לי או תצחק ממני". הנה אם השני הוא אחד שעוסק בתחום זה יומם וליילה, יאמר לו: "כבר באו אלי אנשים הרבה יותר חשובים ממך שכפי הנראה סובלים מבעיות הרבה יותר קשות משלך, כך שאיני נבהל וח"ו שום דבר לא יעורר אצלי צחוק או גיחוך". ויש שיוסיף: "מה נראה לך, מדוע אני עוסק בזה? כי גם אני סבלתי מזה וב"ה השתחררתי ועכשיו אני מנסה לאחרים. ובכן, אני אומר לך - הקב"ה יעזור לך גם-כן, עוד תראה שתזכה לישועה".

**כשהאדם מרגיש שפלוגי יעזור לו כי פלוגי אינו מסתכל עליו כעל איש נחות ובוודאי לא יצעק עליו אלא רק ידריך אותו בדרך הישרה, הוא מוכן להיעזר בו.** יש שהאדם אינו מוכן להיעזר במומחים כי הוא מרגיש שבשותו גדולה מנשוא - "לא! בשום פנים ואופן לא אלך למטפל. אסתדר בכוחות עצמי!". אבל למה לא תפנה לעזרה? הרי תוכל לחסוך כל-כך הרבה סבל. "לא! בשום פנים ואופן". אך **כשהאדם בא אל הקב"ה, הוא יודע שהקב"ה לא יצעק עליו, אלא יכניס אותו תחת כנפיו ויעזור לו.** הן זוהי הסיבה שהקב"ה פתח כל-כך הרבה גמ"חים וממתין לטפל בכל חסרונותיך **שבכל יום ויום, מפני שהוא עצמו ברא את כל החסרונות שעליהם אתה בא לבקש, והכל מפני שרצונו לעזור לך.**

הרי כך אמרו חז"ל (ע"ז ד, ב) שבני ישראל לא היו ראויים לאותו מעשה (מעשה העגל) והקב"ה זימנו להם כדי להורות תשובה לרבים. הא לך שהקב"ה

הוא מסוכן ואנכי לא הקשבתי לקולך..." תחשבו על אברך שאביו הזהיר אותו לאמר: "אל תעשה השקעה של מאה אלף דולר כי הרבה אנשים כבר עשו כן ופשטו את רגלם. אפילו יש לך את הסכום הזה אל תעשה אותו, וכל שכן אם אין לך ואתה הולך ללוות בשביל זה". הוא הזהיר אותו חוזר והזהיר: "אל תעשה את השטות הזאת. אל תתפתה מטיפש פלוגי אשר אינו רוצה כלל בטובתך כי אם בכספק, וכשתיפול, לא יבוא לעזרתך". אך האברך לא שמע לקול אביו, הוא עשה את ההשקעה והפסיד את כל הסכום. הנה מה יעשה עכשיו? היוכל לבוא לאביו ולומר לו: "תעשה לי טובה אני צריך קצת כסף לצרכי שבת?" הלא בוודאי יאמר האברך: "אל כולם אלך לבקש רק לא אל אבי. אפילו לא אספר לו שהפסדתי את ההשקעה, כי רק יצעק עלי ומה זה חסר לי".

כל זה הוא אצל בשר ודם, אבל אצל הקב"ה אין הדבר כן, כי **הקב"ה הוא זה שברא את המושג חטא, את השטות ואת הרע,** כמו שנאמר (ישעיה מה, ז) "יוצר אור וגו' ובורא רע". הוא אמנם צוה אותי לבחור בטוב, אבל **תוך כדי שצוה אותי בכך, הוא עצמו סיבב שהרע יעטוף את האדם ושיהיה קל מאוד להכשל בו, ולכן ברא את התשובה כי ידע מראש שהאדם ייכשל.** זוהי הסיבה שהקב"ה אינו נבהל כשהוא רואה שהאדם נכשל.

#### יצרתיו אף עשיתיו

יש ויבוא אחד אל השני ויאמר לו: "יש לי איזו בעיה אך אני מתבייש לגלותה לך

ידעתי?!". זה מה שהקב"ה רוצה במצות תפילה וכדאייתא במסכת **ברכות** (כט, א) שכל תפילה צריכה חידוש, רק כשיש לאדם חידוש הוא יכול להתפלל תפילת נדבה.

### עד אנה אשית עצות בנפשי

ידוע שלאחר שהצליחו להבריא את הרה"ק **מרוז'ין** זיע"א לעסטרייך, כשראה שמקורביו עמלים למצוא עצה איך להצילו מחובת ההסגרה לרוסיה, אמר להם כך: דוד המלך ע"ה אמר (תהילים יג, א): "עד אנה אשית עצות בנפשי יגון בלבבי", הפירוש הוא: **כל עוד האדם אומר אשית עצות בנפשי, דהיינו שהוא סבור להסתדר לבדו, אזי יגון בלבבו. וברגע שהוא מבין שאין לו שום מהלך ופונה אל הקב"ה מתוך הכרה זו, אזי הקב"ה מושיעו.**

עומק הדבר הוא, כי **כל עוד יש לו לאדם עצה, הוא רחוק מהקב"ה.** הגע עצמך! למה אתה יכול להרגיש שישועתך קרובה לבוא רק כשאתה רואה איזה מהלך הגיוני? כי בלבך אתה מרגיש שהקב"ה מוגבל. מה לעשות? במדרגה זו אתה נמצא עכשיו. במוח אינך סבור כך, שהרי אתה אומר אני מאמין כל יום. אבל **בלב אתה מרגיש ככה וכל זה מפני שלא ראית עדיין שהקב"ה מסוגל לעשות דברים שאין להם מהלך הגיוני.** וכיון שמדרגת האמונה שלו נמוכה כל-כך, לכן יש לו הנהגה של הסתר פנים מדה כנגד מדה. אבל **אם יזכה האדם על-ידי תפילה והתבוננות להגיע לאמונה אמיתית בלב שהקב"ה יכול**

אומר: "אני בראתי את החסרון כדי שילמדו כולם ויידעו להשתמש בגמ"ח זה". זה מה שהאדם צריך להבין בענין התפילה וזה מה שיתן לו חיזוק גדול בתפילתו.

### אכן יש ה' במקום זה ואנכי לא ידעתי

והנה **כאשר האדם נקלע לצרה גדולה מן הרגיל או קורה לו מקרה שמעורר אצלו פחד גדול ומרגיש שחיינו נחרבים, אף אז רצון הקב"ה שיתפלל ושיתחדש לו בתפילתו שיש לו גמ"ח גם לזה.** ונמצא שחידוש זה יתחדש לו הודות לצרה זו דווקא. הנה מצוי מאוד שאחד פונה בתדירות לאיזה נדיב להתרימו לצרכי מצוה, ומפעם לפעם הלה זורק לו איזה סכום, פעמים מאה דולר, פעמים חמש מאות, ופעמים אפילו אלף, והוא מאושר מאוד. והנה יום אחד התעורר בעולם איזה צורך גדול של פיקוח נפש, כגון מה שמתרחש בימים אלה באוקריינא, ואז נודע למיועדנו שנדיב זה שזורק לו סכומים קטנים מסוגל לכתוב טשעק של מאה אלף דולר. הוא מרים את גבותיו בתמיהה: "ככה?! לא ידעתי שהוא כזה גביר! ידעתי שיש לו לב טוב, אבל לא העליתי בדעתי שהוא מסוגל להוציא מחשבוננו סכום כזה. חידוש הוא בשבילי". אף כאן, כשהאדם נקלע למצוקה גדולה, צריך שיתחדש לו חידוש זה, וכה יאמר בלבו: "ידעתי גם ידעתי שהקב"ה יעזור לי כמו שעזר לי עד כה, אבל עמוק בלבי לא קלטתי בלתי היום שהוא מסוגל אף להוציאני מהמשבר שנקלעתי בו עכשיו. האמנם?! אף לזה הוא מסוגל ואנכי לא

שחזרו בתשובה שלמה על-ידי התעוררותם של מרדכי ואסתר, זכו לישועה ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם. וידוע מבעל קדושת לוי ומשאר ספרי החסידות שהשמחה הגדולה שהיתה להם כנאמר "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", נבעה ממה שראו **איך הקב"ה מושיע אותם בתוך הטבע**, שהרי **כל הנס מתחילתו לסופו היה בתוך דרכי הטבע**. במקרה נלקחה אסתר למלכה, במקרה שמע מרדכי את בגתן ותרש מתוועדים להמית את אחשורוש ושלח להודיעו, במקרה רצה אחשורוש להכיר לו טובה, ורק כשנתקבצו כל המקרים נודע שהקב"ה סיבב את הכל כדי להציל את עמו מגזירת המן ואחשורוש, אך לא היה שם שום דבר היוצא מגדר הטבע דוגמת קריעת ים סוף. **זו היתה השמחה הגדולה שראינו בחוש שסדר הטבע מתנהג גם כן בהשגחה פרטית** אלא שהוא בלבוש של טבע.

והנה ה'בני יששכר' בספרו "ריח דודאים" על מסכת מגילה (ג, א) כתב בענין הכתוב שם "אסתר סוף כל הניסים", שהכוונה שהוא סוף כל הניסים הנגלים ומאז התחיל מהלך חדש של ניסים נסתרים. וכתב שם בלשונו הקדוש: היה בזה הנס פעולת האמצע, שיש בו

לעזור לו בלי שום מהלך הגיוני (כן כן, הקב"ה מטפל גם בבניות כאלה, יש לו גמ"ח גם לזה)<sup>ט</sup>, יזכה להנהגה גלויה.

אכן כשהאמונה נטועה בלבו של אדם, איננו צריך לדעת איך תבוא לו ישועתו. משל למה הדבר דומה, למי שנקלע לחובות עצומים של עשר מליון דולר. אומר לו אחד: "לך לפלוני, הוא מטפל במצבים כאלה". שואל אותו האדם: "למה ללכת לפלוני, הרי פלוני לא יתן לי עשר מליון דולר. אפילו יהיה עשיר כקרח לא יתן לי עשר מליון דולר, שהרי איש פרטי אנכי ואיני מחזיק בשום מוסד". אכן גם כלפי הקב"ה האדם מרגיש כך בלבבו. הוא אומר בלבבו: "אני מאמין שהקב"ה יכול ליתן לי עשר מליון דולר, שהרי לא הכסף ולו הזהב, אבל ביני ובינך, הקב"ה אינו הולך ליתן לי עשר מליון דולר. אני יודע, כי הקב"ה רוצה ממני משהו ויש לו חשבונות רבים". אך עם כל זה הקב"ה אומר לו: "הבה נדבר, יש לי עצות גם בשביל מצבים כאלה". **זה מה שהקב"ה רוצה, שהאדם יסיר את ההסתר פנים של אמונתו, ואז הוא יסיר את ההסתר פנים שלו.**

### אסתר סוף כל הניסים

וכאן אנו מגיעים לחידוש השייך לפורים. בני ישראל היו בעת צרה, וכיון

ט. ראה בספר 'אמרי פנחס' שער אמת ואמונה אות לט מדברי הרה"ק רבי רפאל מבערשיד ז"ל: והיה בעת אשר השתדל והוכיח על כל דבר שבעולם הן דבר גדול או קטן - איז נאר דער אויבעשטער. בעטין דעם אויבעשטער - איז נאר דער אויבעשטער, ווי אזוי צו בעטין - איז נאר דער אויבעשטער, מע זאל וויסן אז עס איז נאר דער אויבעשטער - איז אויך נאר דער אויבעשטער. [הכל מהש"ת, לבקש מהש"ת - הוא מהש"ת, כיצד לבקש - גם כן מהש"ת, לדעת שהכל מהש"ת - גם זה מהש"ת!]. ראה שם כמה מאמרי קודש בענין זה.

מופלא שהתרחש בחרקוב שבאוקריינא. הללו פרסמו ברחבי אוקריינא שכל יהודי שרוצה לצאת, יירשם, וכך כל פעם שמתמלאת להם רשימה של אנשים הרוצים לצאת, הם שולחים אוטובוסים לאוספם ומבריחים אותם מהמדינה המדממת. אכן היות שאינם יכולים להוציא יותר מדי אנשים ביום אחד, יש להם רשימה מיוחדת לכל יום ויום, כאשר בכל יום אוספים אנשים מרשימה אחת בלבד. והנה קרה השבוע שזה שאחראי על הרשימות טעה והתבלבל בין הרשימה של יום שני לרשימה של יום שלישי, כך שכל אלה שהיו אמורים לצאת ביום שלישי הוצאו כבר ביום שני, וכל אלה שהיו אמורים לצאת ביום שני, הוצרכו להשאר במקומם עד יום שלישי. צוות המצילים באו בטענה על האחראי למה לא נזהר מספיק, אך הלה הצטדק לאמר כי רק בשר ודם הוא, לא מלאך, וקורה לפעמים שבשר ודם טועה. מה התברר לאחר מכן? התברר שמחמת טעותו של 'אחראי הרשימות', הוצאו ביום שני ח"י יהודים שהתגוררו בבנין אחד בחרקוב ואשר היו אמורים לצאת רק למחרת ביום שלישי, וכעבור שעות ספורות מאז שהוצאו, הוטלה פצצה על בנין מגורם ולא נשאר ממנו יותר מתל עפר ואפר.

נו! אחרי שראינו כזאת, היש מישהו שיכול לבוא ולהכחיש את המציאות שהקב"ה משקיף מלמעלה ומסבב סיבובים להציל את בניו אהוביו הגם שהם נראים כפי שהם נראים?! איך מתרחשים ניסים כאלה? אתם יודעים איך? על-ידי שבני ישראל מוסרים את

סגולת שתי הקצוות, דהנה היה נס מלוכב בטבע בבחינת שם אלוקים, כי טבעי היה שאחשורוש בעבור אהבת אשתו הרג את המן ושמע לעצת אשתו האהובה לו באמרה יכתב להשיב את הספרים, אבל עם כל זה היה בזה סגולת הנס נגלה כמו שאי אפשר להכחיש נס נגלה שהוא בהשגחת המשגיח הכל יכול, כך אי אפשר לשום בר שכל בראותו כל הענין אשר נעשה וכל הפעולות שקדמו עד אשר הוכן הנס הזה, אין מבוא לשום בר שכל שיאמר כי זה נעשה בלא השגחת המשגיח.

ה'בני יששכר' מבאר שנס זה היו לו שתי המעלות ונמצא שהיו לו שתי תכליות הן לפרסם שם אלוקים והן לפרסם שם הוי"ה, כי הנה בדרך כלל הנוסח בכל הספרים הוא שבנס פורים נזכרנו שהקב"ה נמצא גם בתוך הטבע ושהוא עושה לנו ניסים גם בתוך הגלות, אך כאן הנוסח של ה'בני יששכר' הוא כזה: הלא תכלית הנס היא לפרסם שמו הגדול בעולם. כל יושבי תבל ראו שהקב"ה בקע את הים ואף אחד לא היה יכול להכחישו, ובזה נתגלה שם הוי"ה. ושם אלוקים מגלה שהקב"ה מנהיג את הטבע. אך כשיש סדר חזק כזה בטבע, אשר הנהגת המשגיח ניכרת בו בבירור, אזי מתגלים שתי השמות כאחד, וזה טובה גדולה לעולם.

**טעות מכוונת - יד ההשגחה בחרקוב שבאוקריינא**

הנה אך אתמול שמענו מפי מכרנו, חברי "יד ישראל" מצילי הנפשות, על נס

ובכן, מה היא העבודה מעתה?  
**העבודה היא שהאדם יאמין שהגם  
 שהכל צריך להתנהל על-פי הטבע, אין  
 שום דבר מוגבל מישועת ה'.** ולא  
 עבודה קלה היא, כי היות שהאדם יודע  
 שהכל צריך להתנהל על-פי סדר הטבע,  
 כל אימת שהוא זקוק לישועה, מוחו גורם  
 לו להתחיל לצייר במחשבתו איך תבוא  
 לו ישועתו, וכשלא יעלה בידו לצייר דרך  
 הישועה במחשבתו, יפול בזרועות היאוש.

רצה הקב"ה שהאדם יעשה יחוד  
 במוחו, היינו **שיידע מצד אחד שהכל  
 מתנהל על-פי סדר הטבע,** ומצד שני  
**יזכור שאינו יכול לצייר הישועה  
 במחשבתו,** כי מהלכים רבים יש לו  
 להשי"ת להושיעו הגם שאינם עולים על  
 דעתם של בני אדם.

#### היד ה' תקצר?! - סיפור השגחה

סיפר לי יהודי תושב חו"ל שבתו  
 חשקה נפשה לעלות ארץ ישראל  
 ולהתפלל במקומות הקדושים. אך הוא  
 עשה חשבון ויצא לו שהוצאות הנסיעה  
 עם כל הכרוך אליה, מזון ואכסניה וכו'  
 מסתכמות בסכום גדול יותר מכפי יכלתו  
 והודיע לבתו שאינו מסוגל לשלם לה את  
 ההוצאות. בתו סברה וקבלה, אך אמרה  
**שהיא מאמינה שהקב"ה יכול לעזור  
 בדרכים אחרות.** לא עברו כמה ימים  
 והנה הגיע איזה עשיר למוסד הלימודים  
 של הבת ואמר למנהל המוסד שיש לו  
 איזה ילד שהוא צריך לשלחו לארץ  
 ישראל לשבועיים ימים והרי הוא זקוק  
 לשתי נערות אחראיות שילווחו והוא יקח  
 על עצמו את הוצאות הנסיעה עם

**נפשם. מסירות נפש מביאה סייעתא  
 דשמיא.** וכך נתגלה גם שם הוי"ה וגם  
 שם אלוקים.

#### אמונה בהשגחה פרטית

וכעת ניקח זאת לענין האמור לעיל  
**מהרה"ק מרוז'ין** על הפסוק עד אנה  
 אשית עצות בנפשי. כשהקב"ה עושה  
 ניסים גלויים לבני ישראל, כגון קריעת  
 הים, ירידת הלחם מן השמים וכו' אזי יותר  
 קל לו לאדם להאמין שאין שום קושי או  
 צרה שבעולם שהקב"ה אינו יכול להושיע  
 בו, כי אם הוא יכול לקרוע את הים, הוא  
 יכול גם לפתוח את פי הארץ שתבלע את  
 קרח ועדתו. מה בין זה לזה? הלא הקב"ה  
 מסכים לנהוג את העולם באופן של שידוד  
 מערכות. וכפי שכתב **הרמב"ן** שהיתה  
 תקופה שבה אמר הקב"ה: "אני רוצה  
 להנהיג את העולם באופן זה". ובאותה  
 תקופה קל היה לאדם לקיים את דברי  
 הרה"ק מרוז'ין להאמין בהקב"ה שיושיע  
 הגם שאין שום עצה נראה לעין.

אבל בתקופת מרדכי ואסתר, הקב"ה  
 הודיע: "מעתה איני הולך לשדד מערכות,  
 אלא הכל יתנהל על פי הטבע. אני אומר  
 לכם ברור: מעתה לא אפתח לכם ארובות  
 השמים להוריד מהם מטבעות כסף". ככה  
 זה. יש התקופות משתנות. היתה תקופה  
 של תנאים, היתה תקופה של אמוראים  
 וכן הלאה. בכל תקופה רוצה הקב"ה  
 שיתגלה שמו בעולם באופן אחר. תכלית  
 העולם בדורנו השפל היא אותה תכלית  
 שהיתה לו כשהיה דור דעה, להגדיל שמו  
 הגדול בעולם, אלא שבכל דור יש דרך  
 אחרת לכך.

'נשמה', יתומה מאב ואם שבורת לב שמתגדלת אצל קרוב משפחתה. אכן יש שהקב"ה עושה את האדם ככוונה תחילה יתום בשביל תכליתו. זה לא ניתן להשגה. **הקב"ה בורא שברון לב, הוא בורא מין בטחון כזה שהאדם מרגיש תלוי בו לגמרי.** אין לי כלום. להיפך, יש לי חסרונות, יש לי קשיים, יש לי פרשיות שאני סוחב אתי, אבל אני דופק על שערי שמים כי אני יודע שיש לו להקב"ה גמ"ח גם לאנשים כאלה. כזו היתה תפילת אסתר וכך המשיכה את הישועה.

הדבר מוזכר שוב במדרש שם (ט, א) והוא מבהיל מאוד, וזה לשון **המדרש**: ותשא אסתר את עיניה ותרא את פני המלך והנה עיניו כאש בוערות מרוב החמה אשר בלבו (באותו רגע הבינה אסתר שהיא נכשלה - המלך זועם) ותכר המלכה את קצף המלך ותתבהל מאוד ותפג רוחה, ותשם ראשה על הנערה הסומכת ימינה. וירא אלוקינו ויחמול על עמו ויפן לצער היתומה אשר בטחה בו ויתן לה חן לפני המלך...

אכן כן, לא היה לה עם מה לבוא. וכך דיברה עם הקב"ה: "אין לי כלום, אך אני פונה אליך אלי שבשמים ממקום זה כי אין לי אל מי לפנות חוץ ממך". באופן זה הקב"ה שולח את ישועתו, כי **באופן זה שהאדם מרגיש שאין לו שום מהלך, הוא מגיע אל הקב"ה נקי**, וזה גורם שיתגלה בעולם גם שם הוי"ה וגם שם אלוקים. כשאנו קוראים את סיפור המגילה, אנו צריכים לנסות להכנס מעט לנעליה של אסתר. היא אומרת למרדכי: "אין שום דרך לבוא אל המלך. אסביר

האכסניה וכל מה שצריך ואף ישלם להן שכר טרחה. הלך מנהל המוסד ובחר בשתי נערות ואחת מהן בת זו מבלי שיידע מאומה על השתוקקותה לנסוע לארץ ישראל...

הא לכם ישועה שהגם שבאה בדרך הטבע אף אחד לא היה יכול לציירה מראש. ומעשים שבכל יום הוא. אל תצייר את הישועה. האמן שתבוא הישועה, שמח ורקוד, אבל אל תצייר, כי ברגע שהאדם מצייר את הישועה, הוא מתחבר לקליפת עד אנה אשית עצות בנפשי.

### זה עני קרא וה' שמע

הנה **במדרש** (אסתר רבה ח, ז) מפורשת תפילת אסתר בלכתה אל אחשורוש וזה לשון המדרש: ותתפלל ותאמר: ה' אלוקי ישראל אשר משלת מימי קדם ובראת את העולם, עזור נא אמתך אשר נשארתי יתומה בלי אב ואם, ומשולה לענייה שואלת מבית לבית, כן אנכי שואלת רחמך מחלון לחלון בבית אחשורוש, ועתה ה' הצליחה נא לאמתך הענייה הזאת והצילה את צאן מרעיתך מן האויבים האלו אשר קמו עלינו כי אין לך מעצור להושיע ברב או במעט, ואתה אבי יתומים עמוד נא לימין היתומה הזאת אשר בחסדך בטחה, ותנה אותי לרחמים לפני האיש הזה כי יראתו והשפילוה לפני כי אתה משפיל גאים.

מבואר מדברי המדרש **שכוחה של אסתר להביא את הישועה היה דווקא מפני שלא היה לה כלום.** היא היתה



**אדרבא, דווקא מפני שאין לך שום מהלך על-פי טבע, תוכלי להמשיך את הישועה. אסתר אכן מסרה את נפשה והישועה באה.**

**זהו האור שהקב"ה מלמדנו בישועת מרדכי ואסתר ובקריאת המגילה בכל שנה ושנה ואור זה צריך להאיר את דרכנו בכל השנה כולה.**

לך! אני נמצאת שם ואני יודעת מה הכללים. ההולך בלי הזמנה כמוהו כמאבד עצמו לדעת". ומרדכי השיב לה: "הייתי מסכים לדברייך אם לא שראיתי שהקב"ה זימן אותך להיות בדיוק במקום זה. הן שאלתי את עצמי עד היום למה סיבב הקב"ה שתילקחי למלכה לאחשורוש, ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות..."

מרדכי הכריע לך שתלך ואמר לה כי





## מדור הילולא דצדיקיא

נלמד לזכות דוד בן פיגא ומשפחתו  
פטרון מדור הילולא דצדיקיא

ערב שבת קודש כי תשא - י"ז אדר א' תשע"ט

### הגאון רבי יואל ב"ר שמואל סירקיש הבית-חדש זצ"ל

נסתלק לגנוי מרומים ביום כ' באדר ה'ת'

שם חיבורו "בית חדש", משום שבהסתלקותו מן העולם החזיר את נשמתו טהורה ונקיה כפי שהיתה בעת ירידתה לעולם - בית חדש.

אף הבעש"ט הקדוש בחר להעמיד את משכנו במעז'יבוז משום שהרגיש את הרושם דקדושה שהותיר שם הב"ח, בשכנו שם כמאה שנים קודם לכן, בטרם עבר לקראקא.

#### הלכתא כוותיה

צדיקי החסידות היו מסתמכים והולכים על פסקי הב"ח בין לקולא ובין לחומרא, והמפורסם הוא פסק הב"ח המתיר 'חדש' בזמן הזה בתבואה של גויים כנגד פסק השולחן ערוך. כי הנה בשו"ע או"ח (סי' תפ"ט ס"י) פסק: "אסור לאכול חדש אף בזמן הזה, בין לחם בין קלי בין כרמל, עד תחילת ליל י"ח בניסן; ובארץ ישראל, עד תחילת ליל י"ז

#### רפאות תהי לשריך

נחשב לאחד מגדולי רבותינו הן בגלל חיבורו על הטור והן בגלל הגהותיו על הש"ס. והרי כלל הוא בידינו שכל חיבור שנתקבל בכל תפוצות ישראל כנכס צאן ברזל, סימן הוא שמחברו עסק בתורה לשמה ולמד בקדושה ובטהרה.

הן כך דיבר בקדשו הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זיע"א: **כל חולה שהיה נכנס בד' אמותיו של הב"ח בשעה שהיה עוסק בתורה, היה מתרפא.** וסיבת הדבר כי כל החולאים באים מקליפות וקטרוגים, והב"ח בעת לימודו היו דברי תורתו שמחים ומאירים כנתינתם מסיני, וממילא היו מתבטלים כל הקליפות והקטרוגים וכל החולים היו מתרפאים כפי שנתרפאו כל החולים במעמד הר סיני.

הרה"ק רבי חיים חייקל מאמדור זיע"א אמר: לכן נתקבל שמו בעולם על

**שהבעש"ט הקדוש** שאל בחלומו הלכה כמאן בענין תבואה חדשה של גויים בחו"ל, והשיבוהו שארבעים יום קודם פטירת הב"ח ציננו את הגיהנום לכבודו ולכבוד מה שפסק להתיר חדש של גויים בחו"ל. בקומו משנתו צוה הבעש"ט להביא לו שכר העשוי מתבואה חדשה ושתה אותו, באמרו: **כדאי הוא הב"ח המתיר חדש בזמן הזה בחו"ל לסמוך עליו.**

ועוד סיפר: בילדותי שמעתי מפי מגידי אמת, שפעם התיישב גדול אחד על שולחנו הטהור של הגה"ק מצאנז זיע"א, והגה"ק כיבדו במאכל 'קאשע' (כוסמת) לאות חיבה וידידות. מיאן גדול זה לאכול מפני שהיה מעורב בזה חדש האסור באכילה לפי השולחן ערוך. לחש לו הגה"ק מצאנז באזניו: היות שנפסק בבית דין הגדול שבשמים כשיטת הב"ח להתיר תבואה חדשה של גויים בחו"ל, לכן אם לא תאכל מה'קאשע', אכריז עליך שאתה 'זקן ממרא'.

עוד הביא הגאון **רבי שלמה זלמן עהרנרייך** זצ"ל אב"ד שמלויא משם הגה"ק **רבי שמשון מאוסטראפאלי** זיע"א שכתב: **על-ידי פלפולה של תורה מכלים את החיצונים, והב"ח בפלפולו להתיר חדש של גויים בחו"ל, כילה וביער את כל החיצונים שהיו בכל סביבותיו עד ארבע מאות פרסה.**

#### על מזבח הדפוס

כשהב"ח ביקש להדפיס את ספרו, פנה הגאון בעל **מגלה עמוקות** זצ"ל אל המדפיס בלאט והורה לו שלא להדפיסו,

בניסן". ושוב פסק כן ביו"ד (רצג ס"ב): "איסור החדש נוהג בין בארץ בין בחו"ל, בין בשל ישראל בין בשל עובד כוכבים".

ויצא הב"ח כנגד פסק זה בהוכיחו מסוגית הש"ס והראשונים שאין איסור חדש בתבואת גויים, וכך כתב: "אמנם **המנהג פשוט במלכותינו לנהוג היתר,** ואף גדולי התורה שהיו לפנינו, מהר"ר שכנא ז"ל ומהר"ר שלמה לוריא ז"ל ותלמידיהם, לא היו אוסרין, ושותין השכר שנעשה מתבואה שלא התירו העומר, זולת מקצת חסידים מקרוב נזהרו באיסור זה. ואני בימי חורפי בלמדי מסכת קידושין לפני שלושים שנה, שמתי אל לבי לעיין בהוראה זו, וראיתי שאינה הלכה פסוקה, ושאלתי את המאור הגדול כמוהר"ר ליבא ב"ר בצלאל ז"ל (המהר"ל מפראג), והצעתי לפניו מה שהעליתי במצודתי, גם לפני שאר גדולי התורה, ולא היה מי שסתר את דברי".

וסיים הב"ח את דבריו בלשון דלהלן: "ולכן אין לשום גדול להורות הוראה לאיסור היפך המנהג שנהגו על פי גדולי ישראל להיתר, ומי שרוצה להחמיר לעצמו, מידת חסידות הוא ולא יורה לאחרים דלא ליתי לאינצווי, ודוקא במי שהורגל בשאר פרישות ומפורסם לחסיד רשאי לנהוג לאיסור גם בזו".

#### מן השמים הסכימו כמותו

ואכן הבעש"ט הקדוש היה מורה לנהוג בזה כשיטת הב"ח, ולאחריו הורו כן גם תלמידיו זיע"א, וכן סיפר הגה"צ **רבי אלחנן הלפרין** זצ"ל אבד"ק **גאלדערס גרין** שבלאנדאן (שיחתן של עבדי אבות)

הב"ח ונפל למשכב והורה לדיינים שבביתו שידונו מעתה דיני תורה בלעדיו.

### הוצאת פסק דין לאור קודם הסתלקותו

יום אחד נכנסו שני אנשים להתדיין בעוד הב"ח שוכב בחליו, כאשר האחד תובע את חברו שש מאות זהובים בשטר חתום כדת וכדין עם שני עדים כשרים, והשני צווח ככרוכיא שהשטר מזויף. כששמע הב"ח את הקולות, ביקש לדעת על מה נסוב הדין-תורה.

משסיפרו לו הדיינים, פסק את פסקו על אתר כי השטר מזויף. הביעו הדיינים את תמיהתם בפניו, שהרי שטר חתום הוא ואיך אפשר לטעון כנגדו שהוא מזויף, ואף אם יאמר שרואה הוא בעיני רוחו שהוא מזויף, הלא כלל הוא בידינו שתורה לא בשמים היא.

הסכים עמהם הב"ח וביקש להכניס את התובע. משנכנס התובע, ביקש ממנו להודות שזיף את השטר, אך התובע סירב להודות. חשב הב"ח שהוא מתבייש להודות על איולתו בפני כל הדיינים, ביקש מהם שייצאו ואז פנה שוב אל התובע להודות, ומראה שעדיין הוא מתמהמה, אמר לו הב"ח: "אם תודה על האמת, מבטחני אני לך שתהיה עמי במחיצתי".

ויהי הדבר לפלא, כאשר מיד לאחר גמר דין זה, יצתה נשמת הב"ח בטהרה, כאשר נראה היה כאילו המתין להוציא פסק-דין זה לאורה על מנת שיוכל לעלות השמימה.

ואכן המדפיס דחה את הדפסת הספר עוד ועוד על-פי הוראתו של הגאון, וכבר עבר שנה תמימה ועדיין לא עלה על מזבח הדפוס.

אז עלה בדעתו של הב"ח שראוי לו לבקש הסכמה לחיבורו מהמגלה עמוקות. שלח לבקש ממנו הסכמה, אך הגאון סירב ליתן לו. שלח לו לבקש בשנית ושוב סירב ליתן לו. התעורר לו לב"ח טינה בלבו על המגלה עמוקות, ומחמת טינה זו, חלה בנו של המגלה עמוקות והגיע לשערי מות ר"ל.

בכה המגלה עמוקות והתפלל על בנו, עד שנגלה אליו אליהו הנביא ע"ה ואמר לו, כי באה לו צרה זו מחמת הטינה שיש לו לב"ח עליו, ואם לא יפייס את הב"ח לא יוכל הבן להשאר בין החיים.

שלח המגלה עמוקות לפייס את הב"ח, אך הב"ח לא רצה להתפייס ושטח את טענתו כנגד המגלה עמוקות מדוע אינו רוצה להסכים על חיבורו, וכי דברים שאינם ראויים מצא בו?!

השיב לו המגלה עמוקות: אינני רוצה להסכים על חיבורך כי שמעתי כרוז מן השמים שכאשר ידפיסו את חיבורך תסתלק מן העולם, ורצוני שתאריך ימים על האדמה.

שלח הב"ח להודיע לו: בהדי כבשי דרחמנא למה לך? באתי לעולם בשביל חיבורי זה ומבקש אני את הסכמתך!

סבר המגלה עמוקות וקיבל, העניק לב"ח הסכמה על חיבורו והחיבור עלה על מזבח הדפוס. ואכן אז תיכף חלה

## הצלת רשעים מן הגהינום

סיפרו הצדיקים שכאשר עלה הב"ח השמימה, באו הרשעים שבגיהנום בטענה, כי הנה בדרך כלל כאשר הצדיקים עולים למעלה בבוא עת קצם, הם עוברים דרך הגהינום ומושכים מן הגהינום כמה מן הרשעים, אבל הב"ח מאחר שלא היה לו שום חטא, לא רצו להעבירו דרך הגהינום, וטענו הרשעים שאינם מסכימים לכך כי רוצים הם שיעבור דווקא דרך הגהינום וימשוך כמה מהם החוצה.

יצא אז כרוז מן השמים שיבדקו אם בכל זאת עבר הב"ח על איזו עבירה כדי שיוכלו להעבירו מחמתה דרך הגהינום. לפתע בא איזה מלאך שדוף וסיפר: פעם עמדה בשוק עגלה שהיתה קשורה לשור וחמור, וכשעבר הב"ח עם מגבעתו המיוחדת, נפחדו השור והחמור ממנו ונעו קצת מחמת הפחד (ולגירסא אחרת נתעטש הב"ח ונפחדו מחמת העיטוש), ונמצא שיש בידו גרם איסור הנהגת כלאים.

ציננו את הגהינום ארבעים יום כאמור למעלה, ואז נכנס הב"ח אל הגהינום כשהוא צונן לשעה וחצי והציל ממנו כמה נשמות...

לאחר מכן, כשהגיע הב"ח לשיבה של מעלה, נעשה שם רעש גדול בעבור שהתיר חדש בתבואת גויים בחו"ל, וכיבדו אותו לשאת דרשה בסוגיא זו להוכיח את שיטתו מתורה שבעל פה. הב"ח עלה לשאת את דרשתו, ונמשכה דרשתו במשך שלושים ימים תמימים.

## התרת עוף על-פי פסק הב"ח

פעם התעוררה שאלה על כשרותו של עוף אצל הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א, ולאחר משא ומתן נתברר שההלכה תלויה בין הב"ח שמתיר לשאר פוסקים שאוסרים. ביקשו האנשים להחמיר כשיטת שאר הפוסקים ודלא כהב"ח.

אמר להם הרה"ק מלעלוב: כשהתרנוגלת מטילה ביצים, לא כל הביצים מצליחות, ואף אלו שמצליחות ומגדלות אפרוחים, הלא הרבה מן האפרוחים מתים בקטנותם, ואף אלו שנותרים בחיים, רק מעט מהם מגיעים לקהל החרדים, ואף מיעוט זה, חלק גדול ממנו נפסל בעת השחיטה, והנה כאשר נתמזל מזלו של תרנגול זה ועבר את כל השערים עד שהגיע לכאן וזכה שיבואו יהודים יראים ושלמים ויברכו עליו לאכלו בקדושה וטהרה, כיצד זה תקילו ראש לאסרו דלא כהב"ח?

## כשרות אתרוגי קורפו

בשו"ת **אבני נזר** (ח"מ סי' קטו) בעסקו בענין אתרוגי קורפו (איי יון) שיש בהם חשש הרכבה כתב: והנה שמעתי שהרבי **[ה'חווה'] מלובלין** זצוקלה"ה שיבח הקורפי, וזה היה עמוד גדול לסמוך, כי מסתמא צפה ברוח קדשו שאינם מורכבים, ובוודאי העולם סומכים עליו ועל כן יוצאים לכתחילה בהקורפו.

אולם זאת שמעתי ברור, שמה שחסידי פולין אינם נזהרים באיסור חדש, נצמח

מאחר שהב"ח התיר בתשובה (סי' קל"ה) המורכבים שמראיהם מראה אתרוג, היינו שמרכיב ענף אילן אתרוג בתוך אילן לימוני ואף שיש בו ריח לימוני, ואם זה היה טעמו מן הדין עלינו לחוש לשיטת רוב אחרונים החולקים על הב"ח בזה...

מחמת כי בבית הרבי מלובלין זצלה"ה היו נותנים על השולחן כוסמת של חדש, כי הרבי אמר מאחר שזקנו הב"ח התיר, אין לו לחוש (עי' ב"ח יו"ד סי' רצ"ג), ועל כן יוכל להיות שעל כן לא חשש הרבי מלובלין זצלה"ה גם כן לחשש מורכב,

## זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן





## בשורה משמחת!

### מוקדים להשיג הקונטרס 'הבינוני'

#### ארצות הברית

4615 14th Avenue	ביהמ"ד וזרון מרדכי טאהש	<b>בארא פארק</b>
814 Bedford Ave.	בנין בראך	<b>וויליאמסבורג</b>
553 Marcy Ave.	קעסקעייד	
690 Myrtle Ave.	ביהמ"ד סאטמאר - מירטל	
44 Grove Spring Court	ביהמ"ד בית נפתלי בעלזא	<b>לעיקוואוד</b>
52 Main Street 845-517-9722	ביהמ"ד קארלין טטאלין	<b>מאנסי</b>
	ע"י המקוואות	<b>מאנרא</b>

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם זיכוי הרבים, סיי פארקויפן אין אייער שוהל \ מקוה א.ד.ג. אדער נעמען א חלק אין די הוצאות, ביטע רופט: 718.387.1122

#### ארה"ק

חדר ארונות מס 46	מרכז בעלזא	<b>ירושלים</b>
רח' אוהל יהושע 8	מקוה יד כהן	<b>בית שמש</b>
קרית נדבורנא	בית המדרש הגדול 'נדבורנא'	<b>בני ברק</b>
רחוב הרב שך	חנות 'מול איצקוביץ'	
רחוב יואל	מקוה בית פנחס	
רחוב ראב"ד 10	בית המדרש טשערנאביל	
רחוב בעלזא 5	מקוה בעלזא	
רחוב בעל גנס רובע ז	בית המדרש בית שלום	<b>אשדוד</b>
רחוב ר' חנינא בן דוסא רובע ז	בית המדרש בית דוד שאול	
רחוב יהודה הנשיא רובע ז	בית המדרש בית נפתלי	
רחוב חטיבת הנגב רובע ג	בית מדרש בעלזא מרכזי	
רחוב פחד יצחק 5	בית המדרש 'בית אהרן'	<b>ביתר עילית</b>
רח' הרצוג 5	בית המדרש	<b>חיפה</b>
052-760-0162	שכונת הבעש"ט	<b>פתח תקוה</b>

#### אירופה

	בית המדרש אהל משה	<b>אנטווערפן</b>
--	-------------------	------------------